

PTU
825

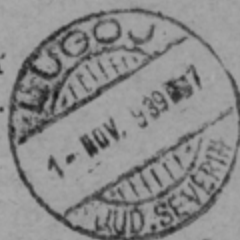
REVISTA

CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

DOCTRINĂ - JURISPRUDENȚĂ - LEGISLAȚIE

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal S. III, Com. sub Nr. 46/1938

PREȘEDINTELE CERCULUI
Dr. ALEXANDRU MARTA
REZIDENT REGAL AL ȚINUTULUI TIMIȘ.

PRIMREDACTOR:
Ilie N. Lungulescu
PRIMUL-PREȘEDINTE AL CURȚII DE APEL TIMIȘOARA.

REDACTORI PERMANENȚI:

Eugen Feneșan
Președinte Trib. Timiș-Tor.

Eugen Gr. Dabija
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Dr. Petru Budescu
Judecător Buziaș

Apare în fiecare lună

9-10

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	„ „ 300 „
Pentru cei ce nu sunt membri ai cercului	„ „ 480 „
Pentru autorități, Bănci, Societăți	„ „ 700 „
Pentru streinătate	„ „ 1000 „

Redacția: Timișoara I, Curtea de Apel, etaj I, Cam. No. 32
(Cabinetul Primului-Președinte)

Administrația: Timișoara I. Pl. am. dire. No. 11
(Biroul Dr. Ioan Dobosan, r. războinicului Marte)

or probleme ce ni le-a pu. 80°—
tinul.

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I. cu 243/1932.

Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna). Cotizația 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte : I. N. LUNGULESCU, primul-președinte al Curții de Apel Timișoara.

Director : VASILE M. THEODORESCU, primul președinte al Tribunalului Ilfov.

Membrii : AGRICOLA IONESCU, EUGEN GR. DABIJA, Dr. ȘTEFAN ISACU, NICOLAE BĂRBAT, Maior Dr. ANDREI BUNDRĂ, EUGEN FENEȘAN, Dr. PETRU BUDESCU, magistrați; Dr. ILIE GROPȘIANU, Dr. ION ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, AUREL BUGARIU, avocați.

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

AL. P. ALEXANDRESCU
Președinte de secție la Trib. Arad
VASILE N. APOSTOLESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. III.
VASILE GH. BUȚUREANU
Primpreședintele C. de. Apel T.-Mureș
EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
AL. ST. CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
SCARLAT CONSTANTINESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. II.
Dr. TEODOR DIACONESCU
Primul procuror al Trib. Sibiu
EMIL DIMITRESCU
Primul președinte al C. de Apel Tmș.
VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier la Curtea de Apel Oradea
G. P. DOCAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

NICOLAE GEORGEAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. CORNEL GROFȘOREANU
avocat, Timișoara
D. IANCULESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
BUJOR A. IMBROANE
procuror de secție la Trib. Timiș-Tor.
MIHAIL KUȘNIRIUC
Judecător la Jud. de muncă Timișoara
GHEORGHE D. LAMBRINO
Președinte la C. de Apel Tmș. S. IV.
Dr. IOAN I. LAZĂR
Judecător, Dumbrăveni
SABIN MOLDOVAN
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
VIRGIL MURGESCU
judecător de instrucție la Trib. Arad
MIHAI GH. MUȘĂTESCU
jude-președinte la Jud. rur. Deta
IOAN NEDELESCU
avocat și publicist, București
NICOLAE I. NICOLESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. I.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat, Timișoara
GHEORGHE PAVELESCU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
MARIN PÂRVULESCU
judecător de ședință la Trib. Sibiu
Dr. PETRU PENȚIA
notar public, Timișoara
IOAN N. PERIEȚIANU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție
Dr. NESTOR PORUMB
avocat, Timișoara
ANDREI RĂDULESCU
Primpreședintele In. C. de Cas. și Just.
Dr. IOAN RUSALIN
judec. la Jud. I. urb. Timișoara
DEM. TIGOIANU
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
ADRIAN C. TOMA
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist la Trib. Timiș-Torontal
FLOREA I. VASILIU
Consilier la Curtea de Apel Brașov

Conducerea „Cercului Juridic Bănățean” și a „Revistei” sale, roagă stăruitor pe **ONORAȚII SĂI MEMBRII ȘI ABONAȚI,** să-și înainteze fără nici o invitațiune sau somațiune atât taxele și cotizațiile, cât și costul abonamentului, datorite pe anii 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938 și cuvenite pe anul 1939, direct și exclusiv D-lui Casier General **DOBOȘAN,** avocat, la domiciliul său din Timișoara I., Piața Uni
din Timișoara, nr. 11, incasator al Cercului Juridic Bănățean.

Cercului Juridic Bănățean și a Revistei sale speră că acest anunț va fi dispensată, de marea neplăcere de a se afla în afara celor cari nu sunt în curent cu plata abonamentului.

REVISTA CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

ANUL VIII. — No. 9-10

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII ETC.

C R O N I C A

In fața uraganului...

Se cutremură țarăși stihlile lumii iar catapeteasma păcii între popoare frântu-s-a din nou în două. Nici măcar un pătrar de veac n'a trecut decând flacările trecutului războlu s'au stins și iată că urlașe limbi de foc amenință pentru a doua oară continentul nostru.

Un blestem ce nu s'a deslegat încă apasă mereu asupra bietei omeniri pentru că flecare din noi apoi să azlăstăm, fără vre-o putere, la deslănțuirea tot mai înfricoșătoare a uraganului cosmic.

Par'că e un făcut să trăim om și societate, neamuri și popoare numai în contradicție, numai în antinomie și numai în paradox.

Ne poruncește natura: conservă-ți prin îngrijire de sine ființa și noi nu știm ce diabolice mijloace să mai inventăm spre a o distruge. Iată contradicția.

Ne ordonă — cu glas de suprafirească poruncă — credința: perfecționează-ți prin spirit, prin virtute, prin dragoste de omenii,

și noi nu știm ce meschine patimi și ce sălbătice adversități să mai servim spre a o pogori tot mai mult întru degradare și întru stricăciune. Iată antinomia.

Ne dorește, cu sete adâncă, sufletul pacea și ne suspină, cu dor fierbinte, inima după liniște, și totuși vicleșii, efemerii noastre vicleși, val trecător în oceanul fără de sfârșit al existenței, nu-i dăm decât frământare, sbucium, nervi încordați, lup'e fratricide și neîmpăcată ură. Iată paradoxul.

Video meliora proboque, deteriora sequor, al lui Ovidiu (Metamorph. VII. 20) sau: nu fac binele pe care-l voesc ci răul pe care nu-l voesc, pe acela îl fac, — sfinte vorbe ale slăvitului Apostol Pavel (Rom. VII. 19) — iată, aceasta pare că ne e legea de aramă, permanentă și inflexibilă, a existenței noastre. Nu căutăm firește explicația și nu încercăm să pipăim acum — în febra timpurilor războinicești Mărte — cauzele turburătoarelor probleme ce ni le-a pus atât de tragic destinul.

Voim numai să constatăm o situație și, profesioniști ai dreptului ce suntem, să ne definim pozițiile; **ca magistrați, ca oameni, ca Români.**

Și astfel, în fața uraganului ce s'a deslănțuit vom spune:

Ca magistrați, ne vom strădui tot mai mult în a noastră activitate, calm, senin și pașnici, să înălțăm stindardul Justiției în mijlocul unei Societăți setoasă tot mai mult acuma de dreptate.

Ca oameni, ne vom sili să întonăm doar imnul binecuvântat al păcii pe pământ și al bunei voiri între neamuri și popoare.

Ca români însă, tari pe drepturile noastre imprescriptibile și gata a le apăra până la moarte contra oricui va îndrăzni să ni le atingă, vom face, mai ales noi cei ce oficiem talna juridică la posturile de graniță ale țării, vom face ca strigătul de slavă și strigătul de înviorare tot mai mult și tot mai puternic astăzi pretutindeni să se audă: **pentru neamul acesta și pentru țara aceasta, biruit-a întru veșnice dreptul și s'a gloriificat pentru deapururea Justiția.**

I. N. L.

OBLIGAȚIE ȘI CONTRACT ÎN DREPTUL ROMAN ȘI ÎN DREPTUL MODERN.

O nouă, interesantă și originală contribuție a unui prof. român la înțelegerea dreptului roman.

Se știe că materia dreptului civil modern, în cea mai mare parte și în liniile ei fundamentale, se prezintă ca o expresie mai mult sau mai puțin fidelă a dreptului roman de altă dată. Vremea cu nevoile ei schimbătoare n'a făcut decât să adapteze principiile acestui drept la situațiile noi, create de imperativele societății omenesti permanent în evoluție. Din întregul fond însă bimilenar al principiilor juridice zămisite pe malurile Tibrului, nici-o parte nu s'a bucurat de o mai perzistentă configurație juridică și de o mai statornică fizionomie ca materia obligațiunilor.

Comparând acest important capitol al dreptului civil de azi cu cel al obligațiunilor din dreptul roman, orice cunoscător al dreptului în evoluția lui istorică va trebui să smulgă gurei sale, pentru opera juridică a latinității, poetica exclamație admirativă a lui *Horatius*: *Am înălțat un monument mai durabil decât arama.*¹⁾

Și de sigur, nu e de mirare că principiile obligațiilor din dreptul roman au rămas aceleași în decursul timpului, impunându-se ca atare în mai toate legislațiile moderne. Pentru că nici-o materie a dreptului civil nu-și află mai exclusiv sorginea în rațiunea omului ca materia obligațiunilor.

Problema persoanelor, problema bunurilor cași problema succesiunilor și a liberalităților nu se soluționează în codul civil doar pe terenul logicii pure, esență a rațiunii exclusive, ci în mare parte pe temeiul necesităților de bună conviețuire și perfectă solidaritate socială — în ce privește *bunurile*, și pe temeiul raporturilor de rudenie și de afectivitate în ce privește *succesiunile* și *liberalitățile*. La obligațiuni situația însă se prezintă altfel. Aici fiind vorba de infinita gamă de raporturi ce pot interveni între oameni, raporturi create de fantezia inventivă

și de spiritul iscoditor al omului, singură rațiunea, element — relativ vorbind — universal prin natură, are cuvântul. De aceea am putea foarte bine zice că materia obligațiunilor din codul civil reprezintă mai mult decât oricare alta, partea raționalizată a Dreptului, putând fi din acest punct de vedere denumită ca elementul *clasic* al lui. Căci precum clasicismul literar, de pildă, se caracterizează în genere prin aceea că își smulge inspirația mai ales din izvorul limpede, neschimbător și universal al rațiunii, oricând una și aceeaș socotită fiind pretutindeni, ceea ce creiază simplitatea, regularitatea și armonia în ale sale opere, tot asemenea și în domeniul juridic tot ceea ce se sprijină, cum e cazul obligațiunilor, pe acelaș element universal și neschimbător al omului — rațiunea — va să se încadreze în concepția clasică.

Iată, ca să exemplificăm lucrurile, câteva precizuni care marchează identitatea aproape absolută între principiile obligațiilor la Romani și la cei moderni.

În adevăr, la Romani ca și la noi, obligația încadrează trei elemente esențiale: *subiectele obligației* (creditor și debitor) *obiectul obligației* (dare, facere, non facere) și *sanctiunea obligației* (executarea prin acțiune în justiție).

La Romani cași la noi, dreptul cuprinde atât obligații civile susceptibile de sancționare pentru a fi executate cât și obligații naturale, nesusceptibile de sancționare spre a se executa, dar odată executate, debitorul nu mai are drept de repetiție.

La Romani cași la noi, obligațiile își smulg în genere ființa din patru izvoare: *contract*, *quasi contract*, *delict* și *quasi-delict*.²⁾

¹⁾ Horatius, „Ode”, cartea III, 30: *Exegi monumentum aere perennius*.

²⁾ Plus, bineînțeles, legea.

La Romani cași la noi, condițiile esențiale ale contractelor sunt aceleași: *consimțământ, obiect, cauză*, și așa mai departe.

Și totuși, între izvorul principal de obligațiuni din dreptul roman care e contractul și cel din dreptul civil de azi care e tot contractul, se găsește o deosebire fundamentală, pe lângă altele reclamate de nevoile timpurilor, și anume: dreptul roman, în ce privește contractele, este în principal *formalist*, pe când dreptul modern este referitor la contracte în principal *consensualist*. Ceeace înseamnă că astăzi un contract ia ființă — deci e generator de obligațiuni — prin simpla convenție a părților care și-au sincronizat voințele, pe când la Romani — mai ales în perioada primă de organizare a Statului și de stabilire a dreptului, — contractul nu putea lua ființă decât dacă la acordul de voințe al părților (*pacta nuda*) se adăuga și anumită formalitate solemnă, ceremonioasă, rituală. Altfel obligația era cu neputință să ia naștere³⁾, convenția simplă, bazată doar pe acordul de voințe, nefiind susceptibilă de sancționare prin acțiune în Justiție.⁴⁾

Acest formalism, la Romani, era *regula*, iar consensualitatea pură în contracte, survenită mai în urmă, *exceptia*, pe când azi consensualitatea contractelor e regula, iar solemnitatea lor formalistă, excepția.

Ei bine, concepția dominantă până acum în chestia contractelor formaliste la Romani, concepție sprijinită pe studiul celor mai de seamă romaniști ai vremii, a primit o puternică lovitură și încă din partea unuia din tinerii romaniști ai țării noastre, *Dr. I. Popescu-Spineni*, profesor la Universitatea din Iași, care prin lucrările sale s'a relevat nu numai ca o personalitate științifică de largă competență pe tărâmul atât de subtil al cunoștințelor de drept roman, dar și ca un spirit curajos inovator întru exegeza textelor juridice de altă dată.

Este tocmai ceea ce voim să arătăm prin cele ce urmează.

* * *

În adevăr, după opinia în general admisă

a romaniștilor dreptul roman cunoștea trei forme de contracte solemne: *nexum, litteris* și *verbis*. Toate aceste trei forme contractuale creiau obligațiuni sancționate prin acțiuni în justiție.

I. Prima formă contractuală numită *nexum*⁵⁾ începând prin a fi un contract de împrumut de bani a servit mai în urmă la contractarea oricăror obligațiuni bănești, iar cadrul solemn în care se perfecta acest contract era acel indicat de operațiunea *per aes et libram*.

Formalismul acestei operațiuni consista în prezentarea părților, a libripensului (purătorul de balanță) și a martorilor; apoi în cântărirea cu balanța (*libra*) a banilor (*aes*) împrumutați, plus anumite cuvinte tipice (*damnatio*) pronunțate de creditor care definitivau contractul.

Nexum dădea drept creditorului ca la treizeci de zile dela scadența obligațiunii să uzeze de *legis actio per manus iniectionem*⁶⁾ față de debitorul neplatnic. Cu alte cuvinte, debitorul fără a mai fi nevoie de intervenția Justiției cădea, în contractul *nexum*, sub mâna creditorului care îl punea în fiare și lanțuri dispunând chiar de viața lui până ce își plătea sau aranja datoria.

Cu legea *Poetella* din anul 326 a. Chr. s'a răpit contractului *nexum* forța executorie prin el însuși, cerându-se acum, pentru a se putea executa contractul, o sentință judiciară contra debitorului.

II. A doua formă contractuală solemnă în dreptul roman a fost cea denumită *litteris*⁷⁾.

⁵⁾ *Ulpian*, De Pactis 7, 4; *Nuda pactio obligationem non pariter*.

⁶⁾ *Paul*, Sent., 2, 14, 1; *Ex nudo pacto inter cives Romanos actio non nascitur*.

⁷⁾ Dela *nectere* = a lega. Prin aceasta Romanii voiau să arate legătura ce se năstă între debitor și creditor prin contractul respectiv, debitorul fiind legat (sau obligat = *ob* și *ligare*) să plătească suma datorată creditorului, — altfel va fi la dispoziția acestuia chiar cu persoana lui.

⁸⁾ E vorba de acțiunea prevăzută de lege (*actio legis*) prin care creditorul avea dreptul să pună mâna (*manus iniectione*) pe debitorul neplatnic dispunând cum va voi apoi de el, fie punându-l în lanțuri și cătușe (*nervo ac compedibus*) fie vânzându-l ca sclav peste Tibru (*Trans Tiberim*) fie ucizându-l.

⁹⁾ Dela faptul că spre a se naște obligația era nevoie de înscrierea ei într'un anumit registru al creditorului.

Solemnitatea acestui fel de contract consta în inscripția pe care creditorul o făcea într'un registru de casă al său, numit *codex accepti et expensi* (Registru de încasări și plăți, de venituri și de cheltuieli), inscripție făcută bineînțeles cu consimțământul debitorului.

Acest fel de contract avea o dublă menire: să creeze obligație nouă, transformând pactele nude în contracte, și să noveze obligații preexistente.

III. În sfârșit, a treia formă contractuală solemnă și cea mai obișnuită, fiind cea mai comodă, în dreptul roman, e cea denumită *verbis*⁸⁾, care consta în pronunțarea anumitor cuvinte tipice de către creditor și debitor la efectuarea contractului. Astfel creditorul întreba: „Promiți să-mi dați 1000 de sesterți la 1 Martie viitor?” iar debitorul răspunde atât: „Promit”. Cu pronunțarea acestui cuvânt, convenția devenia contract, creind obligația plății — în sensul larg al cuvântului — pentru debitor.

Prin forma *verbis* deveniau contracte tot felul de convenții ce pot interveni între oameni.

Desigur, rigoarea formalistă a acestor contracte solemne s'a indulcit cu timpul. Nevoile social-economice au fost pe a puternice pentru ca în decursul vremii — mai ales sub influența pretorilor, — dreptul roman să nu recunoască valabilitatea unor contracte încheiate și în afară de ceremonialul solemn amintit⁹⁾. Astfel au fost contractele reale¹⁰⁾ și contractele *consensuale*.¹¹⁾

Cu toate acestea, principiul formalist în materie de contracte a rămas în picioare, fiindcă cu mai multă sau mai puțină energie prin oricâte vicisitudini istorice a trecut latinitatea și oricâte influențe a suferit dreptul roman în diferitele sale epoci de guvernare a lumii.

* * *

Ei bine, existența acestor trei forme solemne de contractare la Romani a fost generalmente admisă — cu anumite distincțiuni specifice fiecărui autor, firește, — de cei mai de seamă romaniști ai timpurilor, constituind o

adevărată dogmă pentru cunoscătorii dreptului roman.

Și totuși, această dogmă a fost sfărâmată astăzi și încă de un român. De aici interesul cel mare pe care am socotit noi că-l are această problemă pentru orice jurist al nației noastre oricât de aridă și oricât de specializată ar părea expunerea ei într'o revistă de drept practică cum e în general revista noastră.

Ne vom sili dar să înfățișăm cât mai sintetic și cât mai simplu argumentele pe care profesorul român își sprijină în cele trei lucrări ale sale¹²⁾, interesanta-i și originala-i concepție privitoare la numărul dar și la caracterul contractelor formaliste la romani, amintind însă că în ce privește unele din traduceriile sale ele par totuși modestelor noastre cunoștințe a nu corespunde tocmai, tocmai, sensului textelor latine.

Nu se dovedește prin nimic zice Dl. Profesor Popescu — Spineni — că în lumea latină ar fi avut ființă juridică acel contract *nexum* despre care vorbește orice manual de drept roman și nici că contractul *litteris* ar fi avut alt rost decât de a novă obligațiunile preexistente. Operația de contractare bănească sub formalismul aramei și al balanței — *per aes et libram* — și încă întărită cu forță executorie prin ea însăși, n'a existat nici odată la Romani, tot așa cum n'a existat nici contractul *litteris*, creator de obligație nouă.

Nexum e o creație arbitrară a romaniștilor fără vre-o bază de realitate. El nu e contract de împrumut bănesc ci o stare de aservire a debitorului ce nu și-a plătit datoriile la scadență, stare care îl făcea să fie reținut de creditor ca sclav în lanțuri și cătușă până la aranjarea plății; iar efectul contractului *litteris* nu era decât acela de a novă obligațiunile preexistente

⁸⁾ Fiindcă obligația nu lua naștere decât după pronunțarea anumitor cuvinte (*verba*).

⁹⁾ Girard „Manuel élém. de droit romain”, Paris, 1911, p. 435—442.

¹⁰⁾ Mutuum, comodatul, depozitul și gajul.

¹¹⁾ Vânzarea, locația, societatea și mandatul.

¹²⁾ a) *Nexum*; b) *Contractele formaliste la Romani* și c) *Litterarum obligatio sub Justinian*.

și nu de a crea *ex nihilo* obligație nouă. Și dovada acestor, natural, temerare afirmațiuni o smulge profesorul nostru din însăși textele latine pe care romaniștii înșiși și-au bizuit concluziile și și-au precizat concepțiile în materie de contracte formaliste la romani.

În adevăr, observând aceste texte, zice Dl. Spineni, nu ne este greu să vedem că traducerea lor fidelă întru stabilirea celor două feluri de contracte solemne — *nexum* și *litteris* — nu este aceea pe care toți romaniștii, în frunte cu clasicul Girard și eruditul Momsen, au vrut să le-o dea.

Redăm dar și noi aici spre controlul tuturor și analizăm cât mai succint posibil textele antice mai importante în ceea ce privește contractul *Nexum*, analiză din care s'ar vedea după profesorul român că existența acestui contract formalist creator de obligații nu e dovedită în Dreptul roman.

I. Și astfel primul text în această privință ni-l dă Varro:¹³⁾ *Nexum* — Manilius scribit — *omne quod per libram et aes geritur*. În quo sint mancipia.

Mucius: — *quae per aes et libram fiunt ut obligentur praeterquam mancipio detur*,

Cum au fost traduse aceste pasagii de romaniști? În sensul că din ele ar rezulta că la Romani a existat un mod de contractare bănească — *per aes et libram* — numit *nexum* și că diferența între *Manilius* și *Mucius* e doar în privința faptului că cel dintâi susține că numele de *nexum* se da nu numai acestei operațiuni juridice dar și mancipației¹⁴⁾, pe când cel de al doilea afirmă contrariul. Astfel, iată ad litteram traducerea romaniștilor tradiționaliști:

„*Manilius* scrie că se numește *nexum* orice operație liberală, inclusiv mancipațiile. *Mucius* scrie că se numește *nexum* numai operația liberală făcută cu scopul ca oamenii să fie obligați, mancipația fiind exclusă“.

Această traducere a romaniștilor nu pare însă a fi exactă cel puțin în trei locuri: a) a-

tunci când se traduc cuvintele *in quo sint mancipia* cu înțelesul de „inclusiv mancipiile“, câtă vreme textul nu are conjuncțiile respective fie de *et* fie de *etiam*, singurele care ne-ar da acest înțeles; b) atunci când se traduce *praeterquam* cu înțelesul de exclusiv, câtă vreme cuvântul înseamnă tocmai invers (— în afară de, pe lângă etc.), în sfârșit c) atunci când se crede că subiectul verbului *obligentur* ar fi *oamenii* (subînțelegi) și nu *quae*, — adică lucrurile, precum în continuare Varro însuși ne-o spune când scrie: „Că acest lucru (adică definiția lui *Mucius*) este mai exact, arată vorba însăși despre care se discută. Într'adevăr, acel ban care e obligat prin balanță nu devine proprietate, de unde cuvântul *nexum*“.¹⁵⁾

Și iată acum traducerea D-lui profesor Popescu-Spineni, care ne pare întrucâtva mai exactă: „*Manilius* scrie că se numește *nexum* orice lucru purtat prin aramă și balanță. În această categorie sunt mancipiile.

„*Mucius* scrie că pe lângă lucrurile mancipate (mancipii) se numesc *nexa* și lucrurile trecute prin aramă și balanță, cu scopul ca ele să fie obligate“.

În sensul acesta înțelese textele lui Varro, se vede că în ele nu e vorba de nici-un contract bănesc *nexum* ce ar interveni între oameni, ci, după *Manilius*, *nexum* e numele ce se dă doar mancipiilor, întrucât la efectuarea acestora era nevoie de aramă și balanță — (*aes et libra*), iar după *Mucius*, numele de *nexa* se acorda, pe lângă mancipiilor, și oricăror lucruri care, fără a fi susceptibile de mancipație, erau trecute totuși prin aramă și balanță cum ar fi banii (*res nec mancipi*) într'un testament liberal, adică în testamentul făcut tot cu ajutorul aramei și al balanței, deci *per aes et libram*.

¹³⁾ De lingua latina 7.105.

¹⁴⁾ *Mancipium* sau *mancipatio* era prin excelență modul de transferare a proprietății la Romani și se făcea tot prin operațiunea solemnă *per aes et libram* — despre care am vorbit mai înainte când am expus în ce consta contractul *nexum*.

¹⁵⁾ Hoc verius esse ipsum verbum ostendit de quo quaerit: Nam id aes quod obligatur per libram neque suum fit, inde *nexum dictum*.

II. Al doilea text ni-l dă *Gaius*:¹⁶⁾ *Est etiam alia species imaginariae solutionis per aes et libram. Quod et ipsum genus certis in causis receptum est, veluti si quid eo nomine debeatur quod per aes et libram gestum sit, sive quid ex iudicati causa debeatur...*

În acest pasaj majoritatea romaniștilor în frunte cu *Girard*, au socotit că pot vedea trei feluri de contracte despre care ar vorbi jurisconsultul *Gaius*, printre care și contractul *nexum* indicat prin expresia: *quod per aes et libram gestum sit*.

O, textul realmente, în felul cum e redactat și în felul cum se continuă mai ales, se vede că nu ne vorbește decât doar de două cazuri în care plata, *illo tempore*, la romani se efectua cu ajutorul aramei și a balanței — *per aes et libram* — și anume: atunci când datoriile provin dintr-o judecată (*ex iudicato*) și atunci când ele provin dintr'un legat (*ex legato*).

Expresii ca *certis in causis* (în anumite cauze) și imediat apoi *veluti* (anume) ne arată că *Gaius* a voit prin ele să indice limitativ nu enunțativ, (căci în acest caz ar fi utilizat expresiile: *exempli gratia, verbi gratia*) aceste cazuri de plată prin balanță (*solutio per libram*).

Ca atare, nevorbindu-ne în textul amintit decât de cele două izvoare juridice de obligațiuni la care plata se făcea în forma solemnă a operațiunii *per aes et libram*, fără a ne mai pomeni de vre o altă sursă din care ar mai proveni datoriile cum ar fi contractul *nexum*, însemnează că jurisconsultul nostru din a II-a jumătate a secolului al doilea p. Chr. nu s'a referit la acest faimos contract redactând pasajul cu pricina.

III. Al treilea text ni-l dau cele XII Table. VI. 1. *Cum nexum faciet mancipiumque, uti lingua nuncupassit ita jus esto.*

Traducerea acestui text după autorii de drept roman e următoarea: „Când vei face un contract *nexum* și o mancipație, cum va grăi limba așa să fie dreptul”.

Ce răspunde însă profesorul român la o astfel de traducere? Că ea nu este exactă, de-

oarece expresia *nexum mancipiumque* indică unul și același lucru: testamentul liberal (*per aes et libram*) și nu două noțiuni diferite: contractul *nexum* și *mancipium* — cum socot romaniștii, impresionați de particula *que* a cuvântului *mancipiumque*.

Dovadă că aici nu e vorba de două noțiuni diferite ci de același fapt juridic — testamentul liberal, — este împrejurarea, pe de o parte, că numai la acest fel de testament se pronunța cu glas tare (*palam nominare*) numele erezilor instituite și al legatarilor, (de unde expresia *nuncupare* ce vine dela *nomen + capere* = a spune numele cuiva), pe de alta că *Cicero* însuși înțelege, în una din operele sale¹⁷⁾ cuvintele de *nexum et mancipium* în același singur sens precum *usus et fructus* tot un unic înțeles — *usufruct*, are.

IV. Al patrulea text ni-l dă *Tit-Liviu*, 8,28. *Eo anno plebei romanae velut aliud initium libertatis factum est, quod neclī destiterunt... Jussique consules ferre ad populum ne quis, nisi qui noxam meruisset donec poenam luere, in compedibus aut in nervo teneretur, pecuniae creditae bona debitoris, non corpus obnoxium esset. Ita nexi soluti cautumque in posterum ne necterentur.*

Din acest text atât *Girard*¹⁸⁾ cât și *Mommsen*¹⁹⁾ au tras concluzia că legea din anul 326 a. Chr. a răpit contractului *nexum* forța executorie prin el însuși și a impus creditorului să ia sentință contra debitorului pentru ca acesta să poată fi apoi executat. Or, citind textul, care de altminteri e foarte ușor de tradus, vedem că acea concluzie nu poate fi smulsă dintrânsul, căci în el nu se vorbește nicăieri de vre-un contract *nexum*, fapt juridic creator de obligații ci de starea debitorilor insolvari, care până la anul 326 a. Chr. prin însăși împrejurarea că nu și-au plătit la scadență dato-

¹⁶⁾ *Institutiones* 3. 173—175.

¹⁷⁾ *Ad familiares*, 7, 30, 2.

¹⁸⁾ Op. citat, p. 484.

¹⁹⁾ *Histoire Romaine*, trad. fr. De Guerle vol. I. p. 377.

riile, erau puşi în lanţuri, legaţi deci — *nexi* — de către creditori, iar dela acel an înainte punerea în fiare sau aruncarea în lanţuri — *in compendibus aut in nervo* —, a debitorilor, — aşa dar execuţia asupra persoanei — a fost interzisă de consuli.

Acelaş sens de *legare, aservire* a datornicilor ce nu şi-au achitat datoriile îl au cuvintele, *nexa, nexi, necti* etc. şi în alte opere ale autorilor clasici²⁰⁾ iar grecul *Dionisie din Halicarnas* (16,5) traduce substantivul *nexi* prin expresiile *doulothentes* şi *katehomenoi* — adică *aserviţi* şi *deţinuţi*, iar starea contrară celei de *nexitate* o traduce cu *eleutheria* adică *libertate*, ceea ce înseamnă iarăşi că *nexum*, cuvânt întâlnit la autorii vechi, nu va să se refere la vre-un contract juridic de împrumut bănesc cum pretind romaniştii, ci la o stare de *aservire* a datornicilor legaţi în lanţuri de creditori, fiindcă nu şi-au plătit datoriile.

Această stare, evident, că urma unei sentinţe iar datoriile pentru neplata cărora debitorii sufereau lanţurile şi fiarele, tot aşa de evident este, că proveniau din contractele cele mai obişnuite la romani, anume contractele *verbis*,

Contractul *nexum* aşa dar definit ca atare şi precizat ca un izvor de obligaţie bănească ce ar fi luat naştere prin forma solemnă *per aes et libram*, nu întâlnim în dreptul roman, pentru că, precum am văzut, nu-l descoperim în vreunul din textele antice presupuse a-l indica, a-l identifica sau a-l preciza.

Cât priveşte contractul *litteris* creator de obligaţie nouă, situaţia lui e şi mai precară în dreptul roman. Existenţa acestui contract a fost dedusă în principal de către romanişti, în frunte cu *Keller*,²¹⁾ din *Pledoaria lui Cicero — Pro Roscio Comoedo*, dintr'un pasaj din *Valerius Maximus — Facta et Memorabilia*, 8, 2, 2 şi din *Instituţiile lui Gaius* — 3, 128, 138.

Or, fără a intra în amănunte, reproducând textele cu pricina, traducătorul lor va vedea că numai *Instituţiile* lui *Gaius* ne vorbesc precis

de un contract *litteris* la Romani fiindcă alături de celelalte contracte: *re, verbis* şi *consensu*.²²⁾

Cum lua naştere însă şi ce efect juridic avea contractul *litteris*, nu ne spune nici *Gaius* nimic. Afirmă doar că, spre prefectarea lui, era nevoie de o oarecare scriere — *scripturae ulla proprietatis*, şi atât.

Deaceia profesorul român crede, şi pe bună dreptate, că textul găsit în privinţa contractelor *litteris* trebuie completat. Spre acest scop, el face apel la *Parafraza lui Teofil* alcătuitorul *Instituţiilor* lui *Iustinian* şi traducător al lor în greceşte, prin anul 534.

Ei bine, acest *Teofil*, care desigur, atunci când vorbeşte de contractul *litteris*, avea înaintea ochilor lui pe *Gaius* într'un manuscris mai complet, ne spune precis că forma contractuală *litteris* nu creta obligaţie nouă, ci doar *nova* obligaţii preexistente, în sensul că stingea vechia obligaţie consensuală, neformalistă deci, şi în locul ei năştea obligaţia formalistă *litteris*, iar spre efectuarea acestui contract era nevoie şi de prezenţa ambelor părţi — *creditor* şi *debitor* — dar şi de scrierea fiecăreia din ele în registrul creditorului a cuvintelor solemne cerute de natura formalistă a actului.

Contractul *litteris* la romani, aşa dar, avea doar o *funcţiune novatoare* — cum spunea *Teofil* — şi nu *creatoare* de obligaţi cum spun romaniştii moderni. Şi desigur cel dintâiu, trăind în veacul al VI-lea p. Chr., câtă să fie mai uşor de crezut — mai ales că el nu contrazice ci confirmă completând pe *Gaius*, — decât cei ce, precum este *Keller*, îşi duc existenţa abia în al XIX-lea secol.

* * *

²⁰⁾ *Cicero*, De republica, 2, 34; *Liviu*, 7, 19, 5, *Varro* De lingua latina.

²¹⁾ Beitrag zu der Lehre von dem röm. Litteralcontracte in Sell's Jahrbücher für hist. und dogm. Bearbeitung des röm. Rechts, 1841, 1, p. 93 şi urm. Vezi: *Spineni*, „Contract form. la Romani“ p. 38.

²²⁾ Aut enim re contrahitur obligatio aut verbis aut litteris aut consensu.

Prin urmare, ca să conchidem: *In contra* romanistilor de pretutindeni cu faimă de mult consacrată în știința dreptului roman și *in contra* principiilor pe care învățământul oficial îl propagă mereu în Școli sau Academii și care neconținut au trâmbitat *atât existența unui contract nexum cât și cea a unui contract litleris, creator de obligații*, la Romani, *in contra tuturor acestora* deci, un profesor român ia poziție și bazat pe tot ce i pot da cunoștințele sale și textele antice în această privință afirmă, sus și tare ca să se audă, că dreptul roman *n'a cunoscut* vre-odată, printre contractele sale formaliste și solemne, *nici nexum și nici contractul litleris creator ex nihilo de obligații iuridice*. Cei ce au susținut altfel până acum, fie ei mari sau mici, români sau streini, savanți cu universal renume sau modești dascăli de catedră,

au interpretat *gresit* textele latine pe care și-au sprijinit doctrina.

Ei bine, față de un atare eveniment, căci așa trebuie să definim actul profesorului nostru, — în știința dreptului roman, a remarcat cineva opera acestuia, a încercat cineva să-i releveze valoarea, i-a opus cineva vre-o obiecțiune sau i-a afișat măcar erorile în care nou-tatea sa științifică e posibil să se fi complăcut? Nicidecum.

De aceea am crezut ca o datorie de *românească* și înaltă conștiință națională ca ceea-ce alții, mai în drept să facă, n'au făcut, să facem noi.

Iată singurul izvor și unicul sens al modestelor rânduri ce precedă.

I. N. Lungulescu

O NOUĂ DIRECȚIUNE ÎN MINISTERUL JUSTIȚIEI.

În Monitorul Oficial Nr. 83 din 8 Aprilie 1939 a apărut legea pentru înființarea, în Ministerul Justiției, a *Direcțiunii cărților funciare și a cadastrului funciar*. Prin înființarea acestei direcțiuni, lucrări de introducere și organizare a cărților funciare și a cadastrului pe tot cuprinsul țării, capătă o îndrumare și o conducere unitară, lipsa căreia s'a simțit foarte mult în ultimul timp, îndeosebi în ce privește coordonarea lucrărilor acestor servicii. Noua îndrumare ce s'a dat prin această direcțiune lucrărilor de carte funduară ne îndreptățește la cele mai frumoase perspective.

Intr'adevăr, legea pentru organizarea cadastrului funciar și introducerea cărților funciare în Vechiul Regat și Basarabia din 20 Aprilie 1933, a pus pentru prima dată la noi în țară, în mod oficial, problema extinderii instituțiunii de carte funciară pe întreg teritoriul Statului, unde această instituție nu este încă în ființă.

Deși legea a existat, totuși lumea și în special cei chemați să o realizeze, nefiind pătrunși suficient de necesitatea instituției, nu i-au dat importanța cuvenită și nu au lucrat în proporție și cu mijloacele ce le recomandă realizarea unei opere așa de folositoare.

Nu este locul a ne ocupa în cadrul acestui articol de motivele cari au stat la baza întârzierii organizării acestei instituțiuni, ceiace voim să relevăm este, că și

pe chestia aceasta s'a făcut ceea ce de altfel s'a făcut în toate direcțiile — prea multă vorbă și prea puțină muncă.

Deși legea era votată în anul 1933, abia la 15 Septembrie 1937 s'au început primele lucrări de organizare în Județul Ilfov, unde s'au făcut primele lucrări tehnice de măsurătoare cadastrală.

Introducerea cărților funciare în Vechiul Regat și Basarabia și organizarea practică a acestei instituțiuni, a învederat o complectare și revizuire a legii din 1933 precum și o mai amplă și perfectă organizare a serviciului de conducere.

Legea pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare din 27 Aprilie 1938, ce s'a pus în aplicare în Bucovina la 15 Octombrie 1938, odată cu extinderea legiurii române, iar pe de altă parte, legea pentru înființarea Direcțiunii cărților funciare și a Cadastrului funciar în Ministerul Justiției, sunt menite să desăvârșească un important capitol, din marile opere ce se anunță în ultimul timp, cu atâția sorti de isbândă.

Până la înființarea acestei Direcțiuni, care cuprinde în sine și serviciile cadastrului, pendinte până acum de Ministerul Agriculturii, chestiunile de carte funciară se rezolvau prin direcțiunea judiciară, iar mai pe urmă de serviciul central a cărților funciare astfel cum a fost organizat, nu a putut face față multiplelor necesități ce impun o organizare, cum este cea a cărților funciare pe tot cuprinsul țării, direcțiunea judiciară, cu atât mai puțin a fost în situație de a se ocupa în

mod intensiv cu această instituție, întrucât avea în atribuția ei și alte multe chestiuni care nu aparțineau cărților funciare.

Din expunerea de motive a legii din 7 Aprilie 1939 rezultă, că menirea principală a acestei direcțiuni este, de a grăbi așezarea pe temelii mai serioase a proprietății funciare, făcând din serviciul cadastral un organism viu menit să împlinească marile nădejdi legate de el pentru desăvârșirea măreței opere de consolidare a țării.

„Executând la timp — arată expunerea de motive — lucrările tehnice de măsurătoare, necesare lucrărilor de întocmirea cărților funciare, cadastralul își va putea justifica existența, reintegrându-se printre instituțiile de bază pe care se va rezema noua organizare economică și socială a Statului Român.

„De altfel în mod firesc cadastralul trebuie să țină de Ministerul Justiției și nu de Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

„În trecut mai în toate țările cadastralul ținea de Ministerul de Finanțe, ceea ce se explică prin originea pur fiscală a cadastralului, al cărui principal scop era să servească la o justă repartiziune a contribuțiilor directe. Încetul cu încetul desprinzându-se celelalte funcțiuni ale cadastralului: să procure elementele necesare înființării, completării, rectificării și reconstituirii cărților funciare, să servească la lucrări publice, de urbanism, cartografiere a țării etc., s-a afirmat din ce în ce mai mult tendința de a-l trece dela Ministerul de Finanțe la Ministerul de Justiție. Astăzi cadastralul elvețian cel mai recent și cel mai modern ține de Ministerul Justiției.”

„Într'adevăr-continuă expunerea de motive-cadastralul nu este o instituție viabilă, dacă nu funcționează în strânsă legătură cu cărțile funciare. Cadastralul fiind o instituție statică, dă imaginea fotografică a proprietăților funciare din țară, la un moment dat, fără să poată percepe schimbările ce se produc în cursul vremurilor în cuprinsul material al parcelelor. Astfel fiind, planurile precum și registrele cadastrale nu pot fi ținute la curent decât cu ajutorul instanțelor de carte funciară, care comunică birourilor de evidență cadastrală de câte ori se strămută proprietatea unui imobil sau se produce vre-o schimbare în cuprinsul material al acestuia (prin operațiunea de desmembrare, accesiune, schimbarea felului de cultură sau a destinațiunii etc).”

Rezultă deci, că prin contopirea direcțiunei cadastralului cu cea a cărților funciare în cadrele Ministerului de Justiție, se urmărește accelerarea lucrărilor tehnice de măsurătoare, indispensabile operațiunilor de localizare pentru cărțile funciare.

În timpul când cadastralul se găsea pendinte de Ministerul Agriculturii și sub altă conducere decât cea actuală, în multe rânduri aceste servicii își disputau rolurile, găsindu-se adeseori, în diferite chestiuni, pe poziții contrare. În asemenea condițiuni, munca de organizare a cărților funciare depusă din partea oficialității, se iroase, serviciile deveneau din ce în ce mai mult o piedecă în calea progresului ce se aștepta.

La un moment dat se prevedea o întrerupere a lucrărilor de organizare și dacă nu s'ar fi intervenit la timp cu legea pentru înființarea acestei direcțiuni, aceste lucrări fie că stagnează pentru o vreme îndelungată fie că se încheiau definitiv cu aceia ce s-a lucrat până acum.

Astăzi grație legii din 7 Aprilie 1939 pentru înființarea în Ministerul Justiției a Direcțiunii cărților funciare în Vechiul Regat și Basarabia au căpătat o conducere unitară și omogenă. O particularitate a încadrărilor ce s'a făcut la conducerea acestei direcțiuni este, că toți conducătorii de servicii, sunt elemente perfect cunoscătoare a mecanismului de organizare a cărților funciare.

Numirea domnului *Salvator Brădeanu* în fruntea acestei Direcțiuni a făcut o frumoasă impresie în toate cercurile competente, dată fiind energia și puterea de muncă de care a dat dovadă, în toată cariera D-Sale de până acum. Suntem convingeți că grație acestui încercat și priceput organizator și lucrările de carte funciară în județul Ilfov, sunt astăzi în plin progres.

Într'adevăr pentru reușita unei opere de proporția instituției cărților funciare, ca și pentru orice altă inițiativă, deasupra tuturor celorlalte condițiuni este nevoie de organizare, aceasta este piatra unghiulară a oricărei activități. Orice organizare trebuie bine concepută și aplicată energic prin elemente tinere, selecte și bine calificate.

Ca încheiere relevăm, că prin legea din 7 Aprilie 1939 se aduce în organizarea Ministerului de Justiție o notă de înviorare a serviciului de carte funciară, încadrând în personalul direcțiunii, elemente capabile și dinamice, lucru cu totul necesar mai ales la Ministerul de Justiție, unul din cele mai importante Ministerii, care prin funcțiunea direcțiunii generale a cărților funciare și a cadastralului funciar, tinde la consolidarea proprietății imobiliare, pentru întărirea patrimoniului public spre binele și viitorul neamului.

Dr. Ioan Lazăr

Judecător șef Dumbrăveni

SPECII DE CAZURI NEAPLANATE.

(Continuare)

27. — O femeie (nemăritată), de etate 77 ani, încetând din viață fără a lăsa testament și fără a avea rudeni chemate la moștenire în ordinea de succesiune legitimă și astfel succesiunea ei, consistătoare în averi mobile și imobile, consemnate în inventar, fiind în desherență, — se deschide procedura succesoră din oficiu în baza pctului 4 al §-lui 2 din art. de lege XVI:1894, în conformitate cu dispozițiile prevăzute de §§-ele 114 și următoarele din citatul art. de lege, — numindu-se custode-administrator și lansându-se deci și publicația cerută de aceste §-fe.

Se prezintă, încă înainte de a se fi lansat și de a se fi dat spre publicare menționata publicație prevăzută de citatul art. de lege, — un bărbat (neinsurat) cerând într-o cerere adresată Judecătoriei lăsamantare, — să ordone îndreptarea inventarului în senzul că succesiunea defunctei femei nu e compusă din alte averi, decât singur și numai din hainele și rufele destinate pentru femei și susține că cealaltă avere mobilă și imobilă consemnată în inventar nu aparține succesiunii defunctei, ci e a sa proprietate cumpărată cu banii agonisiți prin munca sa, — o reclamă deci ca a sa proprietate. Susține în sprijinul acestei cereri, că timp de 52 de ani a trăit în menaj comun cu defuncta și că averea mobilă reclamată de dânsul numai din acel motiv s'a aflat în posesiunea defunctei, — precum și că la imobilul trecut în inventar numai din acel motiv figurează ca proprietară cumpărătoare defuncta, în cartea funduară; — pentru că el, bărbatul, a voit să asigure ne defuncta, în contra eventualelor evacuări și depozedări.

E evident că în speță dreptul de proprietate reclamat de bărbat, acesta nefiind succesor, — nu e un drept succesor.

În termenul legal de un an, socotit din ziua înserării publicației, neanunțându-se la Judecătorie nici un alt reclamant succesor, ca să revendice vr'un drept succesor, — procedura succesoră s'a deschis din oficiu și în baza §-ului 4 al citatului art. de lege, — iar dosarul s'a remis delegatului notar public, pentru a

desbate succesiunea și în acest scop i-s'a fixat termen pentru îndeplinirea delegației.

Chestiunile ce ni-se impun spre a-se rezolva, sunt:

a) Dacă în speță trebuie sau nu să se dea menționata delegație.

b) Dacă asupra unei succesiuni în desherență e sau nu în drept oricine să se anunțe și să-și valideze orice pretențiune, în termenul legal de un an, indicat în publicațiunea lansată, prescris de lege.

Suntem de părere:

ad a) Ordonarea desbaterii de rând a succesiunii și însărcinarea delegatului cu aceasta desbatere e numai atunci legal întemeiată, când în menționatul termen legal se anunță preținși succesori reclamând drept de moștenire (§ 115 Art. de lege XVI:1894), făcând totodată plausibilă temeinicia reclamațiunii, — pentru că la din contra s'ar putea foarte ușor împiedeca și zădărnici orice procedură succesoră, fie normală, fie extraordinară.

În consecință în speță nefiind întrunite menționatele cerințe, — succesiunea trebuia de plano și din oficiu predată Fiscului, fără nici o delegație și desbatere.

ad b). Nu e în drept oricine și cu orice pretențiune să se anunțe, ci numai aceia, cari pretind a fi succesori și ca atari reclamă un drept succesor făcând totodată plauzabilă temeinicia acestei a lor pretențiuni. Exactitatea acestei păreri rezultă și din textul §-ului 115 al citatului art. de lege, precum și din expunerea de motive referitoare la menționatul §.

Aceia cari reclamă alte drepturi, tot de domeniul Dreptului privat, bazate de ex. pe dreptul de proprietate, pe dreptul de ipotecă, pe raporturi juridice de obligațiuni, — n'au ce căuta în cadrele procedurii succesorale actuale. Se puteau însă anunța în cadrele procedurii succesorale și acești reclamânți, când era în vigoare încă Art. de lege LIV:1868, (§ 594). Iar actualmente nu-le rămâne decât calea dreptului comun, ca în termenul legal de prescripție să-și reclame în justiție pretinsul drept, fie înainte de predarea succesiunii, — prin proces intentat prezumptivilor moștenitori, fie după predarea succesiunii, — prin proces intentat succesorilor, în speță Fiscului.

Dr. Petru Penția

notar public

REZOLVAREA LOCALĂ A DIFERENDELOR DINTRE SĂTENI.

Aparatul de stat prea încărcat și necesitatea de a se veni în ajutorul celor obligați să alerge după nevoi și dreptate, a obligat legiuitorul nostru să adopteze descongestionarea administrativă — și cum vom vedea — și pe cea judecătorească în parte. Nu era comod ca pentru afaceri mărunte, să se alerge la centru, cheituind adeseori mai mult decât să căuta să se valorifice.

torul nostru să adopteze descongestionarea administrativă — și cum vom vedea — și pe cea judecătorească în parte. Nu era comod ca pentru afaceri mărunte, să se alerge la centru, cheituind adeseori mai mult decât să căuta să se valorifice.

Aceasta a fost desigur, intenţiunea legiuitorului când a venit cu disp. art. 105 alin. 12 şi urm., 110 alin. n. din L. Adm. şi — aproape concomitent — cu Legea pentru organizarea judecătorească privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Judecătoriilor comunale.

Să analizăm pe rând aceste texte.

Disp. art. 110 din L. A. în ipoteza anumitor infracţiuni (delictele de insultă şi lovire simplă), obligă pe reclamant înainte de facerea denunţului penal, să se adreseze autorităţii administrative pentru a se încerca împăciuirea. Ceeace a îndemnat pe legiuitor să institue această procedură preliminară de care se condiţionează continuarea procesului penal, e uşor de presupus: părţile sub impulsul primilor nervi, aleargă la justiţie, pe când chibzuinţa — la sfatul celui mai de seamă om din sat —, poate tempera enervarea şi pune capăt la atari neînţelegeri, evitându-se astfel cheltueli, timp pierdut pentru justiţiabili şi judecători şi degenerări în conflicte mai grave etc.

La ce se reduce activitatea ajutorului de primar sau a delegatului satului în ipoteza art. 110 alin. n.? La aceea de a propune părţilor împăcarea, urmând să închidă cauza sau să dreseze un proces verbal care va servi denunţătorului în pornirea acţiunii penale. Legiuitorul s'a limitat la aceste forţe, dat fiindcă chestiunile de onoare sunt cele mai frecvente.

Cu ceva mai târziu, 8 zile, legiuitorul a adus ceva nou în acelaş domeniu: înfiinţarea judecătoriilor comunale. Propriu zis în Ardeal acestea, nu constituiesc o inovaţie. Pe vremuri primpretorii aveau această competenţă şi încă lărgită mult. În V. Regat, noua justiţie se apropie de sistemul judecătorilor ambulanţi.

Spre deosebire de disp. L. Adm. unde ajutorul de primar are ca atribuţii proprii împăcarea părţilor, legiuitorul de data asta, încredinţează preşedinţia judecătoriei comunale primarului sau înlocuitorului său, ajutat de 2 membrii asesori, recrutaţi dintre oamenii de elită ai comunei.

Şi de data asta, se propune în prealabil şi

numai în procesele civile împăcarea părţilor, iar când nu se ajunge la aplanarea diferendului, primarul preşedinte, discerne faptul, cântăreşte şi cu balanţa zeiţei Themis imparte dreptatea, având acum şi mijloace de constrângerea contra părţii culpabile.

În plus, se lărgesc atribuţiile judecătorilor. E'le sunt altele. De data asta intră în competenţa judecătoriilor comunale toate neînţelegerile dintre locuitorii comunelor ari derivă din creanţe de bani, bunuri mobile (mişcătoare), fungibile (consumabile), prestaţiuni (serviciu făcut altuia) — până la suma de lei 500, precum şi judecarea infracţiunilor la ordonanţele autorităţii administrative respective, când pedeapsa prevăzută es'le numai amenda poliţienească dela 50—500 lei.

Executarea cărţilor de judecată comunale în materie civilă sau comercială să execute de primar la cererea părţilor, urmând regulile procedurii civile, înlocuind ca în executarea silită a hotărîrilor judecătoreşti obişnuite. În materie penală primarul din oficiu trimite dosarul rămas definitiv Judecătoriei de pace, care este obligată să execute cartea de judecată a primarului.

Statisticele judecăţilor arătau că acestea, alături de chestiunile de onoare, erau în lumea satelor cele mai frecvente cazuri de conflicte.

Încă ceva şi asta pentru a evita o eroare, Disp. n. art. 105 alin. 12 şi urm. din Legea Adm., atribue pretorului — în calitate de şef al poliţiei din plasă — dreptul de a constata şi amenda contravenţiunile la legile anume specificate — şi la regulamentele comunale şi ale ţinutului — în cazurile în care amenda nu trece de 1000 lei. Nu e oare un conflict de atribuţii între pretor şi primarul preşedinte al judec. com.? Socot că nu, şi asta pentru că primul, constată şi amendează infracţiunile penale — pe lângă alte legi — şi la regulamentele comunale şi ale ţinutului; cel de al doilea statuează şi judecă — pe lângă unele procese civile de mică importanţă — infracţiunile la ordonanţele autorităţilor administrative.

Deci atribuțiile fiecăruia sunt limitate și precis determinate de deosebirele ce trebuiesc făcute între regulament și ordonanța administrativă.

Astfel și regulamentul și ordonanța administrativă cuprind norme de drept de interes general, emarate ambele dela organele puterii executive; și una și alta își găsește origina în actul de voință al șefului de administrație — primar, rezident regal — sau în manifestarea de voință a unui organ deliberativ, (art. 34 din L. A.).

Dar mai mult decât deosebirea formală, trebuie să observăm că:

1. Ordonanța este un act administrativ prin care puterea publică dispune sau interzice ceva administrațiilor săi, pe când regulamentul mai mult decât dispune, interpretează, lămurește, desvoltă și completează o dispoziție legală.

2. Ordonanța e un atribut dat exclusiv primarului cu privire la măsurile ce cad în atribuțiunile sale ori ale consiliului (art. 16 L. A.), pe când puterea regulamentară — cum am mai văzut — aparține primarului și consiliului comunal și numai pentru atribuțiile lor proprii. Legea adm. din 1936, nu conferea dreptul de reglementare decât organului deliberativ (art. 140—141 din V. lege și 184 din regul. ei).

Ordonanța odată eliberată, se afișează și se aduce la cunoștința locuitorilor prin orice mijloace, după care se comunică organelor de control erarhic, care au dreptul să le anuleze oricând; regulamentul odată întocmit, reclamă și aprobarea organului de tutelă (art. 44—45 din L. A.).

Iată câteva deosebiri, care ne îndrituiesc să credem că intenția legiuitorului a fost să lase în atribuția:

1. ajutorului de primar, — împăcarea părților, în delictele de insultă și lovire simplă (art. 52, 513 și 470 al. I. c. p.);

2. primarului ca președinte al judecătoriei comunale, procesele civile de mică importanță specificate mai sus, plus infracțiunile la ordonanțele autorității administrative după distincțiile amintite;

3. pretorului, dreptul de a constata și amenda contravențiunile la legile anume arătate, și la regu'amentele comunale și ale ținutului;

4. instanțele de drept comun pentru celelalte infracțiuni, cum și organele de recurs erarhic, control și tutelă administrativă, jurisdicție administrativă, comisii de evaluare și impunere, de apel etc. etc. organe și instanțe administrative aparte cu totul.

Găsesc, că primele două instanțe primare de împăcare și judecare, s'ar fi putut unifica. Primarul trebuia să primească ambele prerogative. Degradarea șefului administrației de prea multe atribuții în ipoteza art. 110 din L. A. nu compensează autoritatea pe care el ar fi pus-o în aplanarea diferendelor. Cine poate să cunoască mai bine pe împicinați ca șeful administrației comunale în chestiuni de asemenea natură, — și să pună apoi mai multă autoritate în aplanarea diferendelor? Mai mult, e și irațional să ai două sau mai multe instanțe de judecată la aceeași instituție, cum e primăria.

Și ca această operă de distribuire a dreptății în comunele rurale să funcționeze perfect, ar fi fost necesar ca și codul de procedură penală și cel de procedură civilă să fie puse în concordanță cu aceste noi legiferări.

De încheiere se cuvine să accentuăm că numai prin priceperea și conștiințiozitatea organelor noastre chemate să împartă pe întinsul satelor dreptatea se va putea dovedi cât de mare, cât de folositoare și cât de binecuvântată este opera judiciară pe care o îndeplinește acum la țară autoritatea administrativă a comunelor rurale

Ioan Țărăngă

Notar titrat, Variaș.

INFORMATOR LEGISLATIV.

pe lunile IULIE, AUGUST și SEPTEMBRIE 1939.

Agricultura.

1. *Decret-lege* Nr. 3420 din 16 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 216 din 18 Sept. 1939, — *pentru mobilizarea agricolă.*

2. În virtutea jurnalului consiliului de miniștri Nr. 9816 din 16 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 218 din 20 Sept. 1939. Dispozițiile acestui decret lege se aplică cu începere dela 16 Sept. 1939.

Armata.

Decret-lege Nr. 3369 din 13 Sept. publ. în Mon. Of. Nr. 214 din 16 Sept. 1939, — pentru modificarea art. 51, 69, 71 al. 1. 96, 97 din legea asupra rectificării armatei.

Casație.

1. *Lege* Nr. 2795 din 12 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 159 din 13 Iulie 1939, — pentru Înalta Curte de Casație și Justiție.

2. *Decret-lege* Nr. 3319 din 5 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 205 din 6 Sept. 1939, — *pentru modificarea și completarea unor dispoziții din legea pentru Înalta Curte de Casație și Justiție.*

Vezi textul complet al legii din 13 Iulie 1939, cu modificările din 6 Sept. 1939 în Mon. Of. Nr. 212 din 14 Sept. 1939 pag. 5379.

Casa Construcțiilor.

Decret-lege Nr. 3318 din 5 Sept. 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 211 din 13 Sept. 1939, — *pentru interpretarea art. 85 din legea pentru organizarea Casei Construcțiilor.*

Cetățenia română.

Decret-lege Nr. 2939 din 26 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 171 din 27 Iulie 1939, — *pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, din 20 Ianuarie 1939.*

Prezentul decret lege modifică art. 10, 11, 13, 18, 23, 28, 33, 41. 53, 54, 60, 62. 65, 66, 68 din citata lege.

Chirii.

Decret-lege Nr. 3421 din 16 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 216 din 18 Sept. 1939, — *pentru prelungirea și completarea legii din 20 Aprilie 1939, privitoare la contractele de închiriere ale militarilor activi sau concentrați din completare și rezervă.*

Comerț de bancă.

Decret-lege Nr. 2951 din 26 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 172, din 28 Iulie 1939, *pentru modificarea legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.*

Consiliul Legislativ.

Lege Nr. 2796 din 12 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 159 din 13 Iulie 1939, — *pentru modificarea unor dispoziții din legea pentru organizarea și funcționarea consiliului legislativ.*

Culte.

Decizia Nr. 31.999 din 12 Iulie 1939, a ministerului cultelor, publ. în Mon. Of. Nr. 161 din 15 Iulie 1939, — *privitor la asociațiile religioase interzise.*

Drumuri. Circulații.

Decret-lege Nr. 3266 din 1 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 204 din 5 Sept. 1939, — *pentru modificarea art. 36 din legea asupra circulației pe drumurile publice.*

Exportul pieilor.

Decret Nr. 2781 din 10 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 159 din 13 Iulie 1939, — *pentru modificarea regulamentului privitor la valorificarea pieilor publ în Mon. Of. Nr. 40—1939.*

Grâu.

Lege Nr. 2835 din 14 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 162 din 17 Iulie 1939, *pentru valorificarea grâului.*

Magistratura.

Lege Nr. 2796 din 12 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 159 din 13 Iulie 1939 — *pentru modificarea unor dispoziții din legea pentru organizarea judecătorească.*

Mine.

Decret-lege Nr. 3409 din 15 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 223 din 26 Septembrie 1939, — pentru modificarea art. 172 din legea minelor din 24 Martie 1937.

Navigație fluvială.

Regulamentul de transport al navigației fluviale române Nr. 2627 din 28 Iunie 1939 Mon. Of. Nr. 161 din 15 Iulie 1939.

Războiu. Organizarea Națiunii și a Teritoriului.

Decret-lege Nr. 3043 din 17 Aug. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 189 din 18 Aug. 1939, — pentru modificarea unor dispoziții din legea asupra organizării națiunii și teritoriului pentru timp de războiu.

România.

Decret-lege Nr. 2857 din 19 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. 166 din 21 Iulie 1939, — pentru ratificarea acordului economic din 11 Mai 1939 cu Anglia.

Specula ilicită.

Decret-lege Nr. 3719 din 16 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 215 din 17 Sept. 1939, — pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite.

Taxe militare.

Decret-lege Nr. 2962 din 26 Iulie 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 172 din 28 Iulie 1939, — pentru modificarea art. 5, 8, 11, 12 și 13 ale decretului-lege pentru așezarea și perceperea taxelor militare.

Timbru.

1. *Decret-lege Nr. 3068 din 19 Aug. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 190 din 19 Aug. 1939, — pentru modificarea și completarea unor dispoziții din legea privitoare la înlocuirea taxelor benevole cu timbru judiciar.*

2. *Decret-lege Nr. 3313 din 5 Sept. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 208 din 9 Sept. 1939, — pentru completarea art. 4 § 30 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice din 29 Aprilie 1927.*

Dr. Ion Țenchea**INFORMATOR BIBLIOGRAFIC.****Contracte judiciare,**

de dl. *M. G. Constantinescu*, doctor în drept, membru al Institutului de filosofie judiciară, 1939.

Materia contractelor judiciare a reținut prea puțin atenția juriștilor până acum, deși ele sunt de aplicație zilnică, întrucât în cursul distribuirii dreptății diferitele proceduri și practici au la bază contracte judiciare. Astfel renunțarea de comun acord în cursul unui proces la ridicarea unui incident de procedură, achiesarea asupra unor situațiuni, hotărârile de expedient și altele, toate sunt contracte judiciare.

Autorul clasifică materia contractelor judiciare în 3 mari categorii:

Contracte judiciare propriu zise, cum sunt cele amintite mai sus;

Contracte judiciare legale, din care categorie fac parte adopțiunea și divorțul prin consimțământ mutual și

Contracte judiciare de execuțiune, între cari se numără poprirea și ordonanța de adjudecare.

Pornind dela primele începuturi ale justiției, autorul analizează contractele judiciare documentat și în lumina unei complete bibliografii ce cuprinde toată doctrina până la zi asupra materiei, complectând prin studiul său valoros și scris într'un stil lapidar, un gol simțit în literatura noastră juridică.

* * *

Recursul în Casație (civil) Recursul pentru neconstituționalitate,

de dl. *C. Vicol* avocat,

Dl. avocat *C. Vicol* prin lucrarea D-sale ne pune la îndemână un îndreptar practic de continuă actualitate, asupra materiei recursului civil și a celui pentru neconstituționalitate, care ne permite să ne documentăm repede și temeinic asupra acestei probleme juridice așa de importantă.

Utilitatea practică a lucrării dlui *Vicol* constă în faptul că după evoacă principiile cari trebuiesc avute în vedere în materia recursului, cu ocazia analizării

acestor principii, reproduce spețe judecate de Înalta Curte de Casație și Justiție din care desprinde adevărata structură juridică a acestei căi extraordinare de atac.

Analizând motivele de recurs, arată un număr mare de hotărâri jurisprudențiale asupra acestei chestiuni. Examinează pentru a trece apoi la cercetarea recursului pentru neconstituționalitate.

Nici o problemă din materia recursului nu a rămas nestudiată de dl. Vicol, deaceia lucrarea Dsale este extrem de utilă.

* * *

Causes de nullité de la sentence a bitrale en droit international public,

de dl. A. Balasko, doctor în drept, Paris 1938, pag. 405, fr. 100.

În acest volum autorul determină diferitele cauze de nulitate ale unei sentințe arbitrale în dreptul internațional public și urmările unei astfel de nulități.

Studiul este împărțit în patru părți: În prima parte, cea documentară, se tratează dreptul material și formal al problemei.

Partea doua conține concepția personală a auto-

rului asupra cauzelor de nulitate a sentinței arbitrale — cauze de nulitate statice, dinamice, problemele ce se ridică, cauzele de nulitate în dreptul internațional formal, proiectul de protocol internațional cu expunerea de motive — pentru a se completa cu materia părții a treia o documentare practică în care sunt expuse cazurile cele mai însemnate ale jurisprudenței aranjate după diferitele motive de nulitate.

În partea patra se semnalează dispozițiile dreptului internațional public convențional relatize la reexaminarea unei deciziuni interesând societatea interetatică.

* * *

L'assicurazione sulla vita a favore di terzi,

de dl. Marlo Stolfi, profesor la Universitatea din Messina. 200 pag. 20 L.

Autorul examinează dificultățile cari se pot ivi în cazurile de asigurare asupra vieții în favoarea terților, reușind să ne arate soluțiuni raționale și clare, în concordanță cu starea doctrinei și a legislației italiene actuale.

E. F.

Comitetul de Redacție

al

Revistei Cercului Juridic Bănățean

Invită și pe această cale toate instanțele din circumscripția Curții de Apel Timișoara precum și pe membrii lor, să binevoiască a colabora la Revista Cercului, ale cărei coloane le stau deschise.

Singura rugămintă ce li se adresează este pedeoparte de a tria, cu maximum de scrupulozitate, hotărârile trimise spre publicare, pentru a ni se cruța o muncă inutilă și pentru a putea asigura Revistei — prin serioasele, demnele și interesantele articole, note și spețe publicate — tot prestigiul de care are nevoie și la care toți juriștii ținutului sunt obligați să lucreze, iar pedealtă parte și pentru aceleași rațiuni, rugămintea ce le-o adresează este de a extrage din hotărârile d-lor, numai ceea ce într'adevăr poate interesa, după modelul rezumatelor ce publicăm sub titlul: „Jurisprudență și Soluțiuni Jurisprudențiale“.

Această invitațiune se adresează, tot atât de stăruitor și colegilor de la celelalte instanțe din țară.

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. DREPT CIVIL ȘI PROCEDURA CIVILĂ.

153. SUCCESIUNE. *Dreptul de a cere deschiderea procedurii de moștenire și de a interveni la aranjarea unei succesiuni, cu ocazia unei cereri pentru eliberarea certificatului de moștenire îl au numai acei creditori, în favoarea cărora se găsește intabulat dreptul ipotecar, sau în favoarea cărora s'a ordonat și notat definitiv sechestrul, asupra unui imobil din moștenire.*

Potrivit par. 3 pct. II din legea XVI din 1894 privitoare la procedura în materie de moștenire, numai creditorii în favoarea cărora este intabulat vre-un drept ipotecar asupra vre-unui imobil sau vre unei creanțe ipotecare din moștenire și creditorii în favoarea cărora s'a ordonat și notat în mod definitiv sechestrul asupra vre-unui imobil, în baza dreptului de proprietate și pe temeiul § 237 2. a și b legea LX/1881, au dreptul de a cere deschiderea procedurii de moștenire și de a interveni în aranjarea unei succesiuni, în cererile de eliberarea certificatelor de moștenire, etc.

Prin urmare, alți creditori decât cei arătați în mod limitativ în § 3 pct. III din legea XVI/1894 nu se pot amesteca în chestiunile succesoriale, nu se pot opune la eliberarea certificatelor de moștenire și deci, în speță, firma „C. W. Fii”, creditorii nu a defunctului I. B. tatăl, ci a unuia dintre eredi eventuali, nu avea calitatea să intervină în cererea de eliberare de certificat de moștenire introdusă de soția și fiul defunctului I. B. tatăl, și să solicite respingerea acelei cereri, acea firmă fiind cu totul străină în cauză, neavând nici o legătură directă cu succesiunea.

Deci, greșit și cu violarea § 3 pct. III din legea XVI/1894, a admis Trib. Cernăuți amestecul firmei „C. W. Fii” în cererea de eliberare a certificatului de moștenire formulată de recurenți.

(Cas I Dec. Nr. 75 din 20 Ianuarie 1939. Președinția D-lui Gh. Luca, consilier.)

154. PENSIE ALIMENTARĂ PROVIZORIE. *Infidelitatea conjugală stabilită în sarcina soției, neavând un caracter de continuitate, nu-l închide definitiv pentru viitor calea acțiunii de întreținere provizorie, excepțiunea dedusă din infidelitatea conjugală fiind limitată numai pe durata infidelității.*

Prin motivul de casare recurenta susține că, prin soluția dată, Curtea de apel a violat art. 102 din legea matrimonială, a comis eroare grosieră de fapt și exces de putere când i-a respins cererea pentru întreținere provizorie pe considerațiunea de infidelitate conjugală, dedusă din singura împrejurare că o primă cerere de întreținere i-a fost respinsă pe acest motiv și că între timp nu a făcut dovada contrarie, deși, în lipsa unor noi dovezi în contra ei în această pricină, nu i se putea respinge cererea de față.

Intr'adevăr, Curtea de apel pentru a deduce infidelitatea conjugală a recurantei, ca motiv de neprimire a cererii de întreținere de față, se limitează la constatările în această pricină făcute cu ocazia judecării unei prime cereri de întreținere, respinsă pe acest motiv, fără a examina din nou în acest proces dacă

imputarea de infidelitate conjugală subsistă și în prezent în contra recurenței și îi poate fi opusă ca atare, întrucât o astfel de atitudine odată stabilită nu prezintă un caracter de continuitate de natură a închide definitiv în viitor soției calea acțiunii de întreținere provizorie, iar dovada că soția persistă în această atitudine de infidelitate conjugală incumbă soțului, ori de câte ori i se cere îndeplinirea obligațiunii de întreținere provizorie.

(Cas. I. Dec. Nr. 3137 din 16 Decembrie 1938. Președinția D-lui T. Magheru, consilier).

155. SUCCESSIONE. *Cu ocazia procedurii pentru deschiderea succesiunii, care are un caracter provizoriu, nu se poate examina valabilitatea titlurilor succesoriale în fond, ci se poate examina numai sumar existența acestor titluri în vederea măsurilor de asigurare.*

Dat fiind caracterul provizoriu al procedurii de deschidere a succesiunii, tribunalul nu poate fi obligat să examineze valabilitatea titlurilor succesoriale în fond, ci numai să constate sumar existența acestor titluri, ca pe baza lor să procedeze la primele măsuri de asigurare.

Așa dar, din moment ce, în speță, tribunalul constată pe de o parte existența testamentului datat Ciucea 27 Mai 1928, care intrunește condițiunile formale prevăzute de art. 32 din legea din 1876 și prin care se conferă soției V. G. calitatea de succesoare universală, iar pe de altă parte că aceasta locuiește în Ciucea, astfel că, potrivit art. 14 din procedura de moștenire, bunurile moștenirii sunt rămase în păstrarea sa, bine și legal a procedat atunci când a respins cererea de sechestrul formulată de recurenții ce se pretind erezi și cari numai pe calea dreptului comun își pot valorifica pretențiunile succesoriale.

(Cas. I. Dec. Nr. 91 din 23 Ianuarie 1939. Președinția D-lui Eug. Bănescu, consilier).

156. DIVORT. *Căsătorile contractate în Vechiul Regat sau Basarabia. Divorț pronunțat în Bucovina. Hotărâre definitivă. Produce efecte valabile. Nu e necesară transcrierea prevăzută de codul civil român.*

Art. 124. alin. II. din legea actelor de stare civilă din 1928 dispune că, prin derogare dela art. 14 al prezentei legi art. 246 și 276 din codul civil al Vechiului Regat, continuă să se aplice hotărârilor pronunțând desfacerea căsătoriei; transcripțiunea însă prevăzută de aceste articole este înlocuită prin mențiune pe actul de căsătorie.

Același text prevede mai departe că „în Basarabia transcrierea căsătoriei se va face pentru căsătoriile încheiate anterior intrării în vigoare a acestei legi, în conformitate cu decretul lege din 12 Noembrie 1919, iar pentru cele încheiate posterior, potrivit art. 246 și 276 din codul civil aplicabil în Vechiul Regat și alinaiului precedent”.

Prin aceste dispozițiuni legiuitorul s'a ocupat numai de hotărârile de divorț care, conform codului civil român erau supuse transcrierii, prevăzând o modalitate deosebită de îndeplinire a acestei formalități pentru Basarabia, după cum căsătoria fusese încheiată înainte sau după promulgarea legii.

Astfel fiind, nici din cuprinsul dispozițiilor art. 124 al legii din 1928 nu rezultă că hotărârile de divorț pronunțate în Bucovina trebuiesc transcrise atunci când căsătoria a avut loc în Basarabia, sau că legiuitorul ar fi înțeles să generalizeze formalitatea prevăzută de art. 246 și 276 c. civ. rom. chiar și pentru hotărârile de divorț pronunțate în conformitate cu alte legiuri care nu cunosc această formalitate.

Ceva mai mult, art. 148 și 149 din regulamentul legii arată cum se procedează cu hotărârile de divorț pronunțate în Ardeal sau Bucovina, în cazul când căsătoriile au fost celebrate în Vechiul Regat sau Basarabia, precizând că mențiunea despre desfacerea căsătoriei se va face în urma intervențiunei instanțelor judecătorești.

toarești care vor trimite ofițerului stării civile copie după hotărâre cu certificarea rămănerii ei definitive.

Prin urmare, în speță, Curtea de Apel nu a comis exces de putere sau omisiune esențială și nu a violat textele invocate, ci dimpotrivă a făcut o justă aplicațiune a legii atunci când a decis că hotărârea de divorț pronunțată în conformitate cu dispozițiunile codului civil bucovinean și rămasă definitivă produce efecte valabile între părți fără să mai fie necesară formalitatea transcrierii prescrisă de art. 246 și 276 c. civ. care nu se aplică unor atari hotărâri.

(Cas. I. Dec. Nr. 213 din 1 Februarie 1939, Președinția D-lui T. Magheru, consilier).

157. PERIMARE. Are loc nu numai atunci când procesul este lăsat în nelucrare, prin lipsa părților la dezbatere, ci și în cazul când părțile omit plata taxelor de timbru pentru citații și prin aceasta provoacă ținerea cauzei în nelucrare timp de trei ani. Art. 443, 446 pr. civ. ard.

Prin dispozițiunile art. 446 pr. civ. ard. alin. I. se prevede că, dacă la ziua de înfățișare pentru constituirea procesului sau la dezbateri, nu se prezintă nici una din părți sau partea prezentă nu cere desbaterea, procedura va rămâne în nelucrare până când una din părți va cere redeschiderea dosarului; iar prin alineatul ultim din același articol se prevede că, după trecerea de trei ani scotiți de la desbaterea omisă, procesul se va considera ca stins.

Din colaborarea dispozițiunilor art. 446 alin. ultim cu dispozițiunile art. 443 și din analiza acestora, rezultă că perimarea sau stingerea procesului are loc nu numai atunci când procesul este lăsat în nelucrare prin lipsa părților la dezbateri, dar și în cazul când părțile sau reclamantul omite să îndeplinească anumite acte de procedură, impuse de lege și fără de care instanța nu poate redeschide sau continua procedura.

Deci dacă prin lege se prevede că procedura nu poate fi redeschisă sau pusă în curgere, fără plata taxelor de citații, iar părțile omit plata lor și prin aceasta provoacă ținerea în nelucrare a cauzei timp de trei ani, atunci se produce perimarea procesului în același fel ca și în cazurile prevăzute de art. 446 alin. ultim proc. civ. ard.

(Cas. III. Dec. Nr. 2078 din 1 Noemvrie 1938. Președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier).

158. PROPRIETATE IMOBILIARĂ.
Transmisiune. Proba faptului juridic existent la baza titlului, este supusă aprecierii instanței, ca și condițiunea existenței elementelor contractuale subiective, dacă există documentul scris din punct de vedere formal, cerut de Ord. Nr. 4420—918 și din conținutul lui se stabilesc condițiunile esențiale.

Art. 313 proc. civ. admite dovada faptului juridic la baza titlului prin probă supusă aprecierii instanței conform art. 270 proc. civ. Liberei aprecieri este supusă și condițiunea existenței elementelor contractuale subiective cerute de art. 861 și 869 cod. civ., din moment ce documentul scris din punct de vedere formal există și din conținutul lui se stabilesc condițiunile esențiale, principal fiind ca actul scris să conțină consimțământul părților.

Deci în speță, recursul e neintemeiat, deoarece sunt respectate și condițiunile formale cerute de ordonanța Nr. 4420 din anul 1918, actul având valoare de probă scrisă suficientă, conținând toate condițiunile contractuale obiective cerute de ordonanță și întrucât tribunalul a admis toate probele propuse și le-a discutat cu latitudinea de convingere ce-i revine instanței de fond și fără a comite exces de putere în interpretarea probelor, iar recurentul n'a contestat nici legalitatea probelor la efectuarea lor, ci se plânge numai de libertatea de apre-

ciere a instanței de fond, care nu este supusă cenzurei instanței de casare.

(C. Apel Brașov S. I. Dec. Nr. 1320 din 9 Noiembrie 1938, Președinția D-lui Octavian Comșa, consilier.)

159. REPOZIȚIE SUMARĂ. Caracterizare; condițiuni. Partea reclamantă este dispensată de condițiunea analităței posesiunii anterioare actului de turburare sau depozedare, când posesiunea sa actuală are o bază legală constând în titlu just, deciziunea legală a unei autorități sau o sentință judecătorească.

Potrivit ordinului imperial din 27 Oct. 1849 și art. 25 ord. Minist. Just. ungar cu No. 34601 din 1881, în teritoriile foste grănicerești termenul pentru intentarea acțiunii de repoziție sumară este de 30 zile, calculat dela data când partea a luat cunoștință de ultimul act turburător. În materia coproprietății indivize, nici unul dintre coproprietari nu poate schimba folosința și nici să-i aducă vre-o restricție în detrimentul celorlalți, iar terții nu pot dobândi vre-un drept de servitute asupra imobilului coproprietate indiviză fără consimțământul tuturor coproprietarilor.

Jurământul tranzacțional; putere probatorie; chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond.

Având în vedere primul motiv de recurs, prin care recurentul se plânge că Tribunalul a violat art. 339 c. c. a. a denaturat acte și a comis exces de putere, când a stabilit că pârâul recurent a turburat pe reclamantă în posesiunea pacinică a imobilului din litigiu, deoarece susține recurentul, condițiunea principală a acțiunii pentru turburare de posesie este ca reclamanta să fi fost în posesiunea pacinică a imobilului din litigiu în ultimi ani, cel puțin un an; că prin martorii audiați s'a dovedit că din anul 1912 pârâul recurent în fiecare an a trecut cu carul prin pământul din litigiu, astfel că

posesiunea pacinică, exclusivă și neturburată a reclamantei nu s'a dovedit.

Având în vedere că în conformitate cu art. 339 c. c. a. aplicabil în speță, nimeni nu are dreptul, cu dela sine putere să turbure posesiunea altuia, oricare ar fi calitatea posesiunii.

În interpretarea acestui text s'a decis în practică în ce privește acțiunea de repoziție sumară că, reclamantul — care a fost în posesiune nu trebuie să dovedească decât faptul turburării sau depozedării și ilegalitatea acestui fapt, precum și împrejurarea că înainte de data turburării sau depozedării, a posedat neîntrerupt și neturburat cel puțin un an. Că deși condițiunea analităței posesiunii este contestată de doctrina maghiară mai veche, este însă admisă atât de doctrina mai nouă, cât și de jurisprudența constantă a Curiei Ungare.

Totuși partea reclamantă este dispensată de condițiunea analităței posesiunii anterioare turburării sau depozedării, în cazul când posesiunea sa actuală are o bază legală, fiind considerată ca atare în următoarele cazuri: când posesiunea are la bază un titlu just, de ex. un contract; când reclamantul se găsește în posesiunea bunului în baza unei deciziuni legale a unei autorități și când se bazează pe o sentință judecătorească, cazuri în care partea reclamantă nu trebuie să dovedească durata posesiunii de un an, — Curia Dec. Nr. 3534—1891, 2264—1893, 3805—1885, 1093—1889.

Având în vedere că în speță Tribunalul a făcut o justă aplicare a art. 339 c. c. a., deoarece după cum se constată din extractul cărții funduare a com. Bozovici foaia 1797, sub B. 2. reclamanta este coproprietară tabu'ară asupra imobilului din litigiu pe jumătate parte încă din anul 1899, astfel că în această situație având titlu just în sprijinul posesiunii sale, este dispensată de a dovedi posesiunea anală anterioară turburării.

Că dealtă parte din probele administrate la prima instanță, apreciate la justa lor valoare,

Tribunalul și-a format convingerea în stabilirea stării de fapt, care fiind de atributul suverin al instanței de fond, scapă de sub cenzura instanței de casare, atâta timp cât ca în speță, nu se face dovada că acea stare de fapt a fost stabilită prin deducțiuni evident greșite sau cu denaturarea probelor.

Având în vedere că în adevăr, prin constatăările făcute la prima instanță la fața locului, depozițiile martorilor audiați cu aceiași ocazie și prin însăși recunoașterea părților, după cum se vede și în schița întocmită de judecătoria la Noemvrie 1936 la fața locului, s'a dovedit că drumul din litigiu pe terenul proprietatea reclamantei aflat pe linia A. B. E., l-au croit părțile în toamna anului 1936 când au trecut cu carele cu lemne; că până la această dată până când reclamanta de 18 ani a folosit imobilul neîntrerupt și neturburată, drumul pe acea linie nu a existat, deoarece toți vecinii au trecut pe un alt drum pe linia A. C. D. aflat la marginea proprietății reclamantei.

Că deci primul motiv de recurs se găsește nefondat, întrucât nu se constată că Tribunalul ar fi stabilit starea de fapt prin denaturare de acte sau exces de putere.

Având în vedere că prin cel de al doilea motiv de recurs, pârâțul recurent se plânge că Tribunalul a violat ord. din 27 Octombrie 1849, menținută prin art. 25 crd. Nr. 34601, când a stabilit că acțiunea reclamantei nu este tardivă, pentru că nu au trecut 30 zile dela actul turburător. Că în anul 1812 V. I. soțul reclamantei cu care era coproprietar pe imobilul din litigiu, a încheiat o tranșacție cu F. I. antecesorul pârâțului recurent, prin care cel dintâi tolerează trecerea celui din urmă și următorilor săi cu carul prin terenul din litigiu, iar în schimb și antecesorul pârâțului recurent i-a permis lui V. I. să treacă prin pământul celui dintâi. Că exercitarea acestui drept de trecere în favoarea recurentului și a antecesorului său s'a dovedit cu martorii audiați și cu procesul-verbal despre evaluarea pagubei dresat în luna Mai 1936, când pârâțul a trecut cu carul prin terenul re-

clamantei și de când până la 3 Octombrie 1936 când s'a intentat acțiunea, a trecut mai mult de o lună.

Având în vedere că în conformitate cu *ordinul imperial din 27 Octombrie 1849 menținut în vigoare prin art. 25 ordonanța Minist. Iust. Ungar cu Nr. 34601 din 1881, în teritoriile foste grănicerești termenul pentru intentarea acțiunii de repozitie sumară este de 30 zile*, calculat dela data când partea a luat cunoștință despre actul turburător de posesie.

Având în vedere că în speță, după cum rezultă din actele aflate la dosar; la 26 Mai 1936 delegații consiliului comunal Bozovici la cererea lui I. P. coproprietar cu reclamanta asupra imobilului din litigiu, au evaluat paguba făcută de pârâțul N. I. în acel imobil, constatând cu acea ocazie că numitul pârâț a tăiat cu târnacopul un drum lung de 86 metri, a astupat un șanț care era făcut ca să nu poate trece carele și a trecut prin iarbă cu două roți împiedecate pe un teritoriu lung de 100 metri și că nu s'a ținut de drumul corespunzător.

Considerând că deși este adevărat că cercetarea amintită s'a făcut la cererea lui I. P. care după cum a declarat la prima instanță, este nepotul reclamantei și după cum se constată din extractul cărței funduare, este și coproprietar cu reclamanta asupra imobilului din litigiu, astfel că în calitatea sa de rudă apropiată și coproprietară, este presumpția consacrată de jurisprudență că reclamanta a știut despre cercetarea făcută la 26 Mai 1936 la cererea coproprietarului I. P. și implicit a știut despre actul turburător comis de pârâțul N. I. în luna Mai 1936. Curia Dec. Nr. 924—1886.

Totuși din această singură împrejurare nu se poate deduce că reclamanta a tolerat trecerea și din însuși faptul că unul dintre coproprietari a cerut evaluarea pagubei prin delegații autorității comunale, rezultă că pârâțului recurent nu-i s'a îngăduit trecerea prin terenul din litigiu.

De altă parte, din probele administrate nu s'a dovedit că din luna Mai 1936 până în toamna

acelui an, pârâtul recurent ar mai fi trecut cu carele pe terenul reclamantei și intru-ât din constatările făcute la fața locului și celelalte probe administrate, s'a dovedit că *ultimul act turburător* l'a săvârșit recurentul în intervalul dela 6—21 Septembrie 1936, când a trecut de mai multe ori prin terenul reclamantei, acest act de turburare fiind de sine stătător, termenul de 30 zile prevăzut de ordonanța amintită *se calculează* dela această ultimă dată, de când până la 3 Octombrie 1936 când s'a intentat acțiunea, nu expirase.

Considerând că în ce privește tranzacția la care se referă recurentul, este adevărat că în procesul civil cu Nr. 1149/912 la Judecătoria Rurală Bozovici, la 11 August 1913, între V. I. soțul reclamantei și F. I. antecesorul pârâtului, s'a încheiat o tranzacție în sensul căreia, cel dintâi permite celui din urmă și moștenitorilor săi să treacă cu carul prin pământul său, iar în schimb și F. I. a permis să treacă pământul său V. I.

După cum se constată din extractul cărții funduare, sub B. 1 și 2 reclamanta cu soțul ei V. I. au fost coproprietari fiecare în jumătate parte asupra imobilului unde poartă litigiul, până în anul 1921 când V. I. și-a transcris porțiunea sa sub B. 3 și 4 în favoarea lui I. P. și soția acestuia, rezervându-și asupra porțiunii acestora numai dreptul de uzufruct viager intabulat sub C. 3.

Având în vedere însă că la tranzacția din 11 August 1913 reclamanta nu a participat și nici nu a fost parte în procesul în care s'a încheiat și în această situație, potrivit jurisprudenței constante creată în interpretarea normelor ce guvernează *materia coproprietății indivize*, acea tranzacție nu-i este opozabilă, deoarece *nici unul dintre coproprietari nu poate schimba folosința, nici să-i aducă vre-o restricție în detrimentul celorlalți, iar terții nu pot dobândi vre-un drept de servitute asupra imobilului coproprietate indiviză, fără consimțământul tuturor coproprietarilor*. Curia Dec. Nr. 9430—1893, 1857—1886.

Din acest punct de vedere este indiferent dacă reclamanta a avut sau nu cunoștință de tranzacția amintită, care pe lângă că nu-i este opozabilă, dar după cum s'a precizat la fața locului la prima instanță, pârâtul N. I. a exercitat trecerea pe un alt drum și nici odată pe cel de care se plânge reclamanta, astfel că și acest al doilea motiv de recurs să găsește nefondat.

Având în vedere că motivele 3 și 4 de recurs prin care se invoacă denaturare de acte și omisiune esențială, nu sunt decât o reeditare sub altă formă a motivelor 1 și 2, discutând recurentul chestiuni în legătură cu starea de fapt, care după cum s'a arătat, fiind de atributul suveran al instanței de fond, scapă de sub controlul instanței de casare, mai ales că Tribunalul a stabilit starea de fapt pentru a trage concluzia în drept, cu aprecierea motivată a întregului conținut al materialului priobator și cu respectarea dispozițiilor art. 270 pr. civ.

Singura chestiune nouă invocată de recurent prin motivul 3 de recurs, este aceea prin care se plânge că Tribunalul a comis denaturare de acte și omisiune esențială, când față de celelalte probe administrate a luat în considerare mărturisirea reclamantei sub jurământul deferit de recurent, stabilind în fapt că reclamanta nu a avut cunoștință despre tranzacția încheiată de soțul ei în anul 1913.

Având în vedere că deși este adevărat că *jurământul transacțional are caracter decisoriu, în ce privește chestiunea de fapt asupra căreia este deferit dar chestiunea de a se știe dacă faptul asupra căruia se deferă jurământul este de natura să tranșeze litigiul și dacă acel fapt este pur personal, constituie o chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond*, ce scapă de sub controlul instanței de casare.

De altfel după cum s'a arătat la argumentarea pentru combaterea motivului 2 de recurs, chestiunea că reclamanta a știut sau nu despre tranzacția din 1913, nu este decisivă, deoarece pe lângă că acea tranzacție nu-i este opozabilă, dar s'a dovedit la prima instanță că pârâtul a

exercitat trecerea pe alt drum, decât pe acel unde s'a produs litigiul; pentru vidarea căruia s'a intentat acțiunea de față.

Prin motivul 5 de recurs pârâtul se plânge că Tribunalul a violat art. 339 c. c. a. stabilind turburarea de posesie, deoarece trecerea recurentului prin terenul reclamantei nu a avut scop să câștige posesiunea și nici să împiedece pe reclamantă dela posesiune.

Considerând că *turburarea de fapt a posesiunii se produce printr'un fapt material voluntar, capabil să atingă posesiunea altuia; fapt ce implică la autorul său o pretențiune contrară acelei posesiuni, cu scopul de a și-o apropia sau cel puțin cu scopul de a o vătăma.*

Că deși este adevărat că pe cale de jurisprudență în interpretarea art. 339 c. c. a. s'a decis că, faptul de a trece prin pădurea altuia, fără intențiunea de a câștiga posesiunea sau a împiedeca partea dela posesiune, nu constituie o turburare de posesie, — Curia Dec. No. 12718—1893.

Dar în speță este constatat că pârâtul recurent în intervalul dela 6—21 Septembrie 1936 a trecut cu carele cu lemne de vre-o 5 ori pe terenul reclamantei, croind drumul pe care susține că are drept de trecere. Aceste fapte constituiesc acte vizibile materiale, îndeplinite cu scopul de a și crea un drept de servitute pe căi extralegale, susceptibile a fi constatate și de natură să atingă în același timp posesiunea în ambele ei elemente, corpus și animus, ceea ce constituie o vătămare directă a posesiunii putând forma obiectul unei acțiuni de repoziție sumară, astfel că și acest motiv de recurs se găsește nefondat.

În fine și ultimul motiv referitor la violarea art. 425 pc. prin obligarea pârâtului recurent la cheltueli de judecată, ca întreg recursul, deasemenea se găsește nefondat, deoarece din moment ce reclamantă a obținut câștig de cauză și pârâtul recurent a ocazionat procesul, în conformitate cu art. 424, 425 p. c. trebuia obligat la cheltueli.

Pentru aceste motive recursul pârâtului N.

I. s'a respins găsindu-se în totul nefondat și în baza art. 543 p. c. combinat cu art. 50 legea accel. judecilor și art. 26 legea timbrului, a fost obligat la cheltuelile avocațiale ivite intimitei în recurs și la plata taxelor de timbru, întrucât s'a servit de act de paupertate.

(C. de Apel Timișoara S I. Dec. No. 676-3-939 Președinția dlui I Farchescu, consilier; redactor dl. Eugen Dabija, consilier).

160. REVIZUIRE. Termenul de revizuire, în cazul când recursul declarat împotriva hotărârei instanței de apel a fost revocat, se calculează dela data hotărârei instanței de recurs prin care la act de revocare, căci numai dela această dată se poate socoti definitivă hotărârea instanței de apel. Art. 496, 567 proc. civ. ard.

Împotriva hotărârii Tribunalului, prin care s'a admis în principiu acțiunea de inoie a reclamantei, pârâta a declarat recurs, cerând casarea hotărârii, iar în fond respingerea acțiunii ca tardivă, — pentru următorul motiv de casare: „rea aplicațiune a art. 24 al legii pentru Curtea de Casație, art. 496 și 567 a pr. civ.". Motive dezvoltate prin petiția de recurs.

Pârâta intimată a cerut respingerea recursului pentru motivele arătate în întâmpinare.

DELIBERÂND

Asupra recursului declarat de reclamantă, Având în vedere că din actele dosarului rezultă că reclamanta C. E. domiciliată în Arad, prin acțiunea de inoie, făcută prin cererea introductivă înregistrată la Tribunalul Arad sub Nr. C. I. 887 din 21 Aprilie 1938, a cerut revizuirea procesului soluționat prin sentința cu Nr. 283/1934 a Judecătoriei de Muncă din Arad confirmată prin sentința cu Nr. Co. II. 1891/1935 a Tribunalului Arad, prin cari i s'a respins acțiunea intentată contra firmei parfumeria B. s. a. din Arad, pentru suma de 64.000 lei, despăgubiri pentru daunele suferite în urma accidentului din 24 Aprilie 1931.

Pârâta a cerut respingerea acțiunii ca tardivă, deoarece sentința Tribunalului, dată în procesul fundamental în ziua de 16 Noembrie 1935, în urma revocării recursului, a rămas definitivă pe data de 11 Octombrie 1936, adică după expirarea celor 15 zile socotite dela comunicarea acelei sentințe. Reclamanta a susținut că sentința dată în procesul de fond a rămas definitivă numai la data când instanța de recurs a luat act de revocarea recursului, astfel că acțiunea de revizuire este înaintată în termen; de altfel motivele pe cari se bazează acțiunea de revizuire le-a cunoscut numai ulterior, iar dela data aceasta nu au trecut încă zece luni.

Tribunalul, prin sentința interlocutorie cu Nr. Co. I. 887/1938 din 30 Septembrie 1938, a admis în principiu acțiunea de învoire, motivând că acțiunea este introdusă în termen, căci termenul de șase luni, prevăzut de art. 567 pr. civ. se calculează dela data pronunțării deciziunii, prin care Curtea de apel a luat act de revocarea recursului; în cazul contrar, susținut de pârâta, s'ar ajunge la situația că acțiunea de revizuire ar deveni un remediu iluzoriu decâteori un recurs declarat s'ar revoca.

Având în vedere că prin recursul pârâtei se pune în discuțiune chestiunea dacă termenul de șase luni, prevăzut de art. 567 pr. civ., pentru intentarea acțiunii de revizuire, — în cazul când recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel a fost revocat — se calculează dela data când a rămas definitivă hotărârea instanței de apel, cum susține pârâta recurentă, sau dela data când instanța de recurs a luat act de revocarea recursului, cum a stabilit Tribunalul prin hotărârea supusă prezentului recurs;

Având în vedere că această chestiune nu este soluționată prin textele invocate de recurent, — căci nici art. 24 din legea Curții de Casație și noul art. 496 și 567 din pr. civ. nu prevăd care este data dela care se calculează termenul pentru intentarea acțiunii de revizuire în cazul când hotărârea dată în procesul fundamental a fost atacată cu recurs, iar acesta a fost revocat;

Că astfel chestiunea urmează a se soluționa conform principiilor generale de drept procesual civil;

Având în vedere că actele procesuale își produc efectul dela data împlinirii lor, iar un efect retroactiv nu li se poate atribui decât printr'un text expres de lege;

Că astfel, neexistând nici un text de lege care ar atribui cererii de revocare a recursului efectul de a face hotărârea atacată definitivă pe data comunicării ei, urmează că asemenea cereri nu pot avea efect retroactiv.

Având în vedere, de altă parte, că cererea de revocare a unei căi de atac nu poate să-și producă efectul, în vederea căruia a fost îndeplinit, decât din momentul în care instanța a luat act de această revocare, căci până la această dată partea poate reveni;

Că deci revocarea unui recurs nu poate fi considerat ca un act definitiv decât dela data hotărârii instanței de recurs, prin care la act de revocare;

Astfel că numai dela această dată se poate socoti definitivă hotărârea instanței de apel și deci, termenul de revizuire curge dela această dată;

Având în vedere că, în speță Curtea de Apel ca instanță de casare, a luat act de revocarea recursului prin deciziunea cu No. C. II. 2756/14 1936 d'n 5 Februarie 1938, iar acțiunea de revizuire s'a înaintat la 19 Aprilie 1938;

Că deci, Tribunalul, considerând acțiunea de revizuire ca fiind înaintată în termen, a făcut o justă aplicare a dispozițiilor art. 567 din pr. civ. și a principiilor de drept procesual civil, fără să-i se poată imputa că ar fi violat dispozițiile art. 24 din legea Curții de Casație și ale art. 496 și 567 din pr. civ.

Că astfel recursul pârâtei se constată a fi neintemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea a respins recursul cu cheltuieli.

(Curtea de Apel Timișoara S. III. Dec. No 4780-10-938 din 5 Mai 1939. Președinția dlui Ioan Popiștu, consilier-redactor.)

161. LITISPENDENȚĂ. *Procesul lăsat în nelucrare timp de trei ani, se consideră stins ipso jure, astfel că între un proces perimat și un altul intentat sub același titlu și între aceleași părți, nu există litispendență.*

Față cu dispozițiunile art. 446 pr. civ., procesul pus în pauzare și rămas astfel trei ani în nelucrare, socotiți dela ziua constituirii sau a desbaterii omise, se va considera stins ipso jure.

În speță procesul Nr. 230 intentat sub același titlu de drept ca și procesul de față, a fost pus în pauzare la 20 Februarie 1931 și de atunci nimeni nu s'a mai interesat de el până la 9 August 1935, așa că trecând mai mult de 3 ani, dela data când s'a pus în pauzare, este perimat ipso jure.

Dacă ar fi adevărat, cum susțin intimații, că în speță nu ar fi avut loc o constituire a procesului Nr. 230, faptul însă că părțile timp de trei ani, nu au plătit taxele pentru citare prevăzute de legea timbrului pusă în aplicare la 1 Mai 1927, adică anterior intentării procesului Nr. 230, această inacțiune echivalează cu omisiunea desbaterii și deci conduce, conform art. 446 pr. civ., la perimare.

Prin urmare, stabilit fiind că au trecut trei ani dela ziua desbaterii omise prin neplata taxelor de citații, nu poate exista litispendență între acel proces și un altul.

(C. de Apel Brașov S. II-a Dec. Nr. 2409 din 21 Octombrie 1938. Președinția D-lui T. Ionescu, consilier).

162. TRATATUL DIN TRIANON și Convenția cu Ungaria asupra reglementării creanțelor supușilor unguri. Creanțe ipotecare, regimul lor. Necedarea lor către Stat în termenul prevăzut de lege. Efecte. Plata creanței în rentă de improprietărire. Neaplicarea art. 190 Leg. exec. din Ardeal, fiind abrogat.

Având în vedere actele din dosar, concluziile orale și scrise ale părților,

Având în vedere că din toate acestea rezultă în fapt următoarele:

Banca Ungară de credit ipotecar (Magyar Jelzálog hitelbank) din Budapesta, prin reprezentantul Dr. I. G. la 6 Iulie 1938, acționează în judecată pe văd. I. V. născ. I. W., T. V. și P. V., pentru ca să fie obligați să tolereze sub sancțiunea execuției indestularea creanței de 115.000 Lei capital și dobânda lui de 6% socotită dela 31 Decembrie 1918, în $\frac{1}{3}$ parte din rentele de expropriere consemnate la Casa de depuneri București cu recepisa 27313 din 19 Februarie 1936, în valoare de 401.400 Lei, și în $\frac{2}{3}$ parte din imobilele cuprinse în c. f. No. 439 a comunei Scăiuș sub No. top. 820/b|2|8—12, 820/b|2|177/1, 820/b|2|177/5, 820/b|2|177/6 și 820/b|2|177/7, plus cheltuielile de judecată — prin aceia că numiții datorează această sumă, ca cumpărători ai imobilelor mai sus menționate cuprinse în c. f. No. 439 a comunei Scăiuș, care a aparținut lui S. C., vândute acestuia de către Banca Ungară de credit ipotecar și pentru care numitul cumpărător mai datora un rest de preț de 350.000 coroane asupra căreia Banca Ungară de credit ipotecar a intabulat odată cu dreptul de proprietate, și dreptul de ipotecă până la concurența acestei sume. Iar mai târziu s'a redus această creanță la 230.000 coroane, cu dobânzi de 6% de întârziere. Cum imobilele ipotecate, au fost cumpărate de I. V. intabulându-se dreptul lui de proprietate prin deciziunea No. 2018—1918 c. f. a Judecătoreiei Lugoj, urmează ca moștenitorii lui I. V. și anume pârâții de mai sus să plătească această sumă. Între timp din imobilele ipotecate cu hotărârea de expropriere No. R. A. 1234 din 16 Nov. 1922 a Comisiunii de ocol rămasă definitivă, s'a expropriat definitiv 1542 jugăre, 1318 stg. p., iar restul imobilelor, adică 390 jug. 636 stg. p. s'au reinscris în cartea funduară No. 439 a comunei Scăiuș sub No. 181—185, ca proprietatea lui I. V. Decedând I. V., moștenitorii săi mai sus menționați sub No. 41 | 1932 au făcut declarație de asanare la Tribunalul Lugoj, recunoscând că existența creanței reclamantei în

suma de 115.000 Lei cu dobânzi aferente începând din anul 1918. Ținându-se o desbatere de serie, de către Judecătoria Lugoj secția c. f. (dos. 5973 | 1936 c. f.) reclamanta a cerut să fie seriată pentru suma de 115.000 Lei capital și dobânda lui de 6%, socotită dela 31 Dec. 1918, cerând serierea dobinzilor în acelaș rang cu capitalul conf. art. 192 din legea execuțională dobânzile urmând să curgă dela data hotărârei de expropriere, adică dela 16 Noemvrie 1922 când s'a dat hotărârea comisiei de ocol, care a rămas definitivă. Deasemenea reclamanta a cerut, ca în ce privește serierea creanței și accesoriilor ei, să se aplice convenția cu Ungaria secțiunea III. art. 1. 6, și 10, adică să fie plătiți în numerar și nu în rente socotindu-se 2 coroane egal cu un leu, întrucât regulamentul la reforma agrară în art. 113 și următorii dispune că serierea creanțelor cetățenilor străini se va face după dispozițiile tratatului de pace, tratat care este înlocuit cu convenția sus amintită. Regulamentul fiind ulterior decretului lege pentru reforma agrară și fiind făcut și sub forma de decret lege, regulamentul este de aplicat fără privire la aceia că alin. ultim din art. 113 al acestuia nu e cuprins în decret lege pentru reforma agrară. Deși avea acest drept, reclamanta s'a declarat dispusă a primi $\frac{1}{3}$ din creanță în rentă de expropiere și să aplice și art. 190 al. 3 din legea execuțională adică că se admită indestularea restului de $\frac{2}{3}$ creanței sale din partea neexpropiată a moșiei decedatului I. V. Trib. Lugoj cu deciziunea G. 3969—3—1936 a îndrumat pe reclamanta pentru valorificarea creanței în sensul pretențiunilor sale de mai sus la proces, iar Curtea de Apel Timișoara cu deciziunea sa C. II. 3584 | 1937 respingând recursul, hotărârea Tribunalului a rămas definitivă, de unde ca consecință necesitatea acțiunii de față.

Având în vedere faptele mai sus expuse.

Având în vedere că pârâții prin întâmpinarea depusă la dosar și susținută și oral în instanță atacă în prim rând quantumul creanței susținând că: în urma tratatului din Trianon, România și Ungaria au încheiat o convenție

publicată în Mon. Of. 279 din 19 Decemvrie 1924, prin decret lege, iar după ratificarea parlamentară în Mon. Of. No. 122 din 6 Iunie 1932. Reglementându-se creanțele supușilor unguri în felul următor: Secțiunea II-a datoriile chirografare în secțiunea III datoriile comunale și ipotecare și în secțiunea IV, acele datorii care nu cad sub regimul celor două secții. Datoriile ipotecare cum este cea din speță, conf. art. 7 sec. III. a acestei convenții, urmau a se regula mai întâi pe cale de acord între debitor și creditor și în caz că acest acord nu a intervenit, cum e cazul în speță, stabilimentul creditor urma să cedeze creanța sa contra plății în bani Guvernului Regal Român. Aceste creanțe cedate conf. art. 8. urmau să fie recenzate într'un termen fix și creanța creditorului ungur expiră în termen de 6 luni dela acest recensământ. Concluzia care se desprinde din această omisiune — spun pârâții în întâmpinare — adică necesiunea creanței ipotecare, este că, creanța nu mai cade sub prevederile sec. III. convenției, ci ea va fi regulată în sensul art. 1. Sec. IV. în monede și după dreptul comun. Conf. acestei concluziuni, creanța Băncii Ungare ipotecare, afirmă pârâții, urmează să fie socotită conf. dreptului comun adică în pengö (12.500 cor. egal un pengö) conf. legii maghiare XXXV din 1925 asupra stabilirii valorii pengö-ului art. 17 și 24). După această socoteală creanța Băncii Ungare ar fi azi față de pârâți de 208,06 pengö adică 5410 Lei cu dobânzi de 4% dela 1. Noemvrie 1916. La această sumă nu se poate acorda reclamantei $\frac{1}{3}$ parte rentă și $\frac{2}{3}$ părți în numerar, ci în întregime rente de improprietărire, întrucât în speță nu este vorba de serierea sumelor provenite dintr'o licitație execuțională, ci de serierea titlurilor de rentă după moșia Scăiuș, care a fost $\frac{5}{6}$ părți expropiată și $\frac{1}{6}$ scutită pe seama pârâților. Conform reformei agrare, creditorii ipotecari n'au facultatea de alegere a primi în rente sau nu, art. 139 din legea agrară, abrogând acest drept al creditorilor, fixat prin art. 190 legea execuțională, întrucât acest text este în cotrazicere cu art. 139 din legea

agr. care dispune categoric, că creditorii ipotecari vor fi achitați în rente, având ca rațiune că și creditorii să suporte în parte povara exproprierii. Dispoziția aceasta din lege n'a fost abrogată prin convenția ulterioară româno-ungară, căci legea agrară e o lege specială, care nu poate fi abrogată printr'o lege generală ulterioară, recte convenția româno-ungară bazată pe tratatul de pace din Trianon. În acest sens, spun pârâții, s'au judecat și procesele optanților unguri. În interpretare contrară ar fi să se abroge creditorilor străini un privilegiu și un tratament mai favorabil decât cetățenilor români creditori, ceiace nu ar fi fost în spiritul legiuitorului.

Dacă prin imposibil nu s'ar adopta aceasta apărare, de către Tribunal, pârâții afirmă că în cazul când quantumul creanței s'ar stabili la 115.000 Lei, încă în acest caz pârâții urmează a se bucura de beneficiul legii de conversiune adică 40% egal 52.017 și numai în rentă cu cupoanele dela 1 Noemvrie 1936. În ce privește dobânzile pârâții socotesc ca ilegală cererea reclamantei să se serieze 6% dobânzi la 1 Dec. 1918 iar seriarea să se facă $\frac{1}{3}$ parte în rente și $\frac{2}{3}$ în numerar, deoarece conf. actului de garanție reclamantului îi compete 4% dobânzi curente și nu 6%, iar conf. legii cametei dobânzile urmează să fie calculate numai pe 3 ani, restul fiind prescrise, adică ar urma să se serieze 4% dobânzi la capitalul, care se va fixa de către Tribunal pe 3 ani dela consemnarea prețului făcut la 7 Martie 1936 și 6% dobânzi de întârziere.

Având în vedere faptele și apărările mai sus expuse.

Că în rezolvarea acestor pretențiuni și apărări, Tribunalul urmează a examina și a statua asupra următoarelor trei chestiuni.

1) Care este quantumul capitalului cu care urmează a fi seriată reclamanta, 2) care este quantumul dobânzilor și data de când curg, 3) dacă seriarea se va face integral în rente sau numai pro parte cum cere reclamanta.

În ce privește quantumul capitalului.

Având în vedere, că creanța de 115.000 Lei, pretinsă de Banca creditoare, a fost recunoscută ca atare prin declarația făcută pentru conversiune de către pârâți.

Că în afară de această recunoaștere, apărarea pârâților că, intrucât creanța n-a fost cedată Statului român în conf. cu convenția româno-ungară, bazată pe tratatul de pace dela Trianon aceasta și-ar pierde calitatea sa și ar urma să fie regulată conform secțiunii IV-a a convențiunii mai sus menționate, adică în categoria datoriilor care nu cad nici în secțiunea II-a (chirografare) nici în secțiunea III-a (ipotecare) — este neintemeiată, deoarece necedarea în termen conf. convenției a creanței reclamantei, nu atrage după sine decăderea din privilegiu, ci are numai ca efect, că ea urmează a fi regulată conform dreptului comun. Adică ca orice creanță oarecare pe cale de proces, nemai beneficiind de avantajele lichidării comode și expeditivă, pe calea prevăzută de această convențiune.

Având în vedere că, și apărarea făcută de pârâți că lichidarea conform dreptului comun ar însemna lichidarea în pengă, moneda legală a Ungariei calculată la lei în cursul zilei este și ea neintemeiată, deoarece reclamanta prin faptul necesionării creanței Statului Român și nerențării ei în termenul defipt de această convenție, nu atrage ca consecință decât privarea dreptului de lichidare prin procedura convenției; dreptul în sine însă al creanței nu suferă nici o atingere, deci creanța urmează și ea a fi socotită la 2 coroane leu; ea fiind născută înainte de 31 Oct. 1919. Ca atare și aceasta apărare este neintemeiată.

În ce privește cea de a doua chestiune, care este quantumul dobânzilor și data de când curg.

Având în vedere că în conf. cu legea cametei din 1931, art. 2, pretențiunea privitoare la dobânzi convenționale nu poate fi valorificată în justiție, decât în cazul când este stipulată prin act scris și ea nu va fi mai mare decât 12%.

Având în vedere că în speță există dobândă stipulată prin act scris și ea este de 6%. (Art. 2 din actul de vânzare-cumpărare).

Că deci față de această situațiune urmează a se admite în speță dobânda convențională, ea nedepășind plafonul instituit de legea cametei.

Având în vedere că conform art. 6. din legea cametei 1931 este adevărat că dobânzile de orice fel se prescriu, dacă nu au fost cerute sau urmărite, timp de 3 ani.

Considerând însă că în speță faptul că dobânzile n'au fost cerute, aceasta provine dintr'un impediment legal: legea agrară, care împiedica în ce privește averea expropiatului orice urmărire din partea oricărui creditor chiar privilegiat. (Art. 3 și 114 reg. legi ref. agr.)

Că legiuitorul cametei nu a făcut altceva decât să reglementeze cazurile obișnuite, urmând ca în cazurile care scapă din sfera previziunii normale, echivalând cu forța majoră, în care intră și dispozițiile legale prohibitive (le fait du Prince) să nu se aplice această decădere care își are substratul în sancțiunea neglijenței sau inacțiunii, ceiace nu este cazul în speță, unde impedimentul era de ordin legal (art. 3 și 114 reg. Lege referor. agrară.)

Că deci pentru cuvintele de mai sus, ceiace urmează a se statua în speță, este dobânda convențională stipulată dela 31 Decemvrie 1918, considerându-se ca dată de plecarea calculării dobânzilor, data exproprierii și nu cea a consemnării prețului.

În ce privește chestiunea dacă seriarea urmează să se facă integral în rente sau pro parte, adică $\frac{1}{3}$ rente și $\frac{2}{3}$ din moșia neexpropiată, așa cum a cerut reclamanta.

Având în vedere că legea exproprierii în art. 138, 139 și Regulamentul respectiv nu face nici o distincțiune în ce privește seriarea.

Că ea este de ordine publică și își are aplicațiunea atât în ce privește pe conaționali cât și pe străini, fiindcă altminteri ar însemna ca străinilor să li se acorde un drept de preferință

asupra românilor, ceiace n-a fost în spiritul legiuitorului,

Că astfel fiind seriarea urmează a se face fără nici o distincțiune numai în rente, neaplicându-se în speță art. 190. Leg. exec. care a fost abrogat.

Având în vedere și apărarea făcută de pârâți, că ar beneficia de conversiune, cerând a li se reduce creanța în conf. cu această lege,

Având în vedere că în speță legea conversiunii este inaplicabilă, întrucât creditorul este exceptat ca străin, iar creanța este propter rem.

Că deci și aceasta apărare este neintemeiată, fapt pentru care Tribunalul a fost îndrumat să aducă sentința în dispozitivul cuprins mai sus, pentru admiterea acțiunii conform petiției.

(Trib. Lugoj Sent. No. 1832-10-1938 din 29 Martie 1939. Redactor dl. Al. Georgescu—Vâlcea, judecător.)

163. PROPRIETATEA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. Legalitatea drepturilor de autor încasate dela cinematografe pentru filme sonore.

„În ce privește susținerea pârâtei, că taxele pentru dreptul de autor care formează obiectul convențiunii sunt ilegale, Judecătoria în baza jurisprudenței dezvoltată în jurul art. 2 și 21 a legii asupra proprietății literare și artistice din 1923, stabilește că aceste taxe au existență legală, autorul pieselor muzicale din filmele sonore și plăci, având dreptul a încasa taxe pentru reprezentarea lor în public chiar de casele cinematografice, întrucât prin vânzarea dreptului de autor asupra piesei muzicale de a fi imprimată pe film sonor sau placă, nu și-a vândut dreptul de a fi executat sau reprezentată piesa muzicală în public, dreptul de autor în privința aceasta rămânând întreg.

Judecătoria nu a putut accepta susținerea pârâtei că jurisprudența română în cauză s'a dezvoltat numai în materie penală și de instanțele penale și ca atare fără efect în materie

civilă, pentru că și dacă jurisprudența în jurul art. 2 și 21 a legii suszise în legătură cu dreptul de autor pentru executare și reprezentare în public a filmelor sonore și a plăcilor s'a dezvoltat numai în materie penală, ca urmare a art. 48 din sus zisa lege, aceasta faptă fiind calificată delictul de contrafacere, pentru că fără autorizarea autorului sau a reclamantei ca reprezentantă legală a tuturor autorilor constituiți în societate pentru apărarea drepturilor lor în comun, dar și instanțele penale pe lângă pedepsirea faptului penal au acordat în baza art. 2 și 21 a sus zisei legi despăgubiri civile reclamantei, prin care despăgubiri civile instanțele penale au statuat cu autoritate de lucru judecat, că autorilor, în speță reclamantei, le compete dreptul de execuție și de reprezentare în public, după piesele muzicale imprimate pe film sonor, fie pe plăci."

(Sentința civilă Jd. I urb. Timișoara Dosar No. 12112—1938. Reclamant: Societatea Compozitorilor Români, Pârât: Cinema Scala S. A. Timișoara. Prezenția Dlui șef-judecător *Dr. Ion Rușalin*).

ADNOTARE. Speța: Cinematograful SCALA din Timișoara și-a început activitatea la 15 Aprilie 1938. Fiind invitat să aranjeze drepturile de autor pentru filmele sonore și plăcile ce se difuzează înainte de reprezentării și în pauze, reprezentantul legal al cinematografului semnează un chestionar și îl predă Societății Compozitorilor Români, pentru a i se fixa abonamentul lunar (pașalul lunar). Părțile stabilesc apoi de comun acord suma de 660 Lei lunar cu titlu de drepturi de autor pentru toate filmele sonore ce se reprezintă în numitul cinematograf și pentru toate compozițiile ce se difuzează prin plăci de patefon în cadrul reprezentațiilor zilnice. Cinema Scala achită Societății Compozitorilor Români abonamentul pe prima lună, iar din luna Mai 1938 refuză plata.

Societatea Compozitorilor Români cere emiterea unui mandat de plată pentru drepturile de autor restante, iar cinema Scala atacă mandatul de plată cu opoziție, susținând la prima ședință că nu s'a obligat a plăti abonamentul de 660 Lei, că prima plată făcută de casieria firmei a fost o greșeală și nu începutul executării unei convențiuni. În cele din urmă a susținut că drepturile de autor ce-i se pretind de către Societatea Compozitorilor Români, sunt ilegale, deoarece compozitorul și autorul filmului sonor și-a vândut toate drepturile în momentul când a autorizat fabrica cu imprimarea și

multiplicarea operei sale. Că deci cinematograful care nu face altceva decât reprezintă filmul, nu poate fi obligat să achite o taxă pe care fabricantul o plătește înainte de începerea fabricației. În concluzie, firma pârâtă a susținut că chiar dacă s'ar considera valabilă înțelegerea intervenită între directorul ei Al. B. și Soc. Compozitorilor Rom., fiind vorba de o pretențiune ilegală a reclamantei, cade orice convenție și cată a fi considerată ca fără efect.

După administrarea unui probatoriu larg, s'a constatat în fapt că prin plata primei rate, cinematograful Scala a înțeles să execute convențiunea intervenită între el și Societatea reclamantă, care a stabilit abonamentul de 660 lunar de comun acord cu directorul firmei pârâte, pe întreaga durată a funcționării cinematografului. Prin consecință, restanțele specificate în mandatul de plată sunt bine și legal cerute și (cu o mică diferență de calcul) au fost stabilite în sarcina firmei pârâte.

IN DREPT.

În privința chestiunii legalității drepturilor de autor ce se cer dela cinematografiști, soluțiunea Judecătoriei I Urb. Timișoara este cea legală și argumentarea foarte judicioasă.

Vom insista asupra problemei, fiindcă este pentru prima dată când instanțele judecătorești din Timișoara se pronunță în materie.

Dreptul de autor asupra compozițiilor muzicale se găsește consfințit în Legea asupra proprietății literare și artistice din 1923. Art. 2 dispune că autorii se vor bucura în tot timpul vieții ca de o proprietate a lor, de dreptul exclusiv de a PUBLICA, REPREZENTA sau EXECUTA operele lor, în total sau în parte. Art. 22 stabilește că nimeni nu va putea EDITA, REPREZENTA sau EXECUTA în public vreo operă muzicală fără autorizarea autorului.

Dacă fiecare autor în parte ar căuta să urmărească drepturile sale, în special drepturile de EXECUȚIE sau REPREZENTARE în public, n-ar ajunge la nici un rezultat, dat fiind înfinitatea localurilor publice și posibilitatea de fraudă. Din aceasta cauză pentru apărarea, urmărirea și perceperea drepturilor de autor în fiecare țară, compozitorii și autorii s'au constituit în societăți, cărora membrii l-eau dat imputernicirea ca în mod exclusiv ele singure să autorizeze executările, să perceapă și să urmărească pe căile legale drepturile lor.

Prin convențiuni de reciprocitate și pe baza rezoluțiilor luate în diferite congrese internaționale, fiecare din aceste societăți, reprezintă pe teritoriul țării respective drepturile membrilor ale tuturor societăților contractante.

În acest fel s'a înființat și în România, Societatea Compozitorilor Români care reprezintă pe toți

autorii și compozitorii din țară cari s'au înscris, iar în baza convențiilor internaționale și a convenției speciale autentificată de Trib. Ilfov S. Notariat la No. 20590—1928 reprezintă în România interesele Societăților din Franța, America, Anglia, Austria, Cehoslovacia, Danemarca, Germania, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, Spania, Suedia, Ungaria, Jugoslavia etc. cum și drepturile autorilor din Coloniile Statelor care au colonii.

În afară de aceste drepturi convenționale, Soc. Compozitorilor Rom. a fost autorizată printr-o lege specială publicată în Mon. Of. 31 din 8 Februarie 1938, ca **IN MOD EXCLUSIV** să elibereze autorizațiunile cerute de legea proprietății literare și artistice, referitor la executarea compozițiilor muzicale în public, sau fără text, radiodifuzările, imprimările pe discuri de gramafon sau **PE FILME SONORE** cum și prin alte mijloace tehnice cunoscut în prezent sau create în viitor.

Problema juridică ce se pune în discuțiunea cu cinematografele, este următoarea:

Ce constituie din punct de vedere tehnic și din punct de vedere legal, realizarea unui film sonor-vorbitor? Dacă un compozitor a autorizat o casă de filme să imprime pe pelicula filmului sonor compozițiile sale muzicale, până unde se întind drepturile casei de filme? Vom trata aceste chestiuni deodată și sub aspectul Legii proprietății literare și artistice.

Legea noastră prin Art. 11 dispune următoarele: „*In materie de lucrări dramatice, MUZICALE și coreografice, dreptul de PUBLICARE este independent de dreptul de REPRESENTARE sau EXECUTARE. Fiecare din aceste două drepturi pot forma obiectul unui contract separat de cesiune în condițiunile speciale fiecărui drept.*” Cu alte cuvinte, în caz de cesionare a dreptului de publicare, cesionarul nu poate pretinde că are și dreptul de reprezentare sau executare în public, după cum cumpărătorul unei note muzicale nu poate pretinde că prin cumpărarea acestei note, ar fi dobândit și dreptul de executare în public. Cumpărătorul nu a achiziționat decât proprietatea materială a obiectului de artă și puțința de a se folosi de ea în domeniul privat, nu și dreptul de a executa aceasta compoziție muzicală în public, urmărind prin aceasta un câștig pentru sine sau pentru altul.

A publica o operă în sensul cel mai cunoscut de public, este de a tipări acea operă. Noțiunea de tipărire restrânsă la început numai la editarea pe hârtie, s-a estins cu timpul, datorită progreselor tehnice și la imprimarea pe alte materiale, ca imprimările pe discuri de gramafon sau pelicula filmului sonor. Căci a tipări nu înseamnă altceva decât a fixa materialmente o operă și a o reproduce în mai multe exemplare. Ori prin imprimarea unei compoziții muzicale pe un gramafon sau

pe pelicula unui film sonor, se realizează mai mult decât materializarea acestei opere prin semne convenționale (pe hârtie) ci însăși opera în toată complexitatea și întinderea ei.

DOCTRINA În aceasta privință autorii străini, ca Prof. Gaston Lagard dela Facultatea de drept din Rennes, Jean Rault, P. Poirier și germanul Wenzel Goldbaum, sunt cu toții unanimi a stabili, că dreptul de reprezentare al unui film sonor trebuie separat de dreptul de multiplicare. Nu se poate spune că prin autorizarea dată de compozitor de a multiplica (edita) filmul, s-a transmis și dreptul de reprezentare sau executare în public-zice Wenzel Goldbaum în cartea sa „Tonfilmrecht”. Acelaș autor mai precizează că „fabricantul filmului sonor trebuie să lase în sarcina cinematografului obținerea autorizațiunei de reprezentare a filmului din partea autorului, fie că este vorba de opere întregi sau numai frânturi etc. deoarece asupra dreptului de reprezentare sau executare în public, autorul e liber să dispună.”

Dar nici nu putea fi altfel. De îndată ce după originalul negativ se scot mii de copii pozitive ce sunt închiriate diferitelor case de locațiuni din lume, cari la rândul lor îl subînchiriază cinematografiștilor în vederea reprezentării lor pe scena cinematografului, suntem în cazul tipic de EDITARE.

Conchidem: realizarea unui film sonor constituie o editare, iar rularea lui în public constituie o executare, deci două situațiuni distincte pentru care legiuitorul nostru prin art. 11 cere neapărat existența a două autorizări distincte, una **PENTRU EDITARE**, și alta **PENTRU REPRESENTARE sau EXECUTARE IN PUBLIC**.

Din cuprinsul art. 2 care constituie arborele întregi economii a legii, se desprinde un principiu clar: Autorul trebuie să beneficieze de produsul operei sale sub orice formă s-ar face exploatarea ei.

Art. 21 aceeași lege precizează: exploatarea prin tipărire, reprezentare și executare în public. Editorul de filme realizează filmul și scoate depe original nenumărate copii. El nu exploatează filmul prin reprezentarea lui în public, ci prin faptul editării. Apoi îl vinde la case de filme-intermediare, care la rândul lor îl exploatează prin reprezentarea lui în public, fie acordând licențe de exploatare, fie luând parte la beneficiile exploatării cu diferiți întreprinzători de cinematografe.

Prin operațiunea de editare, editorul de filme ca și editorul de cărți, realizează un beneficiu. Are deci un scop economic, este o sursă de venituri pentru editor, la care în spiritul legii, autorul are dreptul la participare. Intermediarii la rândul lor, intră în tratative cu directorii de cinematografe pentru a nouă operațiune de exploatare a operii, **REPRESENTAREA EI IN PUBLIC**, fie sub formă de participări la beneficii, fie închirind

cu sume fixe filmele lor. Astfel vedem că s'a născut a doua operațiune, o nouă sursă de venituri, la care autorul are dreptul și chiar trebuie să participe.

Iată deci că există o rațiune și o logică de a subzista două autorizațiuni distincte: una pentru editare, și alta pentru reprezentare în public, fiindcă și operațiunile sunt distincte ca surse de exploatare a operei, și distincte sunt și persoanele care folosesc opera.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ ȘI ROMÂNĂ. Trecerea dela filmul mut, unde filmarea era însoțită de execuțiuni muzicale cu ajutorul orchestrelor, la filmul sonor și vorbitor, a provocat în multe țări discuțiuni și litigii între autori și cinematografiști. În Franța, Italia și Anglia, țări în care dreptul de autor este legiferat de secole (de expl. în Franța dela 1793) nu au fost prea numeroase discuțiuni asupra drepturilor autorilor. Țările cu o legislație mai tânără în materia dreptului de autor, s'au văzut dela apariția filmului sonor cu o serie de conflicte între Societățile de autori și compozitori și anumiți întreprinzători de cinematograf.

În GERMANIA, Curtea Supremă Germană prin deciziunea din 5 Apr. 1933 a stabilit o jurisprudență constantă că faptul unui compozitor de a ceda în schimbul unei plăți o operă destinată să însoțească un film sonor, nu se întinde în nici un caz și la proiectarea acestui film fără autorizarea autorului. (Reprodusă în Comentariul legii prop. lit. și art. de Scondăcescu-Devesel-Duma, pag. 168).

În POLONIA, Casația a avut să se pronunțe într'un litigiu dintre un cinematografist și Soc. Autorilor polonezi, în sensul că proprietarul unui cinematograf răspunde de faptul proiecțiunei neautorizate a filmului. (Reprodusă în același Comentariu la pag. 164, No. 42).

În UNGARIA, Curia s'a pronunțat în sensul că autorul are dreptul exclusiv să autorize execuțiile publice ale operei sale, și că acest drept se întinde și la execuțiile ce au loc cu ajutorul instrumentelor muzicale. Că autorizarea de a utiliza o operă muzicală într'un film sonor nu cuprinde „de plano” și dreptul de executare în public. Acest din urmă drept trebuie să facă obiectul unei autorizațiuni speciale (Comentariu, pag. 258, No. 89).

În ROMÂNIA toate instanțele de fond și Înalta Curte de Casație și Justiție au consacrat principiul separațiunei dreptului de editare al unei opere muzicale de dreptul de reprezentare sau executare și în toate procesele soluționate până azi, au conchis că autorizațiunea dată casei de filme de autorii muzicei imprimată pe pelicula filmului sonor, nu a cuprins și autorizațiunea de executare ce urmează să aibe loc odată cu reprezentarea filmului în cinematografe.

Teza pusă în apărare de către cinematografiștii intrați în conflict cu legea proprietății literare și artis-

tice și cu Societatea Compozitorilor Români, a fost în toate părțile următoarea: 1) că de îndată ce autorul a autorizat casele de filme să imprime o compozițiune muzicală pe pelicula unui film sonor, implicit a autorizat prin aceasta și executarea ei în public, rațiunea de a fi a unui film sonor reprezentarea sa în public, 2) că odată ce au plătit intermediarilor de plasări de filme o locațiune pentru folosirea filmului, ei nu mai poate fi în nici un caz făcuți răspunzători de reprezentarea filmului și 3) că potrivit dispoz. art. 16 din legea citată: „când autorul unei opere de artă autoriză reproducerea ei prin mijlocirea unei arte deosebite de aceea a originalului, reproducătorul se bucură asupra acestui nou produs artistic de toate drepturile de proprietate prevăzute de aceasta lege”.

Apărarea formulată astfel a fost respinsă de toate instanțele noastre cu următoarea argumentare în drept:

Având în vedere că textul art. 11 din legea prop. literare și art. prevede că în materie de lucrări muzicale dreptul de publicare este independent de dreptul de reprezentare sau executare, fiecare din aceste două drepturi, poate forma obiectul unui contract separat de cesiune în condițiunile speciale fiecărui drept. Că deci legea prin acest articol separă dreptul autorului asupra unei opere muzicale în dreptul de a publica opera deoparte, și în dreptul de a reprezenta sau executa opera în public, pe de altă parte, și e desigur logic și firesc să separe aceste drepturi, întrucât a publica o operă nu este altceva decât operațiunea întreprinsă de a fixa materialmente o operă și a o reproduce apoi în mai multe exemplare; ori prin imprimarea unei compoziții muzicale pe pelicula unui film sonor nu-i decât materializarea operei muzicale, adică o editare, căci după originalul negativ al filmului se scot copii multiple care urmează a fi răspândite. Că așa fiind, dacă autorul cedează editorului dreptul de imprimare a unui compoziții muzicale, adică într'un film sonor, dreptul de reproducere nu înseamnă că a cedat și dreptul de reprezentare, de executare în public.

În privința art. 16, acesta nu-și are sfera de aplicațiune în cazul ce se discută, adică în domeniul muzical ci numai în domeniul operelor de pură artă și anume: pictură, sculptură, desen, litografii etc. cari permit reproducerea și prin mijlocirea unei arte deosebite, cum ar fi de exemplu un tablou de pictură după care un gravor inspirându-se ar reproduce în gravură acest tablou și de unde se înțelege că s'a întrebuințat o artă deosebită de a pictorului. În cazul unei compoziții muzicale imprimată pe un film sonor, și reprezentată în public, nu este nimic deosebit de original fiind aceeași compoziție muzicală și ca concepție și ca creație. Nimic mai éronat deci a se susține că art. 16 își are aplicațiunea și în domeniul operelor muzicale, din simplul motiv că el (art. 16) se aplică numai în dome-

niul operelor de artă pură cum sunt: pictura, sculptura, desemnul, gravura, litografia, medalii, hărți geografice, topografice, opere de arhitectură etc. așa cum se găsesc indicate în art. 12 aceeași lege. Aceasta se sprijină pe însăși nomenclatura juridică fixată de legiuitor, tratând în Capitolul II despre operele literare, în Capitolul III despre operele dramatice și muzicale și în Capitolul IV despre operele artistice. În art. 24 legiuitorul sub titulatura operelor de artă înșiră din nou operele amintite mai sus, iar prerogativele autorului asupra acestor produse constând în a le publica, vinde sau expune, a autoriza reproducerile prin orice procedeu plastic, mecanic sau chimic și de a ceda sau pune în vânzare aceste reproduceri.

Că art. 16 își are aplicațiune numai în materie de opere de artă, o întărește și faptul repetării sale aproape sub aceeași formă în art. 25 din lege, de sub capitolul „opere artistice”.

În ce privește susținerea cinematografiștilor că drepturile de autor sunt cuprinse în locațiunea plătită de ei caselor de filme, aceasta susținere este neîntemeiată, întrucât casele editoare de filme nu exploatează ele însăși filmele editate, ci alte case intermediare, care le închiriază cinematografiștilor pe anumită locațiune sau cotă din încasări, dar care nu cuprind în ele plata drepturilor de autor. Întreprinzătorul de cinematograf închiriind filmul și plătind prețul locațiunii, nu a putut obține mai multe drepturi decât a putut transmite casa editoare și deci, prin aceasta, nu este scutit de obligațiunea de a se adresa autorului lucrării imprimate pe film, pentru a obține autorizația specială de reprezentare, căci atâta vreme cât însăși casa de filme nu are dreptul acesta, este evident că nu poate să-l cedeze întreprinzătorului sau casei intermediare.

De altfel însăși casele de filme, văzând eroarea în care au căzut unii întreprinzători de cinematograf, le-a atras atențiunea prin revista lor „Cinema pentru toți” (No. 18 și 19 din 16 Dec. 1931) că „plata loca-

țiunei amortizează cheltuelile făcute de editorii de filme pentru realizarea materială a acestor filme, achitarea drepturilor de autor rămânând în sarcina întreprinzătorilor cari execută opere muzicale”.

Filmul sonor cumpărat sau închiriat de antreprenorul cinematografului, nu e decât o copie din numeroasele exemplare editate după filmul original, iar cumpărarea acestui exemplar nu îndreptățește pe antreprenor să reprezinte filmul fără autorizarea autorului muzicii cuprinsă în film, după cum cumpărarea unei cărți, nu dă dreptul unui director de teatru să reprezinte fără autorizarea autorului drama care face obiectul cărții cumpărate.

Că prin urmare ținând seamă de principiul consacrat de legiuitor, al separării dreptului de editare al unei compoziții muzicale de dreptul de reprezentare sau executare — principiul ce isvorește din dreptul de desmembrare al operei de artă în vederea bunei exploatări și valorificări a ei, — trebuie a conchide că autorizațiunea dată de autorii muzicali în chestiunea casei de turnat filme, respectiv pentru imprimarea pe pelicula filmului sonor a operelor lor, nu a cuprins în sine și autorizația de executare în public a acelei opere. (Curtea de Apel București S. IV. Dec. penală 137—1936, Curtea de Apel Chișinău S. I-a Dec. penală 381—1936, Curtea de Apel Cernăuți S. I. Dec. penală No. 95—937, Curtea de Apel Galați S. II-a Dec. penală 355—934, Trib. Ilfov S. I, S. II, S. III, S. V, Tribunal Prahova S. II, S. IV, Trib. Dolj S. I, S. II, Trib. Cluj. Trib. Brăila, Trib. Satu Mare, Trib. Storojineț, precum și Deciziunea Înaltei Curți de Casație și Justiție S. II No. 2602 din 6 Octombrie 1937 și cea mai recentă cu No. 5506 din 11 Noembrie 1938 — parte din ele publicate în Comentariul Legii prop. literare și artistice de Scondăcescu-Devesel și Duma, cu prefață de Cont. G. Rătescu, editura Cartea Românească București 1934).

Dr. Eusebiu Nicorescu

avocat — Timișoara

Abonați

Revista Cercului Juridic Bănățean

II. DREPT COMERCIAL.

164. CAMBIE IN ALB. CONCORDAT PREVENTIV. VALOAREA PROBATIVĂ. *Cambiile prezentate în alb de creditori la verificarea creanțelor debitorului, deși constituiesc titluri cu eficacitate juridică între părți, însă ele sunt lipsite de valoarea probativă față de ceilalți creditori prezenți la verificarea creanțelor atâta timp cât acele cambii nu cuprind toate elementele esențiale cerute de lege și deci nu fac deplină dovadă a creanțelor cambiale față de aceștia și a condițiilor pentru admiterea la concordat.*

In fapt: Din deciziunea supusă recursului rezultă că A. B. a introdus cerere de concordat pe baza art. 50 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, iar încheerea judecătorului delegat din 4 Noembrie 1935 pentru verificarea creanțelor e atacată cu opoziții de creditorii Banca Națională a României, A. D. și Banca de Credit Mărunt, care sunt respinse de Tribunalul N. prin sentința atacată cu recurs; pentru a soluționa astfel, Tribunalul N. constată că creanțele invocate de creditori au fost recunoscute de debitoare, iar justificarea creanțelor trebuia făcută de creditori și nu de debitor; că creanța de 160.000 lei recunoscută de debitoare nu poate duce la prezumția că e fictivă, iar cambiile prezentate în alb și recunoscute de debitor fac dovada despre existența datoriei, așa cum tot o dovadă completă care elimină necesitatea audierii creditorilor constituie recunoașterea debitoarei asupra împrejurărilor dacă creanța era sau nu anterioară datei de 7 Aprilie 1934.

In drept: Prin al. III-lea și al. IV-lea motiv de casare, recurenta se plânge de violarea art. 1, 2, 62 și 63 din legea cambială și art. 270 și 319 pr. civ. ard. precum și pentru exces de putere săvârșit prin faptul că instanța de fond a luat în considerare creanțe dovedite prin cambii în alb, respingând și cererea formulată

de recurentă pentru completarea dovezilor prin audierea sub jurământ a creditorilor.

Pentru existența și valabilitatea obligațiunilor cambiale, legea a prescris în art. 1 din legea asupra cambiei, un minimum de elemente esențiale și formale de care depind efectele cambiale ale titlului.

Declarația de voință cambială se interpretează după aparența formală a titlului, în care scop e necesar ca declarațiunile trecute în titlu să fie categorice, să nu cuprindă nici un dubiu, iar titlul să cuprindă toate mențiunile prevăzute de lege.

În lipsa acestor elemente, în cazul unei cambii necompletate, emitentul nu este obligat cambial, conform art. 2 din legea cambiei, el totuși e obligat pe baza raportului causal care se transformă în obligațiune cambială numai prin completarea înscrisului.

Prin urmare, pentru valorificarea dreptului de credit cambial, pentru existența obligațiunii cambiale, este necesar ca înscrisul să fie completat cu toate elementele prevăzute de lege.

Având în vedere că în speță cambiile prezentate în alb de creditori constituiau în adevăr titluri cu eficacitate juridică între părți, ele însă erau lipsite de valoare probativă față de ceilalți creditori, prezenți la verificarea creanțelor, atâta timp cât cambiile nu cuprindeau toate elementele esențiale cerute de lege și deci nu făceau deplină dovadă a creanțelor cambiale față de aceștia și a condițiilor pentru admiterea lor la concordat.

Că astfel, Tribunalul considerând deplină dovada făcută cu cambiile prezentate în alb și respingând cererea pentru audierea sub jurământ a creditorilor, a săvârșit o violare de lege și un exces de putere și deci a pronunțat o sentință casabilă, iar recursul a trebuit admis și afacerea trimisă pentru o nouă judecare.

(Cas. III. Dec. Nr. 755 din 21 Martie 1939, președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier).

III. DREPT PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ.

165. **INCULPAT.** *Prezență prin procurator. Art. 77 pr. pen. C. II prevede că în procesele penale, la instanțele de fond, inculpatul trebuie să se prezinte în persoană, afară de procesele de contravenții, de delikte care atrag după lege pedeapsa închisoarei mai mică de trei luni, în acțiunile directe și în procesele în care acțiunea se poate stinge prin împăcare, în care inculpatul se poate prezenta și prin mandatar. Același situație se prezintă și în cazul când inculpatul este dat judecării pentru infracțiuni pedepsibile după lege cu închisoare mai mare de trei luni, dar a fost condamnat în primă instanță la mai puțin de trei luni și Parchetul nu a făcut apel.*

Curtea: Având în vedere că din actele dosarului se constată că recurenții fiind condamnați de către Trib. Câmpulung Bucovina, la amendă pentru deliktul de ultraj prevăzut și pedepsit de art. 253 c. pen. au făcut apel, pe care Curtea de Apel Cernăuți l'a respins, considerându-i lipsa și neținând seama de prezența mandatului lor special în instanță, pe motiv că fiind vorba de un delikt pedepsit de lege cu mai mult de 3 luni închisoare inculpatul urma să se prezinte în persoană potrivit art. 77 pr. pen.

Că se constată că Ministerul Public n'a făcut apel.

Având în vedere că prin recursul făcut contra deciziunii Curții de Apel recurenții au invocat următorul motiv de casare:

„Exces de putere și violare de lege (art. 474 II cif. 7 d'n proc. pen. Carol II) prin aceea că s'a violat art. 77 al. I din proc. pen. Carol II.

„Instanța de apel dând o greșită interpretare art. 77 alin. 1 din procedura penală Carol II, a exclus pe avocatul subsemnaților, Dr. O. S. dela reprezentarea subsemnaților, violând prin acest procedeu nu numai legea (art. 77 proc. pen.) constituind și motivul de nulitate prevăzut de art. 104 din proc. pen. res. moti-

vul de nulitate prevăzut de art. 474 I cifra 4 și 5, cât și motivul de nulitate prevăzut de art. 474 II cifra 7 din proc. pen.”

Având în vedere că chestiunea dedusă în judecata Secțiunilor Unite prin încheierea Nr. 605—1939 a Secțiunii II-a a acestei Curți, în urma ivirii unei a II-a divergențe asupra motivului de mai sus, este aceia de a se ști dacă inculpatul condamnat de prima instanță la o pedeapsă mai mică de 3 luni — Ministerul Public nefăcând apel — se poate prezenta în instanța de apel numai prin procuratori, când legea prevede pentru deliktul incriminat o pedeapsă ce depășește quantumul mai sus arătat.

Considerând că prin art. 77 proc. pen. se prevede că „în procesele penale înaintate instanțelor de fond, inculpatul trebuie să se prezinte în persoană. În procesele de contravenții, de delikte care atrag după lege pedeapsa închisorii mai mică de trei luni în acțiunile directe, precum și în acele în care acțiune penală se poate stinge prin împăcare, inculpatul se poate prezenta și prin mandatar cu procură specială.

„În toate cazurile instanța poate ordona aducerea în persoană a inculpatului”.

Considerând că rațiunea pentru care legiuitorul acordă inculpatului facultatea de a se prezenta, la instanțele de fond: în persoană sau prin procurator special, în cazurile în care pedeapsa ce s'ar putea aplica, după lege nu ar depăși închisoarea de trei luni, este că pedeapsa este relativ ușoară iar pentru evitarea sau atenuarea ei nu este nevoie ca inculpatul să fie prezent; că, dacă, totuși, instanța socotește necesară prezența lui poate ordona aducerea acestuia înaintea sa.

Considerând că o situație analoagă există și în ipoteza când este dat în judecată pentru infracțiuni care atrag după lege pedepse mai mari de 3 luni închisoare și a fost condamnat de prima instanță la o pedeapsă mai mică de 3 luni, iar Parchetul n'a făcut apel, astiel încât

pedeapsa aplicată este tot sub trei luni, ca și în ipoteza prevăzută de art. 77 alin. I pr. pen.

Considerând că, în asemenea împrejurări, nu este logic să se aplice alt regim decât cel prevăzut de art. 77 al. I pr. pen.; că analogia situației și identitatea de rațiune impun să se aplice aceleași norme.

Considerând că, dacă în art. 77 al. I pr. pen. au fost înscrise cuvintele „după lege” care nu existau în procedura penală anterioară, aceasta nu poate constitui un argument contra interpretării de mai sus, deoarece pedeapsa derivă din lege și infracțiunile atrag, după lege, pedeapsa și, ca atare, cuvintele citate n’au putut adăoga ori schimba acest principiu.

Că, astfel fiind, atunci când, în speță, Curtea de Apel Cernăuți a decis că recurenții de azi condamnați de Tribunalul Câmpu Lung pentru delictul de ultragiu, numai la amendă, cu aplicare de circumstanțe, nu au fost prezenți în instanță, deși erau reprezentați prin procurator special, apelul fiind făcut numai de inculpați, iar nu și de Ministerul Public, prin acest mod de a judeca și hotări, Curtea a interpretat greșit, și a violat disp. art. 77 pr. pen. și deci recursul urmează a se admite.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii: Admite recursul; casează deciziunea Nr. 434 | 1937 a Curții de Apel Cernăuți și trimite la aceeași Curte spre o nouă judecare.

(Cas. S. U. Dec. Nr. 46 din 20 Aprilie 1939. Președinția D-lui Andrei Rădulescu, prim-președinte.)

166. MĂRTURIE MINCINOASĂ. Retractare. Potrivit art. 281 punct. 3 c. p. Carol II, acela care își retrace mărturia sau declarația falsă, înainte de a se fi deschis acțiunea publică contra sa și mai înainte de a se fi produs, prin faptul său, vre-un prejudiciu victimei, este apărut de penalitate. Revenirea asupra mărturiei false, după ce prejudiciul s’a produs, este inoperantă.

Constituirea ca parte civilă în fața organelor de instruire este valabilă și deci repetarea ei în cursul debaterilor este superfluă.

Curtea: Asupra recursului declarat de inculpatul P. B. contra deciziunii Curței de Apel Brașov s. II-a Nr. P. II-a 578—1937.

Având în vedere că motivul invocat de recurent asupra cazurilor de nulitate prevăzute de art. 474 I pct. 6 și II pct. 4, §, — pr. pen. susține, în esență, făcând o relatare a faptelor, că potrivit dispoz. art. 281 pct. 3 c. p. trebuia achitat, instanțele de fond neocupându-se însă de această apărare a lui că s’a săvârșit o eroare grosieră de fapt atunci când acele instanțe au stabilit că reclamanta a pierdut procesul din cauza mărturiei lui false, care era inoperantă în cauză; că s’au violat dispoz. art. 73 pr. pen. întrucât greșit i s’au atribuit reclamantei despăgubiri civile, constituirea ei ca parte civilă, după ce s’a intrat în dezbaterile în fond a procesului nefiind valabilă; și, că, în fine, daunele morale au fost acordate în mod gratuit, întrucât el revenind asupra falsei sale mărturii, reclamanta a fost reabilitată.

Având în vedere că pentru a condamna, instanțele de fond constată, în fapt, că inculpatul audiat fiind ca martor, în procesul de întreținere intentat de reclamanta V. B. soțului ei, a declarat sub prestare de jurământ că a avut relațiunile sexuale cu aceasta, ceea ce a făcut ca, judecătoria Sibiu, luând în considerație și această depozițiune, să respingă pe reclamantă în pretențiunile sale, pierzând astfel procesul; fiind ascultat ulterior inculpatul și în procesul de divorț, tot sub prestare de jurământ, de astădată a declarat că n’a avut niciodată relațiuni sexuale cu reclamanta și că declarația dela judecătoria nu este adevărată.

Că mai departe, acele instanțe constată că faptul, astfel stabilit constituie delictul de mărturie mincinoasă, prev. de art. 277 c. p. nefiind cazul aplicațiunei dispoz. art. 281 pct. 3 c. p. deoarece inculpatul, a revenit asupra măr-

turiei sale false, în alt proces — în procesul de divorț — după ce reclamanta fusese prejudiciată în procesul de întreținere, unde judecătoria și-a făcut convingerea despre viața imorală a ei, bazându-se și pe cele arătate, în mod intenționat neadevărat, de inculpat.

Considerând că în conformitate cu art. 277 c. p. săvârșește delictul de mărturie mincinoasă, acela care, depunând ca martor sub jurământ înaintea unei instanțe, face afirmațiuni mincinoase, sau nu spune tot ce știe, privitor la împrejurări esențiale pentru judecată, asupra cărora este întrebat în mod special.

Că, potrivit dispoz. art 281 pct. 3 c. p. acela care își retrace mărturia, sau declarația falsă, mai înainte de a se fi produs, prin faptul său, vreun prejudiciu pentru victimă, este apărât de pedeapsă.

Că astfel fiind, și cum se constată că, fără exces de putere sau eroare grosieră de fapt, Curtea de fond stabilind că inculpatul — săvârșind delictul sus citat — nu și-a revocat mărturia în condițiunile prevăzute de art. 21 pct. 3 c. p. intrucât prejudiciul s'a produs, procesul de întreținere rămânând definitiv pierdut — nu poate fi apărât de pedeapsă, urmează a se conchide că, motivul de casare, bazat pe violarea acestui text și pretinsa omisiune a instanțelor de fond de a se pronunța asupra acestui mod de apărare al inculpatului este în parte nefondat și în parte inexact în fapt și că a fi înlăturat.

Având în vedere că, prin sentința Trib. inculpatul a fost condamnat și la 20.000 lei daune în favoarea reclamantului, condamnățiune ce a fost menținută de Curtea de fond.

Considerând că în conformitate cu art. 73 pr. pen. declarația de constituire ca parte civilă se face oral sau în scris prin plângere sau act separat, înaintea organelor de cercetare, urmărire ori instruire, cât și în fața primei instanțe de judecată, însă înainte de începerea debaterilor asupra fondului.

Că astfel fiind și cum se constată, din examinarea actelor dosarului, că reclamanta s'a

constituit parte civilă cu suma de 50.000 lei, la judecătorul de instrucție, în atari condițiuni, declarațiunea reprezentantului ei, în cursul debaterilor prin care repetă constituirea de parte civilă devine superfluă în cauză și considerând că din faptul săvârșit de inculpat reclamanta a avut realmente un prejudiciu moral ce trebuie a fi reparat, urmează a se conchide că și ultimul motiv de casare și pe greșita atribuire a despăgubirilor civile este nefondat și, în consecință, recursul, declarat cu invocarea cauzelor de nulitate de mai sus, că a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii respinge recursul.

(Cas. II. Dec. Nr. 4044 din 5 Octombrie 1938, Președinția D-lui C. Romano, consilier).

167. ABUZ DE ÎNCREDERE. Delictul de abuz de încredere nu este constituit; dacă lipsește elementul relei credințe. În principiu un inculpat achitat poate fi obligat la despăgubiri civile, dacă materialitatea faptului este constatată de instanța care a pronunțat achitarea. Potrivit art. 8 combinat cu art. 4 pct. 3 alin. ultim pr. pen. C. II, instanța achitând pe inculpat în abuzul de încredere imputat, pentru lipsa elementului relei credințe, este obligată să se ocupe și să constate dacă faptele săvârșite personal de inculpat sunt generatoare de daune.

Curtea: Asupra recursului introdus de partea civilă Dr. S. S. împotriva deciziunei penale cu No. 527—938 a Curții de Apel din Craiova s. II-a, prin care, respingându-se ca nefondate apelurile declarate de partea civilă și de Parchetul Tribunalului Dolj în contra sentinței penale cu No. 2399—1934 dată de Tribunalul Dolj Secțiunea II și admitându-se apelurile făcute de inculpați au rămas achitați pentru delictul de abuz de încredere și apărați de plata despăgubirilor civile.

Văzând motivul I de casare intitulat:

„Exces de putere. Violarea art. 8 alin. I combinat cu art. 6, 10 și 69—70 proc. pen. și art. 1043 codul civil. Nulitatea din art. 474 partea I pct. 4 și partea II punctul 7 proc. pen.”

Văzând că prin acest motiv de casare se susține, în esență că, pentru a ajunge la achitarea inculpaților, Curtea de Apel motivează că, la săvârșirea faptelor imputate, aceștia au lucrat cu bună credință, iar, pentru a-i apăra de despăgubirile civile acordate de prima instanță, se motivează că Banca E. a trecut suma în discuțiune pe tabloul creanțelor chirografare, verificat și admis de judecătorul concordatar, înscriere rămasă definitivă și opozabilă creditorului, și că procedând în acest mod Curtea de Apel a violat în primul rând art. 8 proc. pen., deoarece constatând că inculpații au săvârșit faptele imputate în materialitatea lor a omis să țină seama că aceste fapte fiind personale, trebuie să răspundă personal pentru daunele cauzate și că, deasemeni a nesocotit art. 10, 69 și 70 proc. pen., cari statornicesc dreptul părții vătămate de a urmări atât pe făptuitorii materiali ai activității dăunătoare, cât și persoane care răspunde civilmente pentru aceștia, acțiunea contra acestora din urmă putând fi pornită și separat, cu posibilitatea dată răspunzătoarei civilmente, dacă voeste să fie urmărită odată cu autorii faptului, să facă intervenție în procesul penal ori, în speță fiind urmăriți numai autorii materiali, ai faptului pentru despăgubiri civile, nu se putea primi opunerea acestora la plata sumei pe considerațiunea că partea civilmente răspunzătoare, recunoscându-și datoria, a înscris-o printre creanțele sale în tabloul de creditori prezentat judecătorului concordatar, după cum rezultă din art. 1043 cod civil astfel că deciziunea atacată cu recursul de față este dată cu exces de putere și cu violarea articolelor invocate și este casabilă pentru săvârșirea nulităților din art. 474 partea I pct. 4 și partea II pct. 7.

Având în vedere că, prin deciziunea ce face obiectul recursului de față, Curtea de Apel

constată în primul rând că delictul de abuz de încredere pus în sarcina inculpaților, ar reeși din împrejurarea că, la data de 14 Octombrie 1930, reclamantul Dr. S. S. din Craiova, lichidând un cont al soției sale în valoare de 1.086.000 lei, a luat înțelegere cu I. E. ca acest cont — transformat în 164 000 franci francezi — să fie remis la Paris la data de 1 Decembrie 1930 unei persoane ce i se va indica ulterior și că, în intervalul dela depunerea sumei până la 1 Decembrie 1930, din pricina evenimentelor economice și financiare cunoscute, în 18 Decembrie 1930, componenții firmei E. închizând ghișeele a introdus o primă cerere de concordat, chiar a doua zi, cerere ce a fost respinsă de Tribunal pentru neîndeplinirea formelor legale și care se află soluționată definitiv fiind pendinte în apel.

Că față de aceste constatări, Curtea de Apel arată că ceea ce este de discutat nu este atât împrejurarea dacă faptul pus în sarcina inculpaților se încadrează în textul codului penal relativ la delictul de abuz de încredere, cât mai mult împrejurarea dacă în fapt, componenții firmei își dădeau în realitate seama de situațiunea precară a instituției ce conduceau sau, cu alte cuvinte, dacă refuzul lor de a-și îndeplini angajamentul potrivit obligațiunei ce-și luaseră la 14 Octombrie 1930 față de reclamant a fost cu bună sau rea credință.

Că, examinând această situațiune, Curtea de Apel reține că operațiunea făcută la 14 Octombrie 1930 era un mandat de plată și că sumele vărsate de reclamant au intrat în patrimoniul băncii cu titlu precar, netransferându-se proprietatea și că, deși atât conducătorii Băncii cât și persoane marcante și-au dat tot interesul pentru a menține instituția, față de amenințările grave ale deponenților, au apelat la luminile unor juriști cari i-au sfătuit să nu remită suma dată de reclamant la adresa pe care o indicase între timp, deoarece se poate considera ca o plată neregulată făcută ce ar putea avea urmări și au procedat conform îndrumărilor primite deși aveau număr suficient în casă.

Că, în atari împrejurări, Curtea de Apel constată că inculpații au lucrat cu bună credință, arătând că chiar cel care ar fi putut răspunde personal de delictul reclamat, I. E. fusese bolnav în timpul când urma să se execute mandatul ce i se dase.

Că deci Curtea constată lipsa elementului relei credințe la inculpați și-i achită pentru abuz de încredere.

Având în vedere că prin aceeași decizie, Curtea de Apel, trecând la examinarea cererii de despăgubiri civile formulată de reclamant și încuviințată de prima instanță, după ce arată că, în principiu, un inculpat achitat poate fi obligat la despăgubiri civile dacă materialitatea faptului este constatată de instanța care a pronunțat achitarea, găsește că reclamantul nu poate să reitereze cererea despăgubiri civile în primul rând pentru că Banca E. fiind în concordat, creanța acestuia a fost trecută în tabloul de creditori, verificată și admisă de judecătorul concordatar și, în al doilea rând, pentru că, după ce s'a dat sentința penală ce face obiectul procesului de față, a intervenit o tranzacție între reclamant și componentii Băncii E. pentru stingerea pretențiunilor civile din cauză, tranzacție care însă a fost respinsă ca inutilă de judecătorul concordatar, față de împrejurarea că această creanță a reclamantului Dr. S. S. nefiind privilegiată urmează să sufere consecințele concordatului, hotărâre care fiind atacată cu apel de bancă a rămas definitivă prin respingerea lui de către Tribunalul Dolj, stabilindu-se că sentința penală în discuție a condamnat personal pe inculpați și astfel reclamantul devenind creditor al acestora nu mai poate urmări averea asociației, care rămâne gaj al creditorilor sociali și deci această hotărâre este impozabilă atât creditorului cât și a Băncii.

Că de aci, se învederează exonerarea Băncii de răspundere pe motiv că reclamantul a devenit creditorul conducătorilor Băncii, fapt pe care Curtea de Apel îl constată din hotărârea Tribunalului Dolj prin care se respinge apelul Băncii cu privire la tranzacția ce s'a încercat.

Având în vedere că, din cele expuse mai sus, rezultă că instanța de apel după ce constată existența unui mandat între partea civilă și inculpați și stabilește că inculpații nu au executat mandatul, fiind însă de bună credință, când trece la examinarea cererii de despăgubiri civile motivează înlăturarea lor discutând numai raportul între Banca E. și creditorul reclamant.

Considerând că, în conformitate cu art. 8 comb. cu art. 4 pct. 3 ultim din procedura penală Carol II, Curtea de Apel achitând pe inculpați în abuzul de încredere imputat pentru lipsa elementului relei credințe, era obligată să se ocupe și să constate dacă faptele săvârșite personal de inculpați sunt generatoare de daune.

Că, mărginindu-se să discute cererea părții civile nu față de fapta personală a inculpaților ci față de Banca E. care, prin concordat nu răspundea decât de o parte din despăgubirile civile cerute și nepunând în legătură această situație cu exonerarea pentru despăgubiri a inculpaților a violat art. 8 din procedura penală Carol II, dând soluțiunea arătată cu exces de putere.

Că, deci, motivul I de casare este întemeiat, iar recursul câtă a fi admis, casându-se deciziunea atacată cu trimitere la aceeași Curte de Apel spre o nouă judecare.

Că, față de soluțiunea dată, discutarea celorlalte motive de casare devine inutilă.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, admite recursul introdus de partea civilă Dr. S. S. împotriva deciziunii penale cu Nr. 527 | 1938 a Curții de Apel din Craiova secțiunea II-a.

Casează sus zisa decizie, socotindu-se cum n'ar fi fost și fără putere.

(Cas. II. Dec. Nr. 1158 din 1 Februarie 1939. Președinția D-lui M. Mosgos, președinte).

168. CALE DE ATAC. Unde se declară. Potrivit art. 446 pr. pen. Carol II, orice cale de atac se declară la grefa instanței a cărei hotărâre o violează.

Normele privitoare la sesizarea instanței dintre care face parte și acea privitoare la locul unde are a se depune un apel, sunt întotdeauna sancționate cu nulitatea și această nulitate fiind declarată de ordine publică, ea urmează a fi cercetată și pronunțată chiar din oficiu de instanța de judecată. Art. 103, 446 pr. pen. C. II.

Curtea: Asupra recursului declarat de inculpatul Gh. Z. împotriva deciziei Nr. 49 | 1938 a Camerii de punere sub acuzare Iași.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată următoarele: inculpatul fiind trimis în judecată, prin ordonanța Nr. 48 | 1937 a cabinetului de instrucție depe lângă Tribunalul Baia, a declarat apel împotriva acestei ordonanțe, pe care l'a depus la biroul de petiționare al Primăriei comunei Folești din județul Baia, unde domiciliu.

Camera de punere sub acuzare Iași, prin deciziunea Nr. 49 din 29 Oct. 1938, l'a anulat ca neregulat introdus pe considerațiunea că, potrivit normelor din art. 446 proc. penală apelul trebuia declarat la grefa instanței a cărei deciziune se atacă.

Având în vedere că, împotriva acestei deciziuni, s'a declarat recursul de față;

Văzând motivul de casare astfel formulat: „Violarea art. 446 al. ultim proc. penală”.

Având în vedere că prin acest unic motiv de casare, recurentul se plânge de violarea dispozițiilor art. 446 al. ultim proc. penală, susține anume recurentul că eroarea săvârșită de biroul de petiționare al comunei Folești, unde d-ș-a a depus apelul, de a-l înainta direct Camerii de punere sub acuzare, în loc să-l înainteze cabinetului de instrucție, pentru a-l primi și înregistra și apoi acesta să-l înainteze împreună cu dosarul Camerii de acuzare, nu putea avea drept urmare anularea apelului său.

Considerând că principiul consacrat prin art. 446 procedura penală, în ceea ce privește locul unde se poate declara o cale de atac, este acela că orice cale de atac se declară la grefa instanței a cărei hotărâre o violează.

Că normele privitoare la sesizarea instanței dintre cari face parte și aceea privitoare la locul unde are a se depune un apel, sunt totdeauna sancționate cu nulitatea, potrivit principiului general înscris în art. 103 proc. penală.

Că această nulitate fiind declarată de ordine publică, potrivit disp. art. II din acelaș articol, ea urmează a fi cercetată și pronunțată chiar din oficiu de instanța de judecată.

Că, în speță — intrucât recurentul nu s'a conformat acestor reguli de procedură deoarece, în loc să-și depună apelul său la grefa judecătorului de instrucție depe lângă Tribunalul Baia, a cărui ordonanță înțelegea s'o atace, l'a depus la biroul de petiționare al comunei sale de domiciliu, bine a decis instanța de apel atunci când a considerat acest apel ca neregulat introdus și l'a anulat ca atare.

Că dispozițiunea din art. 446 al. final proc. penală nu poate avea aplicațiunea în speță deoarece ea se referă numai la cazul când, petițiunea care cuprinde folosirea unei căi de atac, fiind depusă la grefa instanței a cărei hotărâre se atacă, ajunge în fața altei instanțe decât aceea care dela lege are căderea să statueze asupra acelei căi de atac fie din eroarea părții care a adresat-o greșit, fie din eroarea grefei care a înaintat-o la altă instanță.

Că așa fiind motivul de casare sprijinit pe violarea art. 446 al. final proc. penală devine neintemeiat și deci recursul de față urmează a se respinge ca atare.

(Cas. II. Dec. Nr. 123 din 11 Ianuarie 1939. Președinția D-lui M. Mosgos, președinte).

169. **PENAL. REVIZUIRE.** *Revizuirea este inadmisibilă în baza invocării de fapte și probe noi care tind a duce la stabilirea unei infracțiuni mai ușoare, deoarece legea prevede limitativ cazurile de revizuire. Fazele procedurii de revizuire. Art. 499, 501 și 509 pr. pen. Disp. art. 599 pr. pen. nu se aplică decât după ce cererea de revizuire a fost admisă în principiu.*

In fapt: A. V., fiind condamnat de Tribunalul Cl. s. II-a prin sentința Nr. 595 din 1932, pentru crima de omor, în baza art. 279, 241 c. pen. ard., cu aplicația art. 91 și 96 din același cod, la 11 ani temniță grea pedeapsă principală, la excluderea dela funcțiuni pe durată de 5 ani și suspendarea exercitiului drepturilor politice ca pedeapsă complementară, a făcut apel. Curtea de Apel Cl. s. II-a, prin deciziunea Nr. 921 din 1933, anulând sentința primei instanțe, pentru cazul de nulitate prevăzut de art. 385 punctul I b pr. pen. ard., găsește vinovat pe A. V. de crimă de asasinat prevăzută și pedepsită de art. 278 cod. pen. ard., săvârșită prin aceea că în noaptea de 7 Octombrie 1931, cu voință și premeditare a ucis cu un foc de revolver pe victima Fl. G., pe când acesta se afla în mașina acuzatului, în cumul real cu delictul de pederastie prevăzut și pedepsit de art. 241 cod. pen. ard., săvârșit prin aceea că a avut raporturi sexuale, cu victima și pentru aceste fapte îl condamnă la 15 ani temniță grea.

Recursurile făcute de A. V. și apărătorii acestuia contra deciziunii condamnatoare, fiind respinse de această Înalță Curte de Casație s. II-a prin decizia Nr. 2413 din 1933, condamnatul — cu petiția din 31 Decembrie 1937 — face, în baza art. 499 pct. 4 pr. pen. Carol II, cerere de revizuire a deciziunii date de Curtea de Apel, pentru ca — menținându-se partea deciziunii privitoare la declararea culpabilității în delictul de pederastie, — să se înlăture elementul agravant al premeditării din faptul de asasinat și să se constate că este vinovat de crimă de omor, în loc de asasinat.

Curtea de Apel Cl., prin încheierea Nr. 397 din 12 Martie 1938, respinge cererea de revizuire pe considerațiunea că reclamantul nu a propus proba în conformitate cu dispozițiunile art. 499 pct. 4 pr. pen. Carol II, adică pentru stabilirea nevinovăției, ci numai pentru a obține o calificare mai ușoară.

In drept: A. V. făcând recurs împotriva menționatei încheieri susține că respingându-i ca inadmisibilă pe considerațiunile expuse cererea de revizuire, Curtea de fond a violat și interpretat greșit art. 499 pct. 4 și 509 pr. pen. Carol II.

Noul cod de procedură penală Carol II, ocupându-se de revizuire în Secțiunea I cap. II, Titlu III al Cărții a IV-a, grupează dispozițiunile privitoare la materie sub două paragrafe: în primul paragraf, intitulat „Cazurile de revizuire” (art. 499—502) stabilește cazurile în care revizuirea se poate cere și persoanele îndreptățite a o formula, iar în paragraful 2 intitulat „Procedura revizuirii” (art. 503—512) înscriind norme relative la introducerea și cercetarea cererii de revizuire și la rejudecarea în fond în urma admiterii în principiu a cererii.

În ce privește procedura revizuirii prin dispozițiunile de sub paragraful 2, legiuitorul distinge 3 faze: prima, a examinării cererii de revizuire în mod sumar în camera de consiliu din punct de vedere al formei fixate de art. 504; a doua, aceea a admiterii în principiu din punct de vedere al fondului, fixată de art. 407; iar a treia aceea a rejudecării cauzei în fond, fixată de art. 509.

Art. 504, care fixează funcțiunea instanței în prima fază a procedurii, prevede că după primirea cererii de revizuire instanța o examinează în mod sumar în camera de consiliu și dacă cererea întrunește condițiunile legii și instanța apreciază temeinicia ei fixează un termen de judecare în ședință publică, când se citează reclamantul și celelalte părți care au figurat în primul proces; iar dacă nu întrunește condițiunile stabilite de lege, indicate în „artico'ele precedente” și dacă nu se precizează temeiurile

juridice ce motivează cererea de revizuire o respinge printr-o încheiere, fără instrucție sau dezbateri.

Prin urmare, în conformitate cu dispozițiile acestui text, instanța sesizată cu o cerere de revizuire constată că aceasta nu îndeplinește condițiile indicate de lege prin art. 499—503, o respinge dela primul examen cel face în mod sumar în camera de consiliu, în baza art. 504 alin. 2, prin încheiere fără instrucție sau dezbateri.

Art. 499 pr. pen. Carol II prevede că hotărârile de condamnare nesusceptibile de a mai fi atacate pe vre-o altă cale ordinară sau extraordinară pot fi revizuite în favoarea condamnatului în 5 cazuri și printre acestea sub pct. 4 prevede cazul — invocat de recurent ca temei juridic al cererii sale de revizuire — când în urma condamnării definitive s'ar descoperi fapte și acte ce nu au fost cunoscute cu prilejul primei condamnări și dacă acele fapte și probe sunt de natură a stabili în mod neîndoios nevinovăția aceluia osândit sau inexistența faptului.

Revizuirea tinzând la achitarea celui osândit, prin nevinovăția sau inexistența faptului, în sensul art. 499 pct. 4 pr. pen. Carol II au a se înțelege cazurile de achitare prevăzute de punctul 1 și 2 ale aliniatului I din art. 4 pr. pen. Carol II care formează sediul acestei materii.

Deci, faptele și probele propuse de condamnat în sprijinul cererii de revizuire, bazată pe cazul prevăzut de art. 499 punctul 4, trebuie să fie de natură a stabili sau inexistența faptului sau că faptul pentru care acela care a introdus cererea de revizuire fusese condamnat n'a fost săvârșit de el; de unde rezultă că dacă faptele și probele noi propuse nu sunt de natură să atingă unul din aceste două scopuri finale, motivul juridic de revizuire nu poate fi încadrat în cazul prevăzut la punctul 4 al art. 499 pr. pen. și, în atari condițiuni, cererea de revizuire neîntrunind condițiile legii urmează a fi respinsă de instanță, în baza art. 504 alin. 2 pr. pen. la primul examen sumar făcut în ca-

mera de consiliu la primirea cererii fără instrucție sau dezbateri.

Față cu aceste considerațiuni, în speță, urmează a vedea și decide — Întru cât revizuirea, fiind o cale excepțională de retractare a hotărârilor definitive, nu poate fi admisă decât în cazurile limitativ prevăzute și sub condițiile determinate de lege — că instanța de fond a dat o justă interpretare dispozițiilor art. 499 punctul 4 pr. pen. când în baza art. 504 alin. 2 pr. pen., a respins dela primul examen făcut în camera de consiliu fără instrucție și dezbateri, cererea de revizuire formulată de recurent constatând că prin probele propuse, recurentul tinzând la înlăturarea circumstanțelor agravante ale precugetărei, să determine numai o calificare mai ușoară a faptului comis, iar nu să stabilească complectă sa nevinovăție în acel fapt, motivul juridic al cererii de revizuire nu se încadra în cazul de revizuire invocat.

Intr'adevăr, precugetarea constituind, nu un element constitutiv al crimei de asasinat, ci numai o circumstanță agravantă a faptului de omor, prin îndepărtarea acestei circumstanțe faptul material — omucidere cu voință — subsistând în sarcina condamnatului, subsistă și nevinovăția sa în acel fapt și astfel, temeiul juridic neîncadrându-se în punctul 4 al art. 499, cererea de revizuire formulată cu invocarea acestui caz este inadmisibilă.

Nu se poate susține, cum pretinde recurentul, că revizuirea în favoarea condamnatului ar fi admisibilă în baza art. 509 pr. pen. Carol II și atunci când faptele și probele propuse ar duce numai la stabilirea unei infracțiuni mai ușoare, deoarece, după cum s'a arătat mai sus, noul cod de procedură penală tratând cazurile de revizuire sub paragraful distinct, a înțeles să limiteze acele cazuri numai la cele enumerate în art. 499 și 501 de sub paragraful I al capitolului II titlul III al Cărții a IV-a; pe când art. 509 făcând parte din paragraful 2, deci din procedura revizuirii și anume privind ultima fază a procedurii — judecarea cauzei în fond nu-și are aplicațiunile decât după ce cererea de

revizuire fiind admisă în principiu din punct de vedere al fondului s'a procedat la judecarea cauzei, cu care ocaziune constatându-se din probele administrate că cel osândit este vinovat de o infracţiune mai uşoară, instanţa de judecată este chemată să pronunţe pedeapsa pentru acest nou fapt constat.

A admite posibilitatea revizuirii în favoarea condamnatului şi în această ipoteză susţinută de recurent, ar însemna să se poată crea un caz de revizuire afară de cele determinate de legiuitor în art. 499, contra principiului mai sus expus, că revizuirea fiind o cale excepţională de retractare a deciziunilor definitive nu este admisibilă decât în cazurile limitativ prevăzute de lege, iar pe de altă să se contrazică voinţa legiuitorului clar învederată, prin gruparea dispoziţiilor referitoare la materia în paragrafe distincte şi înscrierea cazurilor de revizuire în favoarea condamnatului în paragraful I intitulat „cazurile de revizuire”, de a limita numărul acestor cazuri numai la cele pe cari prin textele de sub acest paragraf le prevede; voinţă care de altfel se evidenţiază şi din împrejurarea că deşi inspirat în dezvoltarea instituţiunii revizuirii dela legiuirea ardeleană, noul legiuitor penal român nu a înscris în art. 499 printre cazurile trecute sub punctul 4 al art. 499 în cari revizuirea în favoarea condamnatului poate fi cerută şi pe acela când faptele şi probele noi prezentate ar face verosimilă culpabilitatea condamnatului pentru o infracţiune ce cade sub o dispoziţiune mai uşoară a legii, caz pe care legiuirea ardeleană îl admitea prin art. 446 punctul 3 pr. pen.

Deci, faţă cu toate aceste consideraţiuni, în speţă urmează a decide că — respingând în baza art. 504 alin. 2 pr. pen. Carol II cererea de revizuire pe temeiul constatării că recurentul nu propusese probe în sensul cerut de art. 499 punctul 4 pr. pen., pentru stabilirea existenţei faptului sau că faptul în materialitatea sa nu a fost săvârşit de el, ci numai pentru a obţine o calificare mai uşoară a faptului comis şi recunoscut — Curtea de fond n'a violat

nici dispoziţiunile art. 499 punctul 4 şi nici pe ale art. 509 pr. pen. şi astfel fiind, motivul de casare şi prin consecinţă recursul au a fi privite nefondate şi respinse ca atare.

(Cas. II. Dec. Nr. 48 din 10 Ianuarie 1939, dată în complet de divergenţă; preşedinţia d-lui Andrei Rădulescu, prim-preşedinte).

170. INCHEERE. Cale de atac. Incheere este hotărârea prin care instanţele se pronunţă asupra mijloacelor de apărare sau procedurilor pregătitoare asupra vreunui incident sau chestiune premergătoare soluţiunii fondului. Atunci, când instanţa se desezisează de judecarea cauzei printr'un declinator de competenţă, nu se dă o simplă incheere, ci o hotărâre propriu zisă, care potrivit art. 455 pr. pen. este susceptibilă a fi atacată cu apel separat. Dimpotrivă nu va putea fi apelată decât odată cu fondul, incheerea prin care instanţa de judecată respingând excepţiunea de incompetenţă, şi-a atribuit competenţa de a judeca.

Curtea: Asupra recursului introdus de R. D împotriva deciziunii penale cu Nr. 1057 | 1938 a Curţii de Apel din Cernăuţi s. I-a prin care s'a respins ca inadmisibil apelul făcut de numitul inculpat contra sentinţei penale cu Nr. 408—1938 a Tribunalului Cămpulung.

Văzând motivele de casare intitate:

„Nulităţile conform art. 474 alin. I şi 2 din procedura penală, violarea dispoziţiunilor art. 455 şi 71 din pr. pen. şi exces de putere.”

Văzând că prin aceste motive de casare se susţine în esenţă, că numai prin violarea textelor indicate şi greşita lor interpretare Curtea de Apel a considerat inadmisibil apelul făcut contra unei incheeri prin care o instanţă şi a declinat competenţa.

Având în vedere deciziunea supusă recursului de faţă din care rezultă că prin rechizitorul cu Nr. 151 | 1938 Parchetul Tribunalului

Câmpulung a deschis acțiune penală contra inculpatului R. D. pentru delictul de ultraj prevăzut și pedepsit de art. 253 cod penal și a trimis cauza spre judecare Tribunalului Câmpulung care, prin sentința penală cu Nr. 480 | 1938 și-a declinat competența în favoarea Trib. Militar al Diviziei VIII Infanterie din Cernăuți pe baza decretului lege Nr. 856 din 11 Februarie 1939.

Că, împotriva acestei sentințe inculpatul făcând apel, Curtea de Apel din Cernăuți secția I-a l'a respins prin deciziunea atacată, motivând că în contra încheerilor date de prima instanță, indiferent de forma ce o îmbracă, prin cari s'a soluționat o excepțiune privitoare la competență, nu se poate face apel decât odată cu fondul.

Având în vedere că art. 325 al. I din procedura penală Carol II arată că se numește încheere hotărârea prin care instanțele se pronunță asupra mijloacelor de apărare, sau procedurilor pregătitoare asupra vreunui incident sau chestiune premergătoare soluțiunii fondului.

Considerând că în adevăr prin aliniatul 3 al art. 455 din aceeași procedură, se prescrie că în contra încheerilor date de prima instanță, afară de excepțiunile acolo arătate și cari nu privește speța de față, nu se poate face apel decât odată cu fondul.

Având în vedere că față de caracterizarea dată noțiunii de „încheere” prin disp. art. 325 al. 1 mai sus citat, în opoziție cu aceia de „carte de judecată”, „sentință” și „deciziune” din alin. 2, câtă a se decide că atunci când instanța se desesizează de judecarea cauzei — care-i fusese dedusă ca în speță — printr'un declinator de competență, nu se dă o simplă încheere în condițiunile textului menționat — o atare situațiune neintrând în cadrul acestui text — ci o hotărâre propriu zisă care, potrivit art. 455 din procedură, este susceptibilă a fi atacată cu apel separat.

Că dimpotrivă nu va putea fi apelată decât odată cu fondul — așa cum prevede aliniatul 3 al acestui text, încheerea prin care instan-

ța de judecată respingând excepțiunea de incompetență — care i s'ar fi opus — și a atribuit competența de a judeca în cauză, deoarece în atare caz instanța a pronunțat o încheere în condițiunile art. 325 — fiind vorba de un incident premergător soluțiunii fondului — și deci supusă căilor de atac, conform normelor stabilite de art. 455 al. 3 proc. pen. Carol II-lea.

Că dar, în speță, Curtea de Apel respingând ca inadmisibil apelul făcut de recurentul de azi în contra sentinței prin care Trib. Câmpulung se desinvestește de judecarea cauzei prin declinatorul de competență în favoarea Trib. Militar al Diviziei VIII Infanterie din Cernăuți, a violat prin aceasta disp. art. 455 al. II pr. pen. Carol II, pronunțând o hotărâre casabilă.

Că astfel fiind, motivul de casare este fondat și recursul câtă a fi adm's casându-se deciziunea atacată cu trimitere la aceeași instanță pentru a proceda la judecarea temeiniciei apelului legalmente introdus de recurent.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii: Admite recursul.

(Cas. II. Dec. Nr. 3110 din 8 Martie 1939. Președinția D-lui M. Mosgoș, președinte.)

171. CALE DE ATAC. INTREGIRE. TERMEN. Atunci când inculpatul este reprezentat în instanța penală prin apărător cu procură specială, într'unul din cazurile enumerate de art. 77 pr. pen. C. II. nu este necesar a-l se comunica și personal sentința pronunțată și într'un asemenea caz termenul de 10 zile pentru declararea căii de atac prevăzută de lege, curge numai delă pronunțarea sentinței. Intregirea căii de atac declarată, cu motive noi, se poate face numai înăuntrul termenului prevăzut de lege pentru exercitarea căii de atac.

Având în vedere că Tribunalul Arad Secția I, prin sentința No. P. 1455 | 3 | 1937, din 30

Septembrie 1937, a declarat vinovat pe O. G. de contravenție la disp. art. 5 din legea pentru comerțul de devize, săvârșit prin aceea că, în ziua de 1 Iunie 1937, călătorind în străinătate, a fost găsit la vama Decebal, de organele de control vamale, având asupra sa, într'un portmoneu, suma de 5 lire sterline, pe care n'a declarat-o organelor în drept și la pedepsit, pentru această faptă, în baza textului de lege mai sus indicat, la 4000 lei amendă;

Având în vedere că contravenientul a lipsit atât dela desbaterile ținute în fața primei instanțe, cât și la pronunțarea sentinței condamnatoare fiind însă reprezentat în tot cursul procesului și la pronunțare în baza procurii speciale dată la 25 Septembrie 1937, de către Dl. avocat Dr. V. A. din Arad;

Având în vedere că acest apărător a declarat apel verbal în numele și pentru clientul său și anume pentru neaplicarea disp. art. 65 c. p. Carol II, imediat după pronunțarea sentinței de condamnare, fapt constatat prin procesul verbal al ședinței din 30 Septembrie 1937;

Având în vedere că, în urma comunicării susmenționatei sentințe — data precisă a primirei neputându-se constata lipsind foaia de înmânare — contravenientul a înaintat un script înregistrat sub No. 1455 | 4 | 1937, din 23 Noembrie 1937, contrasemnat de acelaș apărător și prin care, sub pretextul că completează apelul anunțat verbal în ședința publică de către apărător atacă sentința în fond, propune administrare de noi probe și cere achitarea pentru lipsă de intențiune frauduloasă;

Având în vedere că Dl. procuror general, în concluziunile sale, cere ca această Curte să cerceteze apelul, așa după cum a fost formulat de apărător în ședința Tribunalului din 30 Septembrie 1937, adică numai în ce privește neaplicarea disp. art. 65 cod. pen. Carol II-lea și să-l respingă ca neîndat, iar nu și pentru motivele cuprinse în scriptul înregistrat sub No. P. 1455 | 4 | 1937, din 23 Noembrie 1937, cari constituiesc o întregire tardivă a apelului;

Considerând că potrivit disp. art. 77 pr.

pen. Carol II în procesele de contravenție, de delict care atrag după lege pedeapsa închisorii mai mică de trei luni, în acțiunile directe precum și în cele în cari acțiunea penală se poate stinge prin împăcare, inculpatul se poate prezenta înaintea instanțelor de fond și prin mandatar cu procură specială;

Că, în sensul art. 329 pr. pen. Carol II, hotărârea se comunică inculpatului, afară de cazul când a fost prezent la pronunțarea hotărârei, ori la desbatere și s'a retras înaintea pronunțării;

Că potrivit disp. art. 445 pr. pen. Carol II, termenul pentru folosirea oricărei căi de atac este de zece zile termenul curgând, pentru partea prezentă, dela pronunțarea hotărârei, iar pentru cea lipsă dela comunicare;

În fine, că din dispozițiunile cuprinse în art. 459 din acelaș cod, Curtea de Apel sesizată prin apelul inculpatului, are a examina și cenzura sentința atacată numai în limitele apelului declarat, apelul nefiind în întregime devolutiv, conform prevederilor art. 457 și 558 pr. pen. Carol II, decât în infracțiunile de competență Judecătoreiei, sau când apelul este declarat de Ministerul public;

Având în vedere că, în lumina principiilor mai sus expuse, apare în mod evident că *atunci când inculpatul este reprezentat în instanța penală, prin apărător cu procură specială, într'unul din cazurile enumerate de art. 77 pr. pen. Carol II, nu mai este necesar a l-se comunica și personal sentința pronunțată* deoarece prin prezența în instanță a apărătorului cu mandat special, este considerat ca fiind față la desbatere și pronunțarea hotărârei; *că într'un asemenea caz, termenul de zece zile pentru declararea călei de atac prevăzute de lege, curge numai dela pronunțarea sentinței*; în fine că, în acelaș termen inculpatul poate introduce apel sau întregi apelul anterior declarat atacând orice dispozițiune a sentinței prin care s'ar simți prejudiciat;

Având în vedere că în cazul din speță, O. G. a fost trimis în judecată penală pentru

contravenție la dispozițiunile art. 5 alin. II, teza ultimă; din legea pentru comerțul de devize din 1 Octomvrie 1932, combinat cu art. 19 din regulamentul acestei legi, care prevede pedeapsa cu amenda până la 50.000 lei și confiscarea, în favoarea statului, a valorilor pentru cei ce încearcă a exporta valori, dar nu izbutesc;

Având în vedere că potrivit textelor de lege mai sus anunțate, contravenientul a fost bine reprezentat în fața primei instanțe de fond, apelul verbal declarat de apărătorul său, pentru neaplicarea disp. art. 65 cod. pen. Carol II îi este opozabil și ar fi avut tot dreptul ca înăuntrul termenului de zece zile, socotit dela pronunțarea sentinței Tribunalului, să formuleze noi motive de apel, în afara celui anunțat de mandatarul său.

Având în vedere însă că deși sentința Tribunalului a fost pronunțată la 30 Septemvrie 1937 în fața procuratorului special — totuși contravenientul a înaintat noi motive de apel abia după trecerea a circa 60 de zile dela pronunțare, adică peste termenul de zece zile, înăuntrul căruia avea drept de a întregi motivele de apel;

Având în vedere că deși în cererea sa afirmă că înaintează motivele apelului deja declarat de apărător de drept ce i-ar fi fost acordat de art. 462 pr. pen. Carol II. dar în realitate completează apelul, atacând sentința în fond, solicitând probatorii și cerând achitarea, fără de a invoca măcar un singur argument în vederea justificării cererii de aplicarea disp. art. 65 cod. pen. Carol II. formulată prin apelul declarat în termen de mandatarul său.

Că deci, aceste noi motive de apel fiind tardiv introduse nu pot fi luate în seamă și prin urmare Curtea, admitând incidentul de tardivitate al Ministerului public, cată a lua în cercetare numai motivul de apel valabil introdus, adică cel privitor la neaplicarea suspendării executării pedepsei;

Având în vedere că prin acest motiv de apel se susține că în mod greșit Tribunalul n'a făcut aplicațiunea dispozițiunilor art. 65 cod.

pen. Carol II și se cere ca sentința primei instanțe să fie reformată în această privință;

Având în vedere că din sentința atacată cu apel, se constată că Tribunalul, condamnând la amendă pe contravenient, a omis să facă aplicațiunea disp. art. 65 cod. pen. Carol II, această omisiune echivalează cu respingerea cererei inculpatului de a i se suspenda pedeapsa;

Având în vedere că contravenientul n'a produs nici o dovadă de natură a forma și întâri convingerea acestei instanțe de apel, că este cazul a i se aplica măsura suspendării pedepsei și nici Curtea nu găsește motivul de a se admite în favoarea contravenientului, o asemenea dispozițiune de clemență;

Că deci apelul contravenientului, declarat prin procurător, bazat pe acest unic capăt de cerere, urmează să fie respins ca nefondat.

(Curtea de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 2100—16—938 din 7 Februarie 1939. Președinția dlui V. Apostolescu, președinte; redactor dl. D. Dimitrescu, consilier.)

172. MINOR INFRACTOR: Criminalii minori sunt de jurisdicția secțiilor criminale. Art. 463 și 150 cod penal. Art. 20 pr. pen.

In fapt: În ziua de 15 Septembrie 1938 minorul Al. T. din comuna D., a omorât pe M. B. cu lovituri de topor. Camera de acuzare a Curții de Apel din G. prin decizia Nr. 793 din 1938, a trimes în judecata Secției Criminale infracțiunea comisă de minorul Al. T.

In drept: Curtea criminală judecă infracțiunile calificate de lege crime, iar potrivit art. 20 pr. pen., sezișarea instanțelor de judecată se face în raport cu calificarea infracțiunii, fără a se ține seamă de scuzele care există în favoarea infractorilor.

Intru cât minoritatea este o s.uză legală, deoarece figurează sub capitolul „Cauzele care apără de răspundere sau micșorează penalitatea”,

urmează a se decide că minorul care a comis o crimă trebuie să fie judecat de Curtea Criminală.

Deși conform art. 144 și 152 cod penal, pedeapsa pentru crimele comise de minori este închisoarea corecțională, adică o pedeapsă delictuoasă, totuși intru cât potrivit art. 20 pr. pen.

sezisarea instanțelor de judecată nefăcându-se în raport cu pedeapsa rezultată în urma aplicării scuzelor, ci cu pedeapsa prevăzută de lege fără a se ține seamă de scuze, urmează a se vedea că această instanță a fost bine se-zisată.

(C. Ap. Galați, Secția Criminală, Dec. Nr. 421 din 1939).

IV. CARTE FUNDUARA

173. CARTE FUNDUARĂ. *Valabilitatea actelor sub semnătură privată. Un act sub semnătură privată încheiat în Ardeal și Banat, privind înscrierile în cartea funduară, pentru a putea servi ca bază de intabulare, confecționat sub imperiul legii avocaților modificată prin legea din 6 Aprilie 1932, trebuie să întrunească condiția de formă prevăzută de art. 70 din acea lege, adică să fie redactat de avocat sau de notarul public, ori de notarul comunal când părțile sunt sătenii cultivatorii de pământ.*

Art. 70 din legea avocaților, așa cum a fost modificat prin legea modificatoare din 6 Aprilie 1932, prevede că în Ardeal și Banat actele sub semnătură privată, privind înscrierile în cartea funduară, vor fi redactate de avocat sau de notar public, cu excepția actelor făcute de sătenii cultivatori de pământ, cari vor putea fi redactate și de notarii comunali în condițiunile stabilite de Ministerul de Interne.

Din aceste dispozițiuni rezultă că un act sub semnătură particulară încheiat sub imperiul lor, pentru a putea servi ca bază de intabulare, trebuie să întrunească și condițiunea de formă prevăzută de art. 70 din legea avocaților, așa cum a fost modificat în 1932, adică să fie redactat de una din persoanele prevăzute de acest text: avocat sau notar public, sau notar comunal.

În speță, deși este stabilit că actul prezentat de intimat este un act sub semnătură particulară, iar din dosar se constată că recurentul a susținut prin apel că acest act nu este

redactat de una din persoanele prevăzute de legea modificatoare a legii avocaților, pentru a servi ca bază la înscrierea unui drept în cartea funduară, totuși tribunalul omite să se pronunțe asupra acestui motiv de apel.

Omisinea este esențială, deoarece dacă tribunalul ar fi luat în cercetare acest motiv de apel și s'ar fi pronunțat asupra lui, ar fi putut să ajungă la altă soluție.

(Cas. I. Dec. Nr. 45 din 16 Ianuarie 1939. Președinția D-lui A. Căpățână, consilier).

174. CARTE FUNDUARĂ. *Prenotarea dreptului de ipotecă. Cale de atac. Cumpărătorii unui imobil ipotecat, fiind și obligați ca debitori propter rem, au calitatea de intereseși în cartea funduară și îndreptății la exercitarea căilor de atac. Prenotarea dreptului de ipotecă pe baza art. 92 regul. funduar, nu poate avea loc pentru cheltuieli de judecată, acestea neîntrând în noțiunea de creanță vizată de textul citat.*

Având în vedere actele aflate la dosar, din care se constată următoarele:

Prin sentința Tribunalului Arad Secția I-a cu Nr. 1465/933 din 30 Ianuarie 1935 s'a respins acțiunea civilă înregistrată sub Nr. 4196 din 10 Iunie 1933, intentată de către reclamantele soția lui E. W. născ. Gh. K. domiciliată în Budapesta și soția lui T. I. născ. H. K. domiciliată în Satu Mare, reprezentate prin avocatul Dr. V. B., în contra părților A. K.

și soția lui A. K. domiciliați în Arad, reprezentați prin avocatul Dr. B. H., pentru plata sumei de 360.634 lei capital și accesorii, fiind obligate reclamantele să le plătească pârâșilor suma de 75.000 lei cheltuieli de judecată.

Pe baza acestei sentințe nedefinitivă, pârâșii A. K. și soția sa născ. U. E., au cerut ca în baza art. 92 regul. funduar, să se prenoteze dreptul de ipotecă pentru suma de 75.000 lei, în favoarea lor, asupra cotei părți din imobilul înscris în cartea funduară Arad foaia Nr. 5529 A+1 cu Nr. top. 1303, proprietatea reclamantei din procesul de fond Văd. lui I. N.

Judecătoria Mixtă Arad oficiul funduar prin încheerea cu Nr. 1180 | 935 din 25 Februarie 1935 a respins cererea de prenotare, arătând printre alte motive că suma de 75.000 lei, pentru care s'a cerut prenotarea dreptului de ipotecă, nu are caracterul unei creanțe bănești, fiind adjudecată cu titlul de cheltuieli de judecată, care au un caracter accesoriu în proces.

În contra încheerii mai sus arătată, petiționarii K. A. și soția sa au declarat recurs-apel, iar Tribunalul Arad Secția II-a prin încheerea cu Nr. 931 | 2 | 935 din 25 Maiu 1935 a admis recursul-apel și reformând încheerea Judecătoriei atacată, a dispus să se facă mențiunea de prenotare a dreptului de ipotecă cerută de susnumiții apelanți.

Pe baza încheerii Tribunalului, Judecătoria Mixtă Arad oficiul funduar prin încheerea cu No. 5025—935 din 32 August 1935, a ordonat să se prenoteze dreptul de ipotecă în favoarea creditorilor asupra porțiunii de proprietate a Văduvei lui N. L., din imobilul înscris în cartea funduară a comunei Arad foaia 5529 Nr. ser. A+1 cu Nr. top. 1303, pentru suma de 75.000 lei adjudecată cu titlul de cheltuieli de judecată, drept care s'a și prenotat în cartea funduară amintită sub C. 22—23 și apoi s'a ințabulat ca justificat sub C. 27.

În contra încheerii Tribunalului Arad Secția II-a cu Nr. 931 | 2 | 935 din 25 Maiu 1935, M. E. și Văduva lui K. S. născută K. H.

domiciliați în Arad, ca interesați în cartea funduară, reprezentați prin avocatul Dr. I. W., prin petiția înregistrată sub Nr. 2497 din 29 Aprilie 1939 au declarat recurs în termen legal, cerând casarea încheerii atacată, evocarea fondului și respingerea cererei de prenotarea dreptului de ipotecă, pentru următoarele motive: 1. Instanța de fond cu rea aplicarea și violarea art. 92 regul. funduar a ordonat prenotarea dreptului de ipotecă; 2. că cheltuielile de judecată acordate petenților nu au caracterul unei creanțe, pentru care s'ar putea prenota dreptul de ipotecă pe baza textului de lege citat.

Motivele de recurs sunt dezvoltate și argumentate pe larg prin petiția de recurs și combătute de intimați prin scriptele înregistrate la 30 Maiu și 6 Iulie 1939, prin care susțin că recurenții nu au calitatea de actorat, deoarece au devenit proprietari tabulari asupra porțiunii de imobil urmărită, după ce s'a notat cererea de prenotare.

Având în vedere că în ce privește obiecțiunea intimaților, că recurenții nu ar avea calitatea de a exercita calea de atac, în lipsa dreptului de actorat, Curtea o înlătură ca fiind fără temei, deoarece potrivit art. 119 regul. funduar, cereri funduare pot înainta oricine sunt interesați prin înscrierile relative la cărțile funduare, fie ca îndreptățiți, fie ca sucători ai acestora, ori ca obligați, având implicit și dreptul de a exercita căile de atac referitor la înscrierile funduare ce le prejudiciază interesele.

Având în vedere că în speță prenotarea dreptului de ipotecă, asupra porțiunii de proprietate a Văd. N. L. născ. K. H. remăritată cu T. J., din imobilul înscris în cartea funduară Arad foaia 5529 A+1 cu Nr. top. 1303, s'a ordonat prin încheerea Judecătoriei Mixtă Arad cu Nr. 5025 din 31 August 1935, pe baza încheerii Tribunalului Arad Secția II-a cu Nr. G. 831 | 2 | 935 din 25 Maiu 1935 și după cum se constată din extrasul funduar aflat la dosar, la data de 31 August 1935 când s'a ordonat prenotarea dreptului de ipotecă, dată

care este determinantă pentru stabilirea dreptului de actorat, recurenții de astăzi M. E. și Văd. lui K. S. născ. K. H., sub B. 14—15 erau proprietari tabulari prin cumpărarea porțiunii de imobil urmărită, pe baza contractului de vânzare-cumpărare, având dreptul de proprietate intabulat în favoarea lor prin decizia cu Nr. c. f. 1385 din 4 Martie 1935 și deci în calitate lor de *cumpărători ai unui imobil ipotecat*, fiind obligați ca debitori *propter rem*, au calitatea de interesați în cartea funduară și îndreptății la exercitarea căilor de atac.

Având în vedere că în ce privește fondul cauzei, după cum s'a arătat mai sus titlul pe baza căruia s'a cerut prenotarea dreptului de ipotecă, este sentința Tribunalului Arad Secția I a cu Nr. 1465—933 din 30 Ianuarie 1935, nedefinitivă, prin care urmărita Văduva lui N. I. născ. K. H. remăritată cu T. I., împreună cu soția lui E. W. născ. G. Z. reclamante în în acel proces, au fost obligate a le plăti următorilor A. K. și soția sa, pârâți în acel proces, suma de 75.000 lei cheltueli de judecată, pentru care s'a cerut prenotarea dreptului de ipotecă.

Tribunalul Arad secția II-a prin încheerea atacată cu recursul de față reformând încheerea Judecătorei prin care s'a respins cererea de prenotare, a dispus să se facă mențiunea de prenotare a dreptului de ipotecă, motivând că cheltuelile acordate următorilor pârâți au caracterul unei creanțe și că deci prenotarea dreptului de ipoteca este admisibilă conform art. 92 regulamentul funduar

Considerând că în conformitate cu art. 92 regulamentul funduar, în baza hotărârilor judecătorești nedefinitive, prin care se recunoaște cuiva un drept real sau vre-o sumă hotărâtă de creanță, se poate face prenotarea dreptului sau creanței.

După cum rezultă din cuprinsul acestui text, numai acele hotărâri judecătorești, nedefinitive, sunt proprii să atragă prenotarea unui drept, cari fără a atribui în principiu părților

drepturi noi, prin caracterul lor declarativ, le recunoaște un drept real sau un drept de creanță preexistent. În această din urmă ipoteză, dreptul de creanță constând într-o sumă determinată de bani, presupune existența unui raport juridic între două persoane — creditor și debitor — bine stabilit și dedus în fața justiției numai în caz de litigiu sub raportul executării prestațiunii.

Cheltulele de judecată nu pot fi încadrate în noțiunea de creanță ce a format obiectul procesului, acestea cu totul independente de raportul juridic existent între părți, din care decurge creanța, nu sunt deduse decât dintr-o obligație legală impusă părții drept consecință a pierderii procesului.

În această situație prenotarea dreptului de ipotecă pe baza art. 92 regul. funduar, nu poate avea loc pentru cheltuieli de judecată, acestea ne fiind vizate de textul citat, ci cel mult pe baza unei hotărâri desăvârșite dată de o instanță a doua — Tribunal sau Curte de Apel — prin aplicarea art. 71, 79 legea pentru Curtea de Casație, cea ce nu este cazul în speță, deoarece hotărârea Tribunalului pe baza căreia s'a cerut prenotarea dreptului de ipotecă, s'a dat în primă instanță.

Că deci Tribunalul prin încheerea atacată, admitând cererea de prenotarea dreptului de ipotecă, contrar celor hotărâte de judecătore prin încheerea din 25 Februarie 1935 prin care în mod legal a respins cererea, a violat dispozițiile art. 92 regul. funduar, dând astfel o hotărâre casabilă. În consecință recursul fiind întemeiat, ca atare s'a admis hotărându-se conform dispozitivului, iar intimații au fost obligați la plata cheltuielilor de judecată ivite în recurs, în limita tarifului minimal pentru avocați, conform art. 543 alin. ultim, pr. civ. și art. 50 alin. 2 legea accelerării judecăților.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 2026-7-939 din 9 Septembrie 1939. Președinția dlui D. Dimitrescu, consilier; redactor dl. Eugen Dabija, consilier.)

V. LEGI SPECIALE

175. LICHIDAREA DATORIILOR. *Decăderile din beneficiul conversiunii nu pot fi aplicate decât în mod restrictiv și nu pot fi extinse prin analogie la cazuri neprevăzute. Față de dispozițiunile art. 10 legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, care prevede decăderea din beneficiul asanării a debitorului care n'a făcut în termenul prescris declarația de asanare, nu este de admis, ca pe cale de interpretare, să se extindă decăderea din beneficiul conversiunii și la cazul când debitorul, deși a făcut declarațiunea în termen, a omis să treacă una din datoriile sale.*

Curtea: Asupra recursului introdus de M. I. Z., J. E., C. Z., M. Z. și N. S. D. în contra jurnalului Nr. 6859 | 935 și a deciziei Nr. 18 | 936 ale Curții de Apel București secția III-a, trimis în judecata Secțiunilor Unite prin jurnalul No. 1714 | 938 dat de Secțiunea II-a a acestei Înalte Curți.

Având în vedere că din jurnalul și deciziunea supuse recursului rezultă că prima instanță — Tribunalul Ilfov Secția Notariat — constatând că intimatul debitor P. F. M. beneficiază de dispozițiunile de lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, a invalidat poprirea, înființată de același Tribunal după cererile creditorilor arătați mai sus, recurenții de astăzi.

Că numiții făcând apel, au susținut că întrucât suszitul debitor nu i-a trecut printre creditori în declarația sa de conversiune prin acest fapt el a înțeles să nu invoace în privința creanței lor, dispozițiunile de favoare ale legii de lichidare din care este decăzut și că, așa fiind, Tribunalul trebuia să valideze poprirea.

Că însă, Curtea de Apel din București secția III-a a găsit neîntemeiată susținerea, motivând prin jurnalul Nr. 6859 din 6 Noembrie 1935 că art. 10 din Legea lichidării nu prevede decăderea decât în cazul când debitorul a omis cu rea credință în declarația de conversiune, o parte din activul lui sau a arătat datorii fictive, ceea ce, constată Curtea de Apel, nu este cazul în speță,

Că apoi instanța motivând și în fapt a respins ca nefondat apelul creditorilor prin deciziunea Nr. 18 | 1936.

Făcându-se recurs în contra acestei deciziuni Înalta Curte de Casație Secțiunea II-a prin jurnalul Nr. 1714 | 1938, găsind că în privința motivelor din recursul de față este cazul a se reveni asupra deciziunilor acestei Înalte Curți Nr. 248—936 date de Secțiunea I-a și Nr. 2476, 2477, 2478 și 2479 | 937 date de Secțiunea III-a — potrivit art. 17 al. ultim din legea Înaltei Curți de Casație — a trimis recursul în judecata Secțiunilor Unite.

Văzând motivul de recurs.

Având în vedere că, prin aceste motive, recurenții susțin că instanța de fond — Curtea de Apel — a interpretat și aplicat greșit dispozițiunile art. 10 din legea lichidării datoriilor din 1934, întrucât elementul bunei sau relei credințe se aplică numai în cazul omiterii unei părți din activ, sau arătării de datorii fictive, nu și atunci când creditorul n'a fost trecut în declarația de conversiune, deoarece, conform art. 7 din legea citată, aplicarea dispozițiunilor cuprinse în legea lichidării din 1934 se face potrivit declarațiunei introduse de debitor anterior legii în vigoare, declarațiune care nu se mai poate modifica și deci, susțin recurenții, omisiunea unui creditor din declarația de conversiune echivalează cu nefacerea declarațiunei și exceptarea acelui creditor dela conversiune.

Având în vedere că, potrivit art. 8 din legea lichidării datoriilor din 1934, debitorii agricoli și urbani cari n'au făcut sub imperiul legilor anterioare declarații de asanare, au fost obligați ca în termen de o lună dela publicarea legii, să facă asemenea declarații cuprinzând o arătare exactă a tuturor datoriilor debitorilor, a activului său și a tuturor veniturilor pe care le are, precum și arătarea domiciliului debitorului și creditorilor arătați în declarație.

Că potrivit art. 10 debitorii prevăzuți la art. 8, care n'au făcut declarații de asanare cel mai târziu până la expirarea termenului prevăzut în acel articol, precum și toți aceia cari

în declaraţiile lor, făcute conform art. 7. şi 8, au omis cu rea credinţă o parte din activul lor, sau au arătat datorii fictive, vor pierde beneficiul legii de faţă, iar decăderile pronunţate după cererea oricărei părţi interesate îşi vor produce efectele faţă de toţi creditorii.

Având în vedere că din cuprinsul art. 10 din legea citată rezultă în mod clar că, deşi legiuitorul a impus prin art. 8 debitorului care invoacă beneficiul conversiunii să îndeplinească anumite obligaţiuni, acolo arătate, totuşi n'a sancţionat neîndeplinirea acelor obligaţiuni decât în trei cazuri şi anume: când debitorul n'a făcut în termen de o lună declaraţia de asanare, când deşi a făcut declaraţia, a omis cu rea credinţă o parte din activul său, sau când a trecut în declaraţie datorii fictive.

Considerând că, potrivit normelor de procedură, decăderile nu pot fi aplicate decât în chip restrictiv.

Că, faţă de aceste principii, rezultă că decăderile nu pot fi extinse prin analogie la alte cazuri decât acele cari intră în prevederile legii.

Că, în speţă, faţă de dispoziţiunile clare cuprinse în art. 10, cu privire la decăderea din beneficiul asanării a debitorului care n'a făcut în termenul prescris declaraţia de asanare, nu este de admis ca, pe cale de interpretare, să se extindă decăderea din beneficiul conversiunii şi la cazul când debitorul, deşi a făcut declaraţiunea în termen, a omis să treacă una din datoriile sale.

Că, prin interpretarea contrară s'ar ajunge şi la o soluţiune contrară scopului legiuitorului, adică s'ar atinge principiul egalităţii între creditorii de aceeaşi categorie; că, în adevăr a admite că decăderea operează numai faţă de creditorul a cărui datorie a fost omisă, ar urma că prin voinţa debitorului să se asigure unui anumit creditor încasarea integrală a creanţei sale în paguba celorlalţi creditori, cărora le-ar opune reducerile pe baza conversiunii, micşorând capacitatea de plată.

Având în vedere că nici din lucrările pregătitoare ale legii din 1934 nu rezultă că legiuitorul a înţeles să sancţioneze prin art. 10, astăzi în vigoare, şi cazul când debitorul deşi a făcut declaraţie de asanare, a omis să treacă una din datoriile sale.

Având în vedere că, într'adevăr, textul iniţial al art. 10, depus la Cameră, prevedea pe lângă decăderile arătate mai sus, şi decăderea din beneficiul conversiunii în cazul în care debitorul, deşi făcuse declaraţie, totuşi nu trecuse în ea toate datoriile sale.

Că, în avizul Consiliului Leg'slativ se cerea să se precizeze, faţă de prima redacţiune a art. 10, dacă decăderea din beneficiul conversiunii, în cazul omiterii unei datorii, operează şi atunci când omisiunea n'a fost făcută cu rea credinţă.

Având în vedere că după discuţiunile în Comisiunile Parlamentare, s'a modificat textul iniţial al art. 10, dându-i-se forma actuală în care omiterea unei datorii din declaraţia de conversiune nu este sancţionată cu decăderea din beneficiile legii.

Că în urma acestei modificări s'au suprimat şi dispoziţiunea din ultimul alineat al art. 10 din textul iniţial în care se prevedea că decăderea pentru omiterea unei datorii se va invoca numai de creditorul omis.

Că, în sfârşit, şi din desbaterile din Camera Deputaţilor, în privinţa art. 10, rezultă neîndoios că intenţiunea legiuitorului a fost de a nu se mai sancţiona această omisiune.

Că, din toate acestea rezultă că instanţa de fond — Curtea de Apel — a dat o corectă interpretare legii şi, prin consecinţă, recursul trebuie respins.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii: respinge recursul.

(Cas. S. U. Dec. Nr. 91 din 28 Februarie 1939. Preşedinţia D-lui Andrei Rădulescu, prim-preşedinte).

176. *CONTRACT DE MUNCĂ. Conciliațiune și arbitraj. Dispozițiunile legii conflictelor de muncă din 1920, în ce privește procedura de conciliațiune și arbitraj ce trebuie urmată în litigiile rezultate din contractele de muncă, nu au fost abrogate de nici una din legile posteriore, care s'a ocupat de reglementarea raporturilor dintre patroni și salariați, ci din contră, toate aceste legi posteriore au la baza lor principiile din legea dela 1920, pe care le respectă în totul.*

Curtea: Asupra recursului făcut de salariații Căilor Ferate Orășenești din Oradia contra sentinței de arbitraj No. 5724 din 1937 din 15 Septembrie 1937 dată de arbitrul delegat al Primului Președinte al Tribunalului Bihor, în conflictul de muncă ivit între numiții salariați și Direcțiunea Căilor Ferate Orășenești din Oradea, cu privire la modificarea regulamentului de serviciu și salarizarea personalului Direcțiunii.

Având în vedere că, prin această sentință arbitrul delegat al Primului Președinte al Trib. Bihor, respinge incidentul de incompetență ridicat de membrul în comisia de arbitraj, H. D., delegat din partea angajaților privitoare la modificarea personalului din Direcția Căilor Ferate Orășenești din Oradea.

Că, pentru a decide astfel, arbitrul delegat de către Primul Președinte al Trib. Bihor constată că, comisiunea de arbitraj, în compunerea ei actuală, a fost stipulată de părțile interesate pentru aranjarea acestui litigiu și conchide din această împrejurare, că această comisiune este legal compusă și competentă a judeca litigiul; în fond, constată că potrivit art. 62 al regulamentului de serviciu existent, orice modificare a regulamentului este admisibilă și valabilă numai în baza aprobării Ministerului Comunicațiilor, ceea ce în speță nu există.

Având în vedere că, în contra soluțiunii de mai sus, șeful contenciosului Camerii de Muncă București, în calitate de procurator al salariaților C. F. Orășenești din Oradea a for-

mulat două motive de casare, care fiind luate în cercetare de complectul ordinar al acestei Secțiuni a Înaltei Curți, prin jurnalul din 10 Iunie 1938, constată că s'a ivit divergență de opinii asupra motivului de ordine publică, ridicat din oficiu și anume asupra chestiunii dacă modificarea regulamentului întreprinderii din speță, propus de salariații ei, se face pe calea art. 42 din legea conflictelor de muncă din 1920, adică de Minister, sau este de competența Comisiei Arbitrale.

Considerând că legea pentru reglementarea conflictelor de muncă din 5 Septembrie 1920, a fost necesită de grevele ce se iviseră în diferite stabilimente industriale și comerciale, fie particulare, fie de ale Statului, județelor sau comunelor.

Că aceste grave amenințau, pe deoparte liniștea publică și siguranța Statului, iar pe de altă parte, puneau în primejdie existența și sănătatea populației și chiar viața economică și socială a Țării.

Că pentru a se pune capăt acestor greve, s'a elaborat legea din 5 Septembrie 1920, care prin art. 4 și următorii interzice, sub sancțiuni penale, de a se mai putea declara grevă fie pentru cauze referitoare la condițiile de muncă, fie pentru orice alte cauze, rezultate din raporturile dintre patroni și salariați.

Că dacă această lege a interzis lucrătorilor posibilitatea de a face greve, nu putea însă să-l lase, în ce privește salarizarea și condițiile de muncă, la discreția patronilor fiindcă în aceste ipoteze oprirea grevei ar fi fost ceva iluzoriu ci a prevăzut, pentru cazurile de conflict de muncă ivite între părțile contractante, o procedură obligatorie de conciliațiune și de arbitraj, această din urmă urmând a fi folosită numai după ce procedura de conciliațiune a fost întrebuintată fără ca să se fi ajuns la o înțelegere.

Considerând că rezolvarea conflictelor dintre patroni și salariați, pe calea procedurii de conciliațiune și de arbitraj, necesitând un timp mai îndelungat, legiuitorul din 1920 a simțit

nevoia de a veni cu o dispozițiune de satisfacere imediată a nevoilor salariaților și de aplanarea conflictelor existente și în consecință a a prevăzut în art. 42 că, în toate întreprinderile în care arbitrajul este obligator direcțiunile sau patronii respectivi sunt obligați să întocmească în cel mult 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi, un statut, reglementând condițiile de muncă și de renumerare a personalului, aceste statute vor fi înaintate Ministerului Muncii, care le va aproba întocmai, sau cu modificările ce va crede util a introduce, după ce va fi consultat organizațiile patronale și muncitorești interesate în cauză.

Considerând că, din însăși conținutul art. 42 citat, rezultă că statutul obligator despre care se vorbește în acest text este un statut primordial, prevăzut ca o măsură luată de legiuitor în scopul de a aplană conflictele de muncă existente în momentul promulgării legii de a da o satisfacție imediată salariaților, în schimbul aplanării grevelor;

Că dacă acest statut — în forma specială în care era întocmit numai de patron și aprobat de Minister — satisfăcea necesitățile momentane ale salariaților vizați de acel statut, nu este mai puțin adevărat că schimbându-se ulterior condițiunile de muncă și de trai ale salariaților, un asemenea statut, nu mai era în stare să mai satisfacă aceste noi cerințe născute ulterior, astfel, că în asemenea condițiuni noi, salariații au tot dreptul să ceară modificarea statutului existent întocmit în baza art. 42; iar dacă cu această ocaziune se ivește vreun conflict între patron și salariați, el nu poate fi tranșat decât pe calea procedurii de conciliațiune și de arbitraj, prevăzută de legea dela 1920 pentru lichidarea oricărui conflict isvorât din contractele colective de muncă, iar nu pe calea prevăzută de art. 42.

Că a interpreta dispozițiunile art. 42 în sensul că el prevede modalitatea reglementării conflictelor de muncă, ar fi a se decide că prin acest text s'a abrogat toată procedura de conciliațiune și de arbitraj, prevăzută în textele

anterioare din legea conflictelor de muncă din 1920, ceea ce este imposibil de admis, că s'ar fi putut concepe de legiuitorul din 1920.

Considerând că dispozițiunile legii conflictelor de muncă din 1920, în ce privește procedura de conciliațiune și arbitraj ce trebuie urmată în litigiile rezultate din contractele de muncă, n'au fost abrogate de nici una din legile ulterioare, cari s'au ocupat de reglementarea raporturilor dintre patroni și salariați, ci din contră toate aceste legi ulterioare (legea contractelor de muncă din 5 Aprilie 1929, cu modificările din 11 Octombrie 1932, cum și legea jurisdicției muncii din 15 Februarie 1933) au la baza lor principiile din legea dela 1920, pe care le respectă în totul.

Considerând că față de cele expuse mai sus și intrucât în speță este constatat că este vorba de un conflict ivit între salariații căilor ferate orășenești din Oradea și între Direcția C. F. Orășenești din Oradea, cu privire la modificarea regulamentului de serviciu și salarizarea personalului acelei Direcțiuni, în asemenea situațiune de drept și de fapt, urmează a se decide că un astfel de litigiu este de competența exclusivă a arbitrilor, iar textul celui Regulament care prevede că Regulamentul nu poate fi modificat decât cu aprobarea Ministerului de Lucrări Publice este un text contrar întregii legislații actuale muncii și deci fără efect.

Că dar motivul de casare de ordine publică dedus în divergență fiind tranșat, dosarul cată a fi trimis completului obișnuit pentru a judeca celelalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, Constată că litigiul dintre salariații S. A. a Căilor Ferate Orășenești Oradea și Direcția C. F. O. din Oradea, este de competența arbitrilor și trimite dosarul la completul obișnuit spre a judeca celelalte motive de casare.

(Cas. III. Dec. Nr. 2472 din 14 Decembrie 1938. Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte).

177. CETĂȚENIE ROMÂNĂ. PIERDERE. FOLOSIRE DE PAȘAPORT. *Renunțarea la naționalitatea română anterior legii din 1924, poate reieși și din folosirea unui pașaport strein chiar dacă partea prin această folosire nu a dobândit naționalitatea streină.*

Potrivit art. 61 din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române din 23 Februarie 1924, opțiunile sau renunțările la naționalitatea română intervenite ulterior apariției legii putând rezulta, fie din declarațiuni exprese, fie din orice fapte din care se poate deduce neîndoelnic voința de a opta pentru vechea naționalitate sau a renunța la naționalitatea română, ea poate fi dedusă — dat fiind termenii largi ai legii — și din folosirea unui pașaport strein.

Această dispozițiune a legii a fost repetată în art. 14 din regulamentul acestei legi și dezvoltată prin art. 15 în care dacă se enumeră unele din actele ce pot fi considerate ca implicând o opțiune sau o renunțare la naționalitate, această enumerare însă — în care nu se cuprinde și faptul folosirii unui pașaport strein — nu poate fi considerată limitativă căci luată în acest sens ar fi în contradicție cu dispozițiunile art. 14 din regulament și cu principiul cuprins în art. 61 al legii, ce are de scop a desvolta.

În speță, tribunalul înlăturând faptul folosirii unui pașaport maghiar de către intimat pentru considerațiunea principală că, potrivit legii naționalității române și a regulamentului ei, acest fapt nu poate constitui o renunțare la naționalitatea română fiindcă nu este cuprins în art. 15 din regulamentul acestei legi, printre acelea cărora li se atribue acest efect, în loc de a examina dacă folosirea pașaportului strein — în cazul când ar fi fost eliberat înainte de apariția legii din 23 Februarie 1924 — nu arată din partea intimatului intențiunea sa de a renunța la naționalitatea română în conformitate cu art. 61 din legea naționalității, sau în cazul când ar fi fost folosit ulterior apariției legii

din 23 Februarie 1924 — de a cerceta din oficiu dacă nu implică pierderea naționalității române în conformitate cu dispozițiunile art. 36 litera I a aceleiași legi, a violat prin aceasta în prima parte a considerațiunilor sale art. 61 din legea mai sus citată.

Tribunalul deducând în a doua parte a motivării sale lipsa intențiunii intimatului, care se folosise de un pașaport strein, de a renunța la naționalitatea română din faptul că nu dobândise naționalitatea maghiară, după cum atestă certificatul eliberat de Ministerul de Interne din Budapesta, a săvârșit și din acest punct de vedere o violare a legii și un exces de putere, deoarece voința de a opta sau de a renunța la naționalitatea română, trebuie să reiasă din propriile fapte ale persoanei a cărei naționalitate e în discuție după cum însuși textul art 61 arată, nesubordonând existența opțiunei sau renunțării de dobândirea unei alte naționalități.

Așa fiind, motivul de casare este întemeiat și recursul urmează a fi admis, casându-se sentința atacată cu trimitere la Tribunalul C. pentru o nouă judecată.

(Cas. I. Dec. Nr. 252 din 20 Februarie 1939. Președinția d-lui A. Căpățână, consilier).

178. VAMAL. APEL. TERMEN. *Termenul de apel contra deciziei de amendare este de 10 zile libere dela comunicare, deoarece principiul înscris în art. 729 pr. civ., rom. după care termenele însemnate cu zile se înțeleg pe zile libere, se aplică la toate legile speciale, când nu s'a derogat expres.*

În fapt: Din sentința supusă recursului și lucrările cauzei se constată că, prin procesul-verbal No. 13107 din 1934 dresat de organele vamale din G. confirmată prin decizia No. 4297 din 1934 a Direcțiunei Vănilor, recurenta fiind condamnată, în baza art. 53 alin. 1 din legea vănilor, în mod solidar cu căpitanul vaporului

D. la plata amenzii de 1533 Lei, în contra procesului-verbal de contravenție vamală și a deciziunii de confirmare, a făcut apel, care venind spre judecare în fața Tribunalului s. II-a, această instanță în urma incidentului ridicat de intimata Administrația Financiară C. prin sentința No. 34 din 1935, a respins apelul ca tardiv introdus, stabilind în fapt că deciziunea Direcțiunii Vănilor a fost comunicată apelantei în ziua de 13 Septembrie 1934, iar aceasta a introdus apelul la 24 Septembrie 1934 și întrucât art. 213 din legea vămilor nu prevede că termenul de 10 zile în care partea poate introduce apel, se socotește pe zile libere, urmează că apelul ce are a soluționa este tardiv, deoarece a fost introdus în a 11-a zi dela comunicare.

In drept: Prin motivul de recurs se susține că, respingând apelul ca tardiv, tribunalul a comis o violare de lege întrucât, în lipsa unei dispozițiuni derogative în legea vămilor termenele și în această materie trebuiesc socotite pe zile libere, conform normelor de drept comun.

Principiul general înscris în art. 729 din procedura civilă, după care termenele însemnate cu zile se înțeleg pe zile libere, se aplică la toate legile speciale, prin care nu s'a derogat dela acest principiu.

Legea vămilor, neconținând nici o dispoziție derogatorie dela această regulă generală — art. 213 arătând numai că în contra deciziunii de condamnare se poate face apel în termen de 10 zile dela primirea comunicării sau dela afișare și nici vre-un alt text din lege neindicând modul de calculare al termenului — urmează că termenul de apel împotriva deciziei de condamnare a Direcțiunii Vănilor, în materie vamală, trebuie să fie calculat tot pe zile libere.

Astfel fiind și cum în speță este constatat că deciziunea Direcțiunii Vănilor a fost comunicată recurentei la 13 Septembrie 1934, și că aceasta a introdus apelul său la 24 Septembrie 1934, urmează că acest apel a fost introdus în termenul, prevăzut de art. 213 din legea vămilor, iar Tribunalul hotărând contrariul și respin-

gând apelul ca tardiv a violat principiile legale mai sus expuse și a pronunțat deci o sentință casabilă.

(Cas. II. Dec. Nr. 527 din 9 Noembrie 1939, președinția D-lui M. Mosgos, consilier).

179. REVIZUIREA CETĂȚENIEI. Cerere de anulare. Dacă e admisibilă în contra sentinței tribunalului ca instanță de recurs. Soluție.

Prin încheierea judecătoreiei, în cauza de revizuire a lui E. K. s'a dispus încheierea procedurii constatându-se că susnumitul îndeplinește condițiunile legale în baza cărora a fost înscris în registrul de naționalitate al Primăriei Municipiului Timișoara. În contra acestei încheieri, a declarat recurs Parchetul Timiș-Torontal, motivând că revizuitul nu și-a dovedit apartenența în condițiunile prevăzute de lege, Tribunalul a admis recursul Parchetului, a reformat încheierea atacată și a ordonat ștergerea revizuitului din registrul de naționalitate, motivând că acesta n'a făcut dovada apartenenței. În contra acestei sentințe a tribunalului, revizuitul a introdus o cerere de anulare, motivată între altele pe violarea art. 36 și 53 din regulamentul legii pentru revizuirea cetățeniei și art. 35 din legea de organizare judecătorească, în conformitate cu ale căror dispozițiuni judecarea recursului trebuia să se facă de către un complet de 3 judecători titulari, iar nu de către 2 judecători și un supleant, cum s'a procedat în speță, supleantul neputând intra în completul de judecată decât în caz de împiedecarea a celorlalți judecători dela secția respectivă — ceace nefiind dovedit, sentința a fost adusă de către o instanță neregulat constituită și în consecință urmează a fi anulată. Tribunalul, în urma referințelor cerute dela secția respectivă asupra activității celorlalți judecători titulari la data judecării recursului, a admis cererea revizuitului și a anulat sentința adusă în recurs, motivând

că intrucât nu s'a dovedit că ceilalți judecători titulari au fost ocupați în alte complete și intrucât lucrările de ședință urmează celor de natură grațioasă, tribunalul a fost vicios constituit și a adus o sentință anulabilă. (*Tribunalul Timiș-Torontal secț. I-a. Sent. Nr. 514 din 29 Martie 1939*).

NOTA. Cererea de anulare, denumită uneori de către doctrină și jurisprudență, acțiune de anulare ori contestațiune, e un mijloc de retractare a sentințelor investite cu autoritatea de lucru judecat, prin epuizarea tuturor căilor de atac prevăzute de lege. Creațiune pur jurisprudențială, aprobată și de doctrină, a fost impusă pe considerațiuni de echitate și umanitate, în baza cărora s'a conchis că o sentință rămasă definitivă nu poate avea o autoritate de lucru judecat, dacă a fost adusă cu violarea anumitor norme esențiale fără de care litigiul dedus judecății nu poate fi considerat ca definitiv soluționat — deși mecanismul formal ar investi sentința cu o legalitate, care e însă numai aparentă — în cazul când prin sentința adusă în aceste condițiuni s'a cauzat părții un prejudiciu care nu se poate repara în alt mod.

În soluționarea diferitelor cazuri, ivite în practică, s'au stabilit anumite norme și s'a definit cu aproximație — un cadru al condițiilor de admisibilitate al acestui mijloc de retractare. Caracterul lui cu totul excepțional, isvorât din respectul autorității lucrului judecat, a determinat Suprema noastră instanță, să găsească un temei juridic pe care l-a adaptat spețelor ivite, în cazuri delimitate generic și cu o maximă prudență.

Întreaga jurisprudență în această materie, a Înaltei Curți de Casație, se bazează pe interpretarea art. 735, 736 pr. civ. română conform căreia, la cererea părții interesate, judecătorul poate anula un act de procedură făcut cu încălcarea legii și care a adus părții o vătămare care nu se poate repara pe altă cale. Acest drept este independent de exercițiul căilor de atac ordinare sau extraordinare, dar când în baza actului a cărui anulare se cere a fost adusă o sentință, ca o consecință a anulării actului, urmează a fi anulată și sentința.

Acelaș temei juridic ar servi și la judecarea cererilor de anulare introduse în contra sentințelor pronunțate de către Curțile de Apel din Transilvania ca instanțe de recurs, dat fiind că prin art. 64 al. II din legea de accelerare din 1929 se prevede că recursurile date în competența Curților de Apel din Transilvania vor fi judecate după normele de procedură prevăzute în legea Curții de Casație, iar prin modificarea din 22 Martie 1937, a art. 81 al legii Curții de Casație (vezi eminentul studiu al Dlui Prim-Președinte V. Theodorescu: Căi de atac în contra deciziunilor instanțelor de casare, publicat în Pandectele Române caetul 9 / 1937

partea I pag. 139 și urm.). Chestiunea credem că e însă discutabilă dat fiind că normele procedurale prevăzute de legea Curții de Casație, extinse în materie de recurs la Curțile de Apel din Transilvania fiind distincte de dispozițiunile din procedura civilă română, care e extinsă expres la Curtea de Casație, iar nu și la Curțile de Apel din Transilvania — care deci în afară de procedura formală a legii Curții de Casație continuă a aplica normele procedurii civile transilvănene — practica jurisprudențială a Înaltei Curți, în materie de cereri de anulare, bazată pe disp. art. 735 și 736 pr. civ. română n'ar putea fi considerată extinsă prin susmenționata modificare.

Problema e mai dificilă în cece privește temeiul juridic pentru cererile de anulare introduse în cartea sentințelor date către Tribunalele din Transilvania, ca instanțe de recurs.

S'a susținut că aci s'ar putea găsi temei în procedura justificărei prevăzută de art. 451 și următorii pr. civ. ardeleană — care cu toate că a fost desființată prin legea de accelerare din 1929 în procesele de primă instanță a tribunalelor și în apel la Curțile de Apel, subsistă în procesele de primă și ultimă instanță de competența judecătorilor de ocol și în cele în apel sau recurs la tribunal (Dl. V. Theodorescu op citat.)

Dacă este adevărat că justificarea ca și opoziția, cu distincțiunile respective, au de efect repunerea în stare de judecată a unui proces — în primul caz la cererea oricăreia dintre părți care fără vină nu s'a prezentat la o înfățișare, în cel de al doilea caz, la cererea pârâtului care nu s'a prezentat la constituirea procesului — nu e mai puțin adevărat că aci e vorba de căi normale de atac prevăzute de lege și utilizabile în termene determinate față de o sentință care încă nu e definitivă — ceace nu e cazul cu sentințele atacabile prin cereri de anulare care sunt rămase definitive prin epuizarea tuturor căilor de atac. Art. 538 al II pr. civ. ardeleană prevede expres că contra sentințelor date de către instanțele de recurs, nu se poate face justificare pentru lipsa dela dezbateri. De aci s'ar putea deduce că dreptul de justificare ar subsista în ipoteza când partea n'a fost regulat citată, dar pe deo parte și acest text a fost abrogat ca și toate articolele — 520—547 privitoare la recurs, pe de altă parte chiar și fără această abrogare, cadrul de exercițiu al justificării în această ipoteză, s'ar reduce numai la cazurile neregularităților de procedură, neputându-se remedia pe această cale și celelalte cazuri admise de către jurisprudență și doctrină ca motive pentru cereri de anulare și anume: cazuri de forță majoră, eroare materială, omisiunea unor prescripțiuni de ordine publică etc.

În procedura instanțelor din Transilvania, remedierea anumitor vicii ale sentințelor definitive este reglementată prin dispozițiunile referitoare la reînnoire (art.

563 și următorii) care sub acest raport suplinește mult rolul cererii în anulare.

În expunerea de motive referitoare la acest capitol se spune textual: „Singura cale, așa zisă extraordinară în procesele terminate prin sentință definitivă este reînnoirea procesului în care sunt întrunite, acțiunea în nulitate și reînnoirea procesului în procedura actuală. Apoi mai departe...” Singura deosebire dintre acțiunea în nulitate și cea de reînnoire deci ar putea fi, numai că cea dintâi produce *anularea procedurii și a sentinței definitive* date în procesul fundamental, iar cea de-a doua aduce înfirmarea sentinței definitive și darea unei noi sentințe (Proc. civ. trans. Papp și Balașiu vol. III pag. 881—882).

Revizuirea (corespunzătoare reînnoirii) este prevăzută și în procedura civilă română (art. 288—304), cu deosebire fundamentală în materia ce discutăm, că nu e admisibilă decât în contra sentințelor rămase definitive în instanțele de apel ori prin neapelare, nu și contra sentințelor date de către instanța de casare. Spre deosebire de acest sistem, procedura civilă transilvăneană reglementează revizuirea și față de sentințele date de către instanțele de recurs, precizându-se că dacă o asemenea sentință a fost atacată cu reînnoire, acțiunea trebuie pornită înaintea instanței de recurs (art. 566 al II).

Este dela sine înțeles că această acțiune suplinește pe cea de nulitate numai în măsura în care viciile sentinței instanței de recurs, sunt încadrabile în punctele prevăzute art. 563 ca motive de reînnoire — celelalte cazuri ivite în practică și asupra cărora jurisprudența Înaltei Curții a găsit un temei în art. 735, 736 pr. civ. rom. neputând fi soluționate pe calea acțiunii de reînnoire.

Revenind la speța ce adnotăm, în care pe calea cererii de anulare se invoacă greșita constituire a instanței, prin intrarea supleantului în completul de judecată, este de observat că art. 563 pct 1 pr. civ. trans. prevede ca motiv de reînnoire cazul când instanța de judecată n'a fost legal constituită. La prima vedere s'ar putea susține că întrucât n'a fost dovedit că ceilalți judecători titulari au fost ocupați în ședință la data formării completului care a judecat speța și în care a intrat astfel nejustificat supleantul, această constituire ar fi ilegală, deci susceptibilă a servi drept motiv de reînnoire în baza suscităturii text — situație care ar putea constitui un temei juridic pentru cererea de anulare din speță. Această soluție prezintă însă dificultăți multiple derivând atât din punctul de vedere al admisibilității, căii de retractare în sine, cât și din cel al încadrării motivului invocat în cazul de nelegală constituire a instanței.

Există un principiu bine fixat de către jurisprudență și anume că — prin derogare dela dreptul comun — în materie de legi speciale nu sunt admisibile alte

căi de atac sau de retractare, decât cele specific determinate în legea specială. (Cas. III Dec. 1843 din 16 Nov. 1934, Cas. III Dec. 621 din 29 Martie 1939, Cas. III Dec. 384 din 5 Martie 1937. C. de Apel Timișoara S. III Dec. 1429 | 1937, C. de Apel Cluj S. III Dec. 1033 | 1937.

Printr-o constantă aplicare a aceluiași principiu Înalta Curte de Casație a menținut aceeași soluție și în cece privește căile de atac sau de retractare în contra hotărârilor pronunțate de către instanțele prevăzute în legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române din 24 Febr. 1924. (Cas. I. Dec. 1221 din 17 Mai 1929, Cas. I. Dec. 954 din 20 Martie 1930, Cas. I. Dec. 1607 din 25 Iunie 1930, Cas. I. Dec. 688 din 12 Mai 1934, Cas. I. Dec. 462 din 24 Martie 1937, Cas. I. Dec. 1047 din 28 Iunie 1937, Cas. I. Dec. 1570 din 4 Oct. 1937, Cas. I. Dec. 788 din 15 Martie 1938, Cas. I. Dec. 2954 din 7 Dec. 1938).

Dar presupunând principal — cece e evident exclus față de practica jurisprudențială constantă — că în contra sentinței pronunțată de tribunal ca instanță de recurs în aplicarea legii pentru revizuirea cetățeniei, ar fi admisibilă calea reînnoirii sau a cererii de anulare, urmează a stabili în ce măsură intrarea supleantului în completul de judecată ar constitui o compunere ilegală a instanței și întrucât o asemenea situație ar fi remediabilă pe calea cererii de anulare.

Sub regimul vechi legi de organizare judecătorească Înalta Curte de Casație soluționând recursuri bazate pe violarea art. 20 al suscitărei legi, a decis că este viciată constituirea tribunalului cu supleantul când se constată că în ziua respectivă erau prezenți la tribunal și alți judecători titulari, deoarece participarea regulată la ședință a acestora trebuie să primeze lucrările de natură grațioasă. (Cas. II. Dec. 2453 din 3 Dec. 1923, Cas. II. Dec. 1296 din 12 Mai 1924, Cas. II. Dec. 2376 din 13 Oct. 1924, Cas. II. Dec. 3227 din 19 Dec. 1924.

În spețe similare Înalta Curte a decis că legiuitorul a stabilit o prezumție legală că atunci când supleantul ia parte la ședință, ceilalți judecători nu sunt disponibili, astfel că instanța e bine constituită dacă recurentul nu face dovada prin care să răstoarne această prezumție. (Cas. 5859 din 11 Dec. 1922, Cas. II. Dec. 2297 din 5 Octombrie 1924, Cas. I. Dec. 1127 din 5 Mai 1925).

Sub regimul actualei legi de organizare judecătorească situația rămâne aceeași dat fiind că art. 35 are, sub acest raport, dispozițiuni identice cu cele ale art. 20 din legea abrogată.

Este însă de remarcat că ambele interpretări jurisprudențiale suscitade, conducând sau nu la casarea sentințelor atacate, se referă exclusiv la modul de constituire al tribunalului ca instanță de fond — în toate cazurile

chestiunea instanței fiind invocată ca motiv de recurs. Nu cunoaștem nici o altă jurisprudență după care o asemenea constituire a tribunalului ca instanță de recurs să fi format motiv pentru cerere de anulare. Succesul unei asemenea acțiuni este pe drept cuvânt discutabil, deoarece supleantul cu drept de judecată, este sub raportul legii de organizare judecătorească și al funcțiunii sale jurisdicționale, asimilat în totul cu judecătorul titular, cu excepția cazurilor în care legea în mod expres îi delimitează atribuțiile. (De ex. cazul prevăzut de art. 570 al VI pr. pen. referitor la instanțele de apel pentru judecarea infractorilor minori).

Participarea sa la completele de judecată, rămâne deci mai mult o chestiune de administrație internă a instanței, căci dacă legiuitorul pare a indica o ordine de preferință a judecătorilor titulari, de nicărei nu rezultă nevalabilitatea constituirii completului cu supleantul sau nevalabilitatea sentințelor pronunțate de către o instanță astfel constituită.

Măsura în care o asemenea situație poate fi considerată ca o constituire ilegală a instanței, a variat în interpretarea jurisprudenței, după cum s'a arătat mai sus; dar dacă într'adevăr încălcarea ordinei de preferință ce pare a fi fost indicată de către legiuitor prin art. 35 din legea de organizare judecătorească, poate fi

susceptibilă de remediere când, primește constituirea instanței de fond — cât timp deci sunt deschise căile de atac, — pe nici o cale nu se mai poate invoca un asemenea motiv atunci când tribunalul judecând ca instanță de recurs, sentința dobândește autoritate de lucru judecat.

S'ar schimba cu totul situația dacă completul de judecată ar fi fost constituit cu un număr de judecători mai mic decât cel prevăzut de lege sau s'ar fi judecat o acțiune penală fără prezența ori concluziile procurorului.

În aceste cazuri e vorba de dispozițiuni cu caracter de ordine publică, a căror încălcare atrage inexistența sentinței în drept — autoritatea de lucru judecat în aceste ipoteze fiind depășită în importanță de caracterul de ordine publică al dispozițiunilor fundamentale referitoare la organizarea instanțelor.

Aci rostul acțiunii în anulare este de a desființa aparența legalitate a sentinței viciată de o nulitate absolută, ceea ce nu e cazul în speță, unde se invocă violarea unei dispozițiuni al cărui caracter este mai mult de administrare interioară a instanței, decât de ordine publică.

Ion N. Băluț

judecător Trib. Timiș-Torontal

VI. DREPT ADMINISTRATIV

180. CONTENCIOS ADMINISTRATIV.

Cererea pentru plata unei sume de bani cu titlu de salarii, sporuri, gradație și diferențe de salarii la diferite epoci, dar neprimite, este de competența instanțelor ordinare. Art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ.

In fapt: Prin deciziunea Nr. 2 | 1936 Curtea de Apel Ch. a respins acțiunea în contencios administrativ a recurentului M. P. G. ce avea drept obiect obligarea Ministerului Educației Naționale la plata sumei de 96.000 lei reprezentând salarii, sporuri, gradație și diferențe de salarii cuvenite la diferite epoci, dar neprimite.

In drept: Prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel constată în fapt — fără a fi săvârșit vre-o denaturare de acte — că recurentul prin acțiunea în contencios administrativ intentată, ce avea ca obiect plata unei sume de bani cu titlul de sporuri de salarii, gra-

dație și salarii neplătite, nu a atacat nici-un act administrativ ilegal și concret al Ministerului pârât făcut că vătămarea pretinselor sale drepturi și nici nu s'a prevalat de împrejurarea că făcând o cerere — somațiune — Ministerului cu privire la acordarea și recunoașterea arătatelor pretențiuni, această cerere nu s'ar fi rezolvat în termenul de 30 zile din reaua voință a Ministerului, ceea ce ar fi avut ca urmare vătămarea drepturilor sale.

În asemenea împrejurări, acțiunea reclamantului neputându-se încadra în nici una din cele două ipoteze strict prevăzute de art. 1 și 4 din legea pentru contenciosul administrativ, cercetarea temeiniciei sale este inadmisibilă a se face în instanța excepțională a contenciosului administrativ, ci numai pe calea dreptului comun și intrucât Curtea de Apel a judecat tot astfel, prin aceasta nu a săvârșit nici o violare a textelor invocate sau denaturate.

(Cas. III. Dec. Nr. 1817 din 3 Octombrie 1938; președinția d-lui L. Ștefănescu, consilier).

181. FUNCȚIONAR PUBLIC. NUMIRE. DELA CE DATĂ SE CALCULEAZĂ. *Decretul Regal de numire a unui funcționar public pe o dată anterioară emiterii însăși a decretului de numire, căruia i s'a dat putere retroactivă, nu are valoare legală și deci urmează a fi considerat nul și de nul efect, față de principiul că actele administrative de autoritate nu au putere de a dispune decât pentru viitor.*

In fapt: Din decizia atacată cu recursul de față rezultă că H. C. M. secretar al Camerei de Comerț și Industrie din T., fiind transferat prin Înaltul Decret Regal Nr. 737-1936 la secția G., iar în locul său fiind numit la T. Gh. C., a introdus acțiune în contencios administrativ în contra Ministerului Economiei Naționale, Camerelor de comerț din T. și G. precum și în contra lui Gh. B., cerând anularea transferării sale și a numirii lui Gh. C. B. și în consecință să fie reintegrat dânsul la Camera de Comerț din T., plătindu-i-se totodată până la reintegrare salariul și daune în sumă de 200 000 lei.

Impotriva acestei acțiuni și pentru apărarea drepturilor sale, alături de instituțiunile părâte, Gh. C. B. a introdus o cerere de intervenție.

Curtea de Apel a admis acțiunea, și a respins cererea de intervenție a lui Gh. C. B.

In drept: Prin motivul I de casare mai sus reprodus, recurentul invoacă violarea art. 1 și 37 din legea pentru statutul funcționarilor publici, exces de putere, omisiune esențială și eroare gravă de fapt, susținând în rezumat că, numirea reclamantului în funcțiune fiind dată cu efect retroactiv, urma să fie considerată nulă și că în ori ce caz un asemenea act de numire nu poate produce efecte juridice decât în viitor dela data emiterii lui, ca atare stagiul de definitivare al reclamantului să fie socotit dela data de 10 Ianuarie 1929 a emiterii Decretului Regal de numire și nu dela 1 Ianuarie

1929 pe care dată s'a făcut numirea; că intrucât dela această dată și până la 2 Ianuarie 1930 când a intervenit confirmarea reclamantului ca definitiv, acesta nu avea împlinită vechimea de un an în funcțiune, greșit și numai prin violarea textelor citate Curtea de Apel a hotărât că el a dobândit stabilitatea în mod legal și că deci are deschisă calea acțiunii în contencios administrativ.

În principiu este exact că actele administrative de autoritate nu au putere de a dispune decât pentru viitor, ele neputând creea, modifica sau suprima cu efect retroactiv situațiuni juridice legale.

Față de acest principiu constant în materie de drept public și care concordă pe deplin cu interesele superioare a unei bune administrațiuni, este locul de a se decide că un Decret Regal de numire a unui funcționar public pe o dată anterioară emiterii însăși a decretului de numire, căruia astfel i s'a dat putere retroactivă, nu are valoarea legală și deci urmează a fi considerat nul și de nul efect, deoarece numirea unui funcționar având drept consecință investirea lui în mod real și efectiv cu toate drepturile și obligațiunile funcțiunii sale nu poate produce asemenea efecte decât dela data emiterii actului administrativ de numire, iar nu anterior acestei date.

Astfel fiind și intrucât în speță este necontestat că, numirea intimatului H. M. în postul de secretar al Camerei de Comerț din T. s'a operat cu efect retroactiv, Curtea de Apel în asemenea împrejurări urma să o considere ca ilegală și deci fără a mai cerceta chestiunea dacă intimatul obținuse sau nu în mod legal stabilitatea în funcțiune, trebuia să-i respingă acțiunea ca inadmisibilă, deoarece în conformitate cu art. 4 din legea pentru contenciosul administrativ, numai funcționarii publici inamovibili sau stabili, legal numiți au deschisă calea acțiunii în contencios administrativ, în contra actului de înlocuire, mutare sau punere în retragere în contra legii.

Curtea de Apel neprocedând în acest fel, a săvârșit un exces de putere și violarea principiilor sus expuse, așa încât motivul I de casare este fondat și deciziunea urmează a se casa, fără a se mai cerceta celelalte motive de casare, iar în fond, pe baza considerațiilor ce preced, acțiunea intimatului H. M. câtă a se respinge.

(Cas. III. Dec. Nr. 2456 din 12 Decembrie 1938. Președinția D-lui L. Ștefănescu, consilier).

182. CONTENCIOS ADMINISTRATIV.

Act administrativ de autoritate. Refuzul unei administrații publice de a plăti unui funcționar public salariul convenit după lege, este un act administrativ de autoritate susceptibil de a fi atacat prin acțiune în contencios administrativ. Simpla dispoziție cu caracter provizoriu, de natură gospodărească, luată de Ministerul de resort, prin care dispune stergerea funcționarului din statele de salariu, până la clasificarea unei anumite situații, nu poate fi calificată ca act administrativ de autoritate în sensul legii contenciosului administrativ.

Asupra acțiunii în contencios intentată de T. J. asistent definitiv pe lângă catedra de geologie a școlii politehnice din Timișoara, contra Statului român reprezentat prin Ministerul Educației Naționale cu sediul în București, și contra școlii Politehnice din Timișoara, pentru a se anula ca ilegală, ordinul No. 176201 | 1937 al Ministerului Educației Naționale și ordinul No. 2458 | 1937 al Școlii Politehnice din Timișoara prin cari s'a dispus scoaterea sa din statele de salariu cu începere dela 1 Noembrie 1937 și pentru a se dispune reintegrarea sa în postul de asistent la catedra de geologie și paleontologie a acelei instituții și a se obliga părții să-i achite retribuțiile legale în mod retroactiv, începând din ziua scoaterii din statul de plată;

Având în vedere susținerile părților și văzând actele din dosar, din care în fapt se constată următoarele:

Între profesorul de geologie și paleontologie S. N. dela școala Politehnică din Timișoara și asistentul său T. J. în cursul lunii Martie 1937 s'a ivit cu privire la îndatoririle acestuia din urmă o neînțelegere gravă, urmată de diferite rapoarte ale profesorului către autoritățile superioare școlare și de două demisiuni ale asistentului din funcția încredințată, retrase de acesta înainte ca autoritatea în drept — Ministerul Educației Naționale să ia act de ele. — Incunoscînt Ministerul Educației Naționale de acest conflict dăunător bunului mers al cursurilor instituției universitare și care în cele din urmă degenerase într'un aspect foarte grav prin oprirea asistentului de către profesor de a-și îndeplini atribuțiunile sale de asistent universitar, a dispus anchetarea invinuirilor aduse de profesor asistentului său cu privire la absențele dela serviciu și pretinselor jigniri personale, ce i-ar fi adus asistentului și apoi fiind trimis în judecata disciplinară numitul asistent, comisiunea de judecată, formată din comitetul de direcțiune al școlii politehnice prin procesul verbal din 10 Noembrie 1937, îl achită de orice vină imputabilă, constatînd că „greutățile în îndeplinirea îndatoririlor de catedră apărute în ultimul timp se explică prin faptul că a fost oprit de profesor, după cum reiese din acte și din elementele aduse de apărare;

La întâmpinarea scrisă și motivată pe considerațiunea că instanța de judecată a fost constituită din comitetul de direcție al cărui mandat expirase la data pronunțării hotărârii și pe lipsa unei judecăți nepărtinitoare a comisiunii de judecată, Ministerul anulînd judecata din Noembrie 1937 a dispus o nouă judecare a acțiunii disciplinare, iar comisiunea de judecată constituită din nou conform art. 37 din decretul lege de organizare a școlilor politehnice și art. 30 al. 5. din legea de completarea unor dispozițiuni din legea învățămîn-

tului universitar, din comitetul de direcțiune aflat în funcțiune, prin procesul verbal din 9 Februarie 1938 procedând la o nouă judecare a punctelor de acuzare anchetate și cari n'au fost anulate prin legea din Martie 1937, pentru aceleași motive pe care s'a bazat și hotărârea anterioară și anulată de Minister, în unanimitate de voturi dispune achitarea asistentului T. J. de orice vină în acel proces disciplinar.

Concomitent cu acțiunea disciplinară deschisă contra asistentului J. de autoritatea școlară superioară prin deciziunea din 8 Iulie 1937, Ministerul Educației Naționale, Direcțiunea învățământului superior prin ordinul No. 176.201 din 23 Octomvrie 1937, către rectorul școlaei Politehnice Timișoara, în baza informațiilor primite în sensul că asistentul J. nu funcționează la postul de asistent, ce ocupă la aceea școală, dispune, până la lămurirea cazului, scoaterea din state a asistentului J., dispoziție Ministerială, ce a fost comunicată de școală acestuia cu ordinul No. 2458 din 1 Noemvrie 1937, cu mențiunea că în executarea ordinului Ministerului, școala a dispus scoaterea din statul de salariu pe data de 1 Noemvrie 1937.

La 1 Decemvrie 1937, asistentul T. J., intențază acțiunea în contencios contra Ministerului Educației Naționale și contra școlaei Politehnice, pentru a se anula acele dispozițiuni, prin care a fost scos din statele de salariu pentru a se dispune reintegrarea sa în postul avut la numita instituțiune și pentru a fi obligați pârâții să-i achite retribuțiunile legale începând din ziua de 1 Noemvrie 1937, de când a fost scos din statele de plată.

Că aceasta fiind situațiunea de fapt rezultată din actele dosarului, urmează a se examina de Curte dacă măsura luată de autoritățile școlare, scoaterea din statele de salariu, este un act administrativ de autoritate susceptibil de a fi înlăturat, fără îndeplinirea nici unui act de procedură de reclamarea dreptului pretins vătămat.

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamantul nu invoacă săvârșirea vre-unui act

administrativ de autoritate prin care s'a dispus înlocuirea, mutarea sau punerea sa în retragere din funcțiunea de asistent universitar, ci se plânge numai de dispozițiunea administrativă prin care i s'a refuzat salariul pe timpul, pe care pretinde, că l-a servit în serviciul instituțiunei.

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile art. 1 din legea pentru contenciosul administrativ, oricine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor sau prin reaua voință a autorităților administrative de a se rezolva cererea privitoare la un drept, poate face cerere pentru recunoașterea dreptului său la instanțele judecătorești competente.

Că în speță reclamantul prin înlăturarea ordinului de scoaterea din state pretinzând dreptul său de salariu pentru serviciul prestat, cerând prin urmare plata salariului său, cazul său se încadrează în dispozițiunea ultimei părți a articolului I din legea contenciosului administrativ și atunci pentru a putea intenta o acțiune în contencios pentru recunoașterea dreptului său este necesar, conform acelei dispozițiuni de lege, ca mai întâiu să formuleze cererea privitoare la dreptul său autorității administrative și numai în caz de rea voință din partea acelei autorități de a rezolva cererea și după trecerea unui termen fixat de lege se naște pentru petiționar dreptul la acțiunea în contencios.

Că în principiu este exact că *refuzul unei administrațiuni publice de a plăti unui funcționar public salariul cuvenit după lege, este un act administrativ de autoritate, susceptibil de a fi atacat în cadrul dispozițiunilor legii contenciosului administrativ* dar în speță la data acțiunei nu se formulase de reclamant o cerere pentru acordarea dreptului său de salariu, care să fie urmată de refuzul autorității, ci *simpla dispozițiune cu caracter provizoriu, de natura gospodărească luată de Ministerul Educației Naționale, informat că reclamantul prin*

lipsă de la serviciu a pierdut conform legii dreptul la salariu, nu poate fi calificată ca act administrativ de autoritate în sensul legii contenciosului administrativ.

Că prin urmare, reclamantul prin acțiunea de față neinvocând săvârșirea din partea autorităților pârâte a vreunui act de autoritate prin care s'a dispus înlocuirea, mutarea sau punerea în retragere din funcțiunea de asistent universitar al școlii politehnice Timișoara și nejustificând cu nimic că la cererea sa de a-i plăti salariul cuvenit pe timpul servit în acea funcțiune, autoritățile pârâte au refuzat plata salariului sau cu rea voință n'au rezolvat aceea cerere, acțiunea sa prin care se cere anularea ordinelor de scoaterea din statele de plată nu se încadrează în dispozițiunile art. 1. din legea pentru contenciosul administrativ și în consecință este inadmisibilă cu privire la acest capăt de cerere.

Că în ce privește celelalte capete de cerere privitoare la reîntegrarea reclamantului în postul de asistent și la plata retribuțiilor legale începând din ziua scoaterii sale din statul de plată, acțiunea de față este nefondată, deoarece după cum s'a arătat mai sus, reclamantul n'a făcut dovada că autoritatea administrativă pârâtă, a luat vre'o dispoziție de îndepărtarea reclamantului, din funcțiunea pe care o avea la data acțiunii, iar în ce privește drepturile bănești cuvenite pentru serviciul prestat instituției, în instanța de contencios nu pot fi reclamate decât după ce s'a dispus anularea actului

administrativ de autoritate prin care s'a refuzat acele drepturi, condițiune ce în speță după cum s'a arătat mai sus, nu s'a îndeplinit.

Că deși reclamantul, după cum rezultă din actele aflate în dosarul Ministerului Educației Naționale, atașat la acest dosar, a făcut la 23 Noembrie 1937 acelui Minister o cerere scrisă prin care solicită revenirea asupra dispoziției ministeriale de a fi scos din statele de salariu pe data de 1 Noembrie 1937, cerere care a fost rezolvată la 3 Decembrie 1937 prin apostila „orice adresă se înaintează prin rectorat” dar acțiunea de față fiind intentată la 1 Decembrie 1937, înainte de termenul de 30 zile prevăzut în ultima parte a art. 4 legea contenciosului administrativ, dispozițiune de lege aplicabilă și funcționarilor publici când fac cerere autorităților administrative pentru acordarea drepturilor aferente funcțiilor lor, este și în acel caz prematură și urmează a fi respinsă ca prematură fiind constant în drept că se cercețează de instanța de judecată condițiunile de admisibilitatea acțiunii la data introducerii ei sau modificării ei în termenul fixat de legea de procedură.

Că așa fiind, pentru toate aceste considerațiuni de fapt și de drept, acțiunea reclamantului, T. J. a fost găsită inadmisibilă și prin consecință a fost respinsă de Curte cu 2.000 lei cheltuieli de judecată.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 4856-3-937 din 6 Martie 1939 Președinția dlui V. M. Dimitriu, consilier; redactor dl A. Stoian, consilier).

VII. DREPT FISCAL

183. *CONSTITUȚIONALITATE.* Impunere suplimentară. Tratat internațional. Art. 30 alin. 14 legea contrib. directe, potrivit căruia contribuabilii cari fin registrele de contabilitate în limbi străine, vor fi supuși la plata unui supliment reprezentând echivalentul cheltuielilor de traducere, expertize, etc., necesitate cu controlul registrelor pentru impunere, nu creează nici o distincție de

clasă sau de origine etnică, nici nu vizează o anume categorie de contribuabili și deci nu contravine principiului prescris de art. 8 din Const.

Tratatele internaționale dobândind, prin ratificare, puterea și efectul unor legi ordinare, nu pot fi invocate ca temel de neconstituționalitatea legilor.

Curtea: Având în vedere că recurenta fiind impusă, oșebit de taxa ordinară pentru registrele sale de contabilitate și la suplimentul de taxă prevăzut de art. 30 al. 14 din legea contribuțiunilor directe, față de constatarea că ține registrele sale într'o limbă străină, și fiind urmărită pentru suma aferentă, a făcut contestație la judecătoria respectivă, invocând, între altele, și motivul de neconstituționalitate al articolului mai sus citat; că, atât contestațiunea, cât și recursul făcut la Tribunal fiind respins, motivul de neconstituționalitate a fost trimis spre judecare Secțiunilor Unite.

Având în vedere că prin acest motiv, desvoltat ulterior printr'un memoriu atașat la dosar, se susține că aliniatul penultim al art. 30 din legea contribuțiunilor directe contravine art. 8 din Constituție, care prescrie că toți Românii, fără oșebire de origine etnică, de limbă sau de religie, sunt egali înaintea legii; că, deasemenea, zice recurentul, tratatul încheiat la Paris în 1919 prevede, în Cap. I pct. 8, că toți cetățenii români vor fi egali înaintea legii și se vor bucura de aceleași drepturi, fără oșebire de rasă, limbă sau religie.

Considerând că prin art. 30 al. 14 din legea contribuțiunilor directe, se prevede că contribuabilii cari țin registrele lor de contabilitate în limbi străine sunt supuși la plata unui supliment ce va reprezenta echivalentul cheltuelilor de traducere, expertize, etc., necesitate de controlul ce urmează a se face registrelor pentru impunere.

Considerând că prin această dispozițiune nu s'a creiat — sub raportul așezării impozitelor — nici o distincțiune de clasă sau de origine etnică, după cum pretinde recurenta, ci s'a prevăzut un supliment de taxă aplicabil ori căru cetățean, de orice categorie sau origine etnică, care își ține registrele necesare profesiunii sau comerțului său într'o altă limbă decât limba română, care, potrivit art. 94 din Constituție, este limba oficială a Statului.

Că așa fiind, acest supliment, care reprezintă contravaloarea unor cheltueli făcute de

fisc cu traducerea registrelor, nu vizează o anumite categorie de contribuabili, ci pe toți aceia cari ar voi să întrebuinteze în ținerea registrelor lor o limbă străină și care, prin aceasta, ar necesita cheltueli din partea fiscoi, cheltueli ce urmează a fi suportate conform legii, de aceia cari le-au provocat.

Că astfel fiind, citatul text de lege nu contravine întru nimic principiului prescriș de art. 8 Const., după care toți cetățenii sunt egali înaintea legii, fără distincție de origine etnică; de limbă sau de religie,

Având în vedere că recurentul a invocat în susținerea motivului de neconstituționalitate și unele dispozițiuni din tratatul de pace încheiat la Paris în 1919, dispozițiuni care reclamă acelaș principiu ca și art. 8 din Constituție, despre care s'a vorbit mai sus și asupra căroră nu mai este locul de a se reveni.

Considerând că tratatele internaționale nu pot fi invocate ca temei de neconstituționalitatea legilor, deoarece ele dobândesc prin ratificare, puterea și efectul unor simple legi ordinare; că, de aliminteri, dispoziția atacată, cum s'a arătat, se referă la toți cetățenii fără deosebire, așa că nu poate fi vorba de vre-o nesocotire a tratatului invocat.

Că așa fiind, motivul de neconstituționalitate este neintemeiat și urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii: Respinge recursul de neconstituționalitate făcut de Biserica Evanghelică Sibiu și înaintat prin adresa Nr. 2727 | 10 | 937 de Curtea de Apel Brașov.

(Cas. S. U. Dec. Nr. 17 din 20 Aprilie 1939. Președinția D-lui Andrei Rădulescu, prim-președinte).

184. CONTRAVENTIE FISCALĂ. *Declarația averei successorale prevăzută de art. 59 legea timbrului. Criteriul după care se fixează amenda este impozitul, de unde rezultă că atunci când nu există o bază legală pentru stabilirea impozitului, deoarece averea rămasă*

pe urma defunctului nu este taxabilă, nu se poate aplica nici amenda, pentru că nu are nici o bază legală și în acest caz declarațiunea prevăzută de art. 59 legea timbrului nu este necesară.

Prin procesul verbal dresat în ziua de 21 Martie 1936 cu privire la constatarea, evaluarea și impunerea averii succesoriale rămasă pe urma defunctului Gh. S. din comuna Ciuchici, decedat la 23 Decembrie 1932, intimații J. S. și M. S., în calitate de nepoți ai defunctului, au fost obligați, să plătească Statului 5895 respectiv 1150 lei impozit proporțional precum și o amendă egală cu acest impozit pentru că n'au făcut declarația prevăzută de art. 59 din legea timbrului.

Impotriva procesului verbal de mai sus, intimații au declarat în termen apel, iar Tribunalul admitând apelul a anulat procesul verbal scutind pe intimați de plata impozitului proporțional și amendă.

Pentru a da această soluție Tribunalul constată și motivează că, intimații sunt descendenți în linie directă ai defunctului Gh. S., iar valoarea netă a succesiunii, fiind sub 100.000 lei, în baza art. 17 pct. 1 al. 3 din legea timbrului este exonerată de impozit, și în acest caz, nici declarația nu trebuia făcută, iar intimații nu puteau fi amendați, deoarece conform art. 76 din legea timbrului, amenda prescrisă de acest text privește pe acei cari nu-și plătesc impozitele legale, ori în speță neexistând impozite de plătit, evident că, nici amenda nu se putea aplica.

Impotriva sentinței Tribunalului în termen legal a declarat recurs Ministerul finanțelor prin avocatura Statului din Oravița, bazat pe dispozițiile art. 30 pct. 6 din legea pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru reaua aplicațiune a art. 59, 60 și 76 din legea timbrului, și a cerut casarea sentinței, evocarea fondului și respingerea apelului intimaților.

Având în vedere că, recurentul în dezvoltarea motivului de casare arătat mai sus, în

esență susține că, moștenitorii sunt obligați să facă declarațiunea prevăzută de art. 59 din legea timbrului și nu pot fi apărați de amendă pe considerațiunea că, după credința lor declarațiunea este inutilă deoarece succesiunea nu este taxabilă; că, nerespectarea dispozițiilor legii atrage după sine sancțiunea prevăzută de art. 76 din legea timbrului, chiar și în ipoteza când succesiunea altcum ar fi netaxabilă, pentru că amenda, se aplică acelor cari omit să facă declarațiunea, iar nu celor cari nu plătesc impozitele legale, și această amendă nu este în funcțiune de imposibilitate sau neimposibilitatea succesiunii.

Având în vedere că, potrivit art. 59 din legea timbrului, într'adevăr, moștenitorii și legatarii sau reprezentantul lor legal sunt datori să declare averea rămasă pe urma defunctului, valoarea ei în momentul morții și partea ce li se cuvine, și că, potrivit art. 76 din aceeași lege nefacerea declarației este sancționată cu o amendă egală cu impozitul.

Că prin urmare, în sensul acestor dispozițiuni criteriul după care se fixează amenda este impozitul, de unde rezultă că, atunci când nu există o bază pentru stabilirea impozitului, deoarece averea rămasă pe urma defunctului nu e taxabilă — cum e cazul din speță — nu se poate aplica nici amenda, pentru că nu are nici o bază legală.

Că, astfel fiind, Tribunalul a făcut o justă aplicare a textelor de lege invocate și prin urmare, recursul Ministerului de finanțe a trebuit respins ca neîntemeiat.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec. No. 4878—3 | 938 din 13 Martie 1939. Președinția d-lui D. Ianculescu, consilier; redactor d-l. St. Isacu, consilier).

VIII. PENSIUNI

185. PENSIUNI. Cererea de revizuire a unei decizii de înscriere la pensie, este de competența Comisiunii de Pensii în primă instanță cu apel la Curtea de Conturi. Art. 67 din legea generală de pensii.

In fapt: Casa Generală de Pensii pe baza art. 67 din legea generală de pensii din anul 1925, a introdus cerere de revizuire a deciziei Nr. 8618 din 1931, prin care fusese înscris la pensie I. H., fost membru în orchestra S., pentru motivul că era supus cehoslovac și nu era trecut în listele de naționalitate ale Primăriei S.

Această cerere de revizuire a fost introdusă la Comisia de Pensii și admisă de această comisie prin decizia Nr. 1808 din 1937, anulându-se pensia atribuită lui I. H. prin decizia Nr. 8618 din 1931. Pensionarul făcând apel, Curtea de Conturi S. II-a prin decizia Nr. 148 din 1937 admite apelul, reformează decizia de revizuire Nr. 1808 din 1936 rămânând în vigoare decizia Nr. 8618 din 1931.

In drept: Chestiunea care a fost dedusă în judecata completului de divergență este aceea de a se ști dacă cererile de revizuire introduse pe baza art. 67 din legea generală de pensii trebuiesc adresate de către Casa Generală de Pensii direct Curții de Conturi ca primă și ultimă instanță de fond, sau Comisiunii de Pensii cu apel la Curtea de Conturi.

În conformitate cu principiile din dreptul comun, cererea de revizuire se adresează instanței de judecată care a pronunțat hotărârea rămasă definitivă.

Legea generală de pensii din 1925, derogând de la aceste principii din dreptul comun, prevede că atât cererile de revizuire introduse pe baza art. 42, cât și cele introduse pe baza art. 67 se vor adresa Comisiunii de Pensii.

Deci, legiuitorul din 1925 a prevăzut o instanță anumită — Comisiunea Centrală de Pensii — care era singură în drept a judeca

cele două categorii de revizuire în materie de pensii.

Prin art. 1 din legea dela 20 August 1929, modificându-se unele dispozițiuni din legea generală de pensii din 1925, comisiunile regionale, cum și Comisiunea Centrală de Pensii, au încetat de a mai funcționa, atribuțiunile comisiunilor regionale trecând asupra Consiliului de Administrație al Casei Penilor, iar cele ale Comisiei Centrale, la Înalta Curte de Conturi.

Potrivit dispozițiunilor articolului 14 alin. II din numita lege, cererile de revizuire pendinte și cele ce se vor mai face în viitor se vor judeca în prima instanță de Consiliul de Administrație al Casei Penilor ale cărui hotărâri pot fi apelate la Înalta Curte de Conturi.

Deci, prin art. 14 alin. II legiuitorul din 1929 a modificat dispozițiunile din legea generală de pensii din 1925, în ce privește competența exclusivă a Comisiunii Centrale de a judeca în primă și ultimă instanță cererile de revizuire în materie de pensii instituind în asemenea materie două grade de jurisdicție și anume: Consiliul de Administrație al Casei Penilor ca primă instanță și Curtea de Conturi ca instanță de apel.

Dispozițiunile art. 14 alin. II sus citat au un caracter general și reglementează competența de judecată a oricărui fel de cerere de revizuire în materie de pensii și deci reglementează și pe aceea a cererilor de revizuire introduse pe baza art. 67 din legea generală de pensii.

În adevăr, prin cuvintele „cererile de revizuire pendinte și cele ce se vor mai face în viitor”, întrebunțate de legiuitor în articolul 14 alin. II, nu se poate înțelege altceva decât că legiuitorul a voit să cuprindă în această expresiune generică orice fel de revizuire ce se va cere în materie de pensii, toate urmând a fi adresate Consiliului de Administrație în primă instanță și cu apel la Curtea de Conturi.

Însă prin art. 1 din legea dela 3 August 1931, atribuțiunile Consiliului de Administrație al Casei Pensiilor au trecut asupra Comisiunilor de Pensiuni, de unde rezultă că, în urma intrării în vigoare a acestei din urmă legi, toate cererile de revizuire în materie de pensiuni și deci și cele introduse pe baza art. 67 din legea generală de pensiuni din 1925, cum este și cazul în speță, se vor adresa Comisiunii de Pensiuni cu apel la Curtea de Conturi.

(Cas. III. Dec. Nr. 469 din 22 Februarie 1939; dată în complet de divergență; Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte).

186. PENSIIUNI. Dacă mama este divorțată de soțul pensionar în momentul morții acestuia în acest caz se aplică principiul reversibilității pensiei dela văduvă la copil în sensul că cota ce se cuvenea văduvei trebuie să vină să mărească pe cea a copiilor cari sunt a se considera orfani.

In fapt: Prin deciziunea cu Nr. 641 din 1937 a Înaltei Curți de Conturi s. IV-a s'a respins apelul făcut de A. M. în calitate de tutore în contra deciziei cu Nr. 3669 din 1936 a Comisiunii de Pensiuni, iar pentru a decide astfel Curtea constată că V. L. înscris la pensie cu 1296 Lei lunar, decedând la 24 Iunie 1936, fosta sa soție de care divorțase în 1931, a cerut în calitate de tutore a minorilor Elena și Margareta să li se transmită pensiunea cuvenită pretinzând aplicarea art. 20 din legea generală de pensiuni, adică să fie considerați ca orfani de tată și mamă și să li se stabilească pensia ca atare; că prima instanță stabilind pensiunea minorilor pe temeiul art. 18 din legea generală de pensiuni, Curtea a respins apelul argumentând că mama lor nu a avut vreun drept de pensiune pe care să-l fi pierdut prin remăritare și astfel să se exercite dreptul de reversibilitate prin mărirea cotei minorilor;

In drept: Prin motivele de casare recurenta se plânge de violarea și greșita interpretare a art. 20 și 29 alin. IV din legea generală de pensiuni prin aceea că întru cât mama minorilor era divorțată de pensionar în momentul decesului său, minorii urmau a fi considerați ca orfani de ambii părinți întru cât situațiunea este similară cu aceea prevăzută de art. 20 alin. IV din legea generală de pensiuni;

Din combinarea art. 18, 19, 20 și 22 din legea generală de pensiuni rezultă că pensia ce rămâne după urma unui funcționar sau pensionar public se împarte în anumite proporții între văduvă și copiii minori ai defunctului după cazurile prevăzute în acele texte;

În ipoteza când au rămas doi copii minori aceștia dobândesc 35% din pensie, iar văduva o cotă în raport cu timpul convețuirii; atunci când copii sunt puși sub tutele diferite, pensia se va reduce la jumătate din drepturile sale pentru a se mări cota cuvenită copiilor; dacă femeia se remărită, dânsa pierde dreptul la pensiune, caz în care copiii se vor trata ca orfani de ambii părinți, mărindu-li-se procentul la 75%.

Din cele mai sus expuse rezultă că legiuitorul a consacrat reversibilitatea pensiei dela văduvă la copil, pornind dela principiul că pensia fiind achitată dintr'un fond acumulat din reținerile asupra lefii defunctului, atunci când văduva pierde calitatea de succesoare — prin remăritare — cota cuvenită acesteia trebuie să vină să mărească pe a copiilor;

Într'adevăr, pensia fiind un bun patrimonial rămas în succesiunea defunctului, din momentul în care legea nu mai acordă văduvei vocațiunea de a succede, copiii sunt singuri în drept a beneficia de îndepărtarea mamei lor dela succesiune, bine înțeles în condițiunile fixate de legea generală de pensiuni;

În speța supusă recursului de față în care mama era divorțată de soțul pensionar în momentul morții acestuia, chestiunea ce urmează a se rezolva este aceea de a se ști dacă, în acest caz neprevăzut de legiuitor, copiii tre-

buesc-tratați ca și când mama lor ar veni să împartă cu dânsii masa pensiunii rămase sau ca atunci când mama remăritându-se, ei ar trebui considerați ca orfani de ambii părinți;

Legea prevăzând în genere id quod plerumque fit a consacrat principiul reversibilității pensiunii dela văduvă la copil când aceasta se remărită; rațiunea fiind aceeași, pensiunea trebuie să treacă asupra copiilor tot după principiul reversibilității și în ipoteza când mama este divorțată de părinte în momentul morții acestuia pentru că și în această ipoteză pensiunea reprezintă tot un bun patrimonial rămas în succesiunea părintelui și nu ar exista nici o rațiune ca în această ipoteză Casa Pensilor să se prezinte ca un cosuccesor în detrimentul copiilor, venind să împartă cu aceștia drepturile rămase după urma defunctului lor tată;

Astfel fiind, urmează a se decide că cei doi minori rămași după urma defunctului V. L. urmează a fi considerați sub aspectul dreptului lor la pensiune, față de împrejurarea că mama lor era divorțată de defunct în momentul morții acestuia, ca orfani de ambii părinți, urmând să li se aplice tratamentul prevăzut de art. 20 din legea generală de pensiuni;

Judecând și hotărând altfel, Curtea de Conturi a pronunțat o deciziune casabilă;

(Cas. III. Dec. No. 365 din 11 Februarie 1939; președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier).

187. PENSIE. Ultima retribuiune. Prin retribuiunea corespunzătoare funcțiunei sale, se înțelege toate sumele de bani primite de funcționar în momentul ieșirei la pensie și care nu erau plătiți pentru preîntâmpinarea unor anumite cheltuieli ce erau în directă legătură cu exercitarea funcțiunei. Indemnitatea de chirie și ajutorul de familie, intră în ultima retribuiune.

Curtea: Asupra recursului declarat de I. C. în contra Dec. Nr. 952 | 936 a Curții de

Conturi S. I. dată în proces cu Casa Generală de pensiuni.

Având în vedere că din această deciziune atacată cu recurs și actele de dosar, rezultă că în urma recursului introdus de I. C. în contra deciziei Curții de Conturi S. III. Nr. 272 | 936, această Înalță Curte prin decizia Nr. 1892 | 935, a admis acest recurs și a recunoscut acestuia, drept pensie, ultima retribuiție, în loc de ultimul salariu de bază, pe motiv că pensia prevăzută de art. 12 al. d. din legea generală de pensii este egală cu ultima retribuiție, adică a ultimului salariu primit de pensionar când era în serviciu iar nu egală cu salariul de bază; că afacerea venind în judecata Curții de Conturi aceasta prin decizia atacată cu recursul de față a recunoscut pensionarului dreptul la o pensie de lei 2950 lunar, egală cu ultima retribuiție în loc de 200 lei bruto lunar, cât i-a fost recunoscută prin decizia Nr. 272 | 934.

Că, pentru a decide astfel, Curtea de Conturi argumentează că salariul de bază al apelantului în 1929 a fost de 200 lei, care s'a menținut și în anul 1932, când a părăsit serviciul.

Că numai solda de bază, plus indemnitatea de activitate și ajutorul de scumpete, constituie retribuiția propriu zisă și aceasta este prevăzută la suma de 2950 lei în bugetul Ministerului Armatei pe anul 1932, iar chiria, ajutorul familiar și indemnitatea de echipament cari se acordă la ofițeri, sunt accesorii cari se plătesc numai în timpul când funcționarul sau militarul este în activitate; că nici un pensionar în afară de salariul de bază, indemnitatea de activitate și indemnitatea de scumpete nu mai primește alte accesorii; că astfel fiind retribuiția apelantului este de 2950 lei, care urmează a i se acorda în loc de 200 lei.

Că în contra acestei decizii I. C. a făcut recurs.

Având în vedere că prin primul motiv de casare recurentul susține că numai cu violarea textelor acolo specificate i-a omis din calculul pensiei indemnitatea de chirie și ajutorul de fa-

milie; prin motivul II de casare că a săvârșit omisiune esențială și nemotivare prin aceea că nu se pronunță asupra certificatului dela dosar din care rezultă că recurentul mai primea și anumite alocații în natură (pâine și lemne) plus 390 lei alocație de echipament și hrană; și în fine prin motivul III de casare că a săvârșit exces de putere prin aceea că fără a pune în discuția părților, s'a întemeiat pe bugetul anului 1932.

Având în vedere că, după cum s'a arătat la expunerea faptelor, această Înaltă Curte de Casație și Justiție prin decizia cu Nr. 1822 | 1935 a stabilit dreptul la pensie al numitului pensionar la întreaga retribuțiune corespunzătoare, funcțiunei pe care o îndeplinea acesta la eșirea sa din serviciu, iar nu numai salariul de bază.

Considerând că prin retribuțiunea corespunzătoare funcțiunei sale, se înțelege toate sumele de bani primite de funcționar în momentul eșirii din funcțiune și cari nu erau plătiți pentru preîntâmpinarea unor anumite cheltueli ce erau în directă legătură cu exercitarea meseriei sale.

Că astfel fiind, urmează a se înlătura toate sumele pretinse pentru diversele avantaje primite în natură (lemne, pâine, hrana) cât și sumele incasate drept indemnitate de echipament, care se plătește numai celor în activitate; că însă trebuie a i se recunoaște celelalte sume de bani pe care le primea recurentul drept indemnitate de chirie și ajutor de familie, acestea intrând în ultima sa retribuțiune.

Că prin urmare, numai cu violarea textelor menționate în recurs, Curtea de Conturi a omis din calculul ultimei retribuții aceste două indemnități de chirie și familie și ca atare recursul cată a fi admis din acest punct de vedere, decizia Curții de Conturi a fi casată în acest punct iar dosarul urmează a se retrimite aceleiași Curți spre o nouă judecare. Pentru aceste motive Curtea în numele legii: Admite recursul.

Casează deciziunea Curții de Conturi S. I. Nr. 952—1936 și dispune trimiterea dosarului aceleiași Curți spre o nouă judecare.

(Cas. III, Dec. Nr. 396 din 25 Februarie 1938. Președinția D-lui Al. Peretz, consilier).

Cătră

Domnil membri și abonații la Revista CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN,

Având în vedere că abonamentele și cotizațiile de obicei se achită anticipativ și deoarece D-Voastră sunteți în restanță, vă rugăm să bine-voiți a ne trimite suma restantă, căci în caz contrar vom fi siliți a sistă trimiterea revistei la adresa Dv.

Cu stimă

COMITETUL DE GESTIUNE

Comitetul de Gestiune al CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN a hotărât suprimarea expediției revistei la adresa D-lor membrii și abonați, cari sunt în restanță cu plata cotizațiilor și abonamentelor. Aducând aceasta la cunoștință D-lor membrii ai Cercului și abonaților revistei, Comitetul de gestiune roagă pe D-nii membrii ai Cercului și abonați în restanță cu cotizațiile și abonamentele revistei să binevoiască a achita până la 1 Decembrie 1939 restanțele, căci la din contra în afară de suprimarea expedierii revistei vor fi dați în judecată pentru sumele datorate Cercului Juridic Bănățean.

COMITETUL DE GESTIUNE

NU VĂ PIERDEȚI TIMPUL!

căutând în ziare și reviste articole cari pomenesc numele dvs. sau tratând problemele cari vă interesează, căci o instituție special creată și bine organizată pentru aceasta

poate face acest lucru mai bine și mai eficient ca dvs.

„SERVICIUL GAZETELOR“

Agenție internațională de presă și publicitate

Director : Emil Samoilă

București, str. Sf. Constantin 24,

Telefon 3-16-15.

urmărește tot ce se publică în cele circa 1400 publicații din România, iar prin intermediul celor 102 agenții similare din străinătate, tot ce se scrie în presa din toată lumea și procură tăieturi de presă asupra oricărei personalități sau subiect.

Cereți telefonic sau în scris prospecte lămuritoare sau o probă gratuită de o săptămână, indicând subiectul care vă interesează.

LEGISLAȚIE

LEGE

pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni din legea privitoare la înlocuirea taxelor benevole cu timbrul judiciar.

Art. 1. Articolele 3, 4, 7, 8, 10, 11, 16, 18, 19, 22 și 24 din legea privitoare la înlocuirea taxelor benevole cu timbrul judiciar, se modifică și se completează precum urmează:

Articolul 3 va avea următorul cuprins:

„Timbrul judiciar se aplică tuturor actelor și faptelor juridice ce sunt impuse într'un fel oarecare prin legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice, precum și cererilor sau reclamațiunilor de orice fel adresate direct Ministerului Justiției și Parchetelor generale de pe lângă Curțile de Apel.

Timbrul judiciar se aplică, de asemenea, apelurilor și recursurilor penale introduse de părțile civile sau infractori, cererilor de contestație și revizuire în penal, cererilor de reabilitare, precum și cererilor prin care se propun martori în apelurile penale”.

Articolul 4 va avea următorul cuprins:

„Valoarea timbrului judiciar, este de un leu, doi lei, patru lei, cinci lei, șapte lei, zece lei, cincizeci lei, o sută lei și două sute lei”

Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Timbrul judiciar de patru lei se aplică cererilor sau reclamațiunilor de orice fel care se adresează direct Ministerului Justiției și Parchetelor generale de pe lângă Curțile de Apel.

„Timbrul judiciar de cinci lei se aplică la Tribunale, apoi apelurilor penale introduse la aceste instanțe, cererilor prin care se propun martori în apelurile penale dela Tribunale, la orice comisiuni și consilii cu caracter judecătoresc, indiferent de natura lor, la notariatele publice, la instanțele de cărți funciare și la orice instanțe speciale”.

Art. 8, va avea următorul cuprins:

„Timbrul judiciar de șapte lei se aplică la Curțile de Apel. Același timbru judiciar de șapte lei se aplică, de asemenea, cererilor de apel în penal, introduse la aceste instanțe, cererilor prin care se propun martori în apelurile penale dela Curțile de Apel, precum și cererilor de contestație și revizuire în penal și cererilor de reabilitare”.

Art. 10, va avea următorul cuprins:

„Timbrul judiciar de cinci zeci lei se aplică cererilor de recurs (inclusiv cele penale) la Curțile de Apel și Înalta Curte de Casație, petițiunilor prin care se cere reexaminarea dosarelor de naturalizare adresate direct Ministerului Justiției sau Comisiunii pentru constatarea condițiunilor de naturalizare și recunoaștere, pentru protestul cambiilor, a căror valoare nu trece de 200.000 lei, pentru autentificarea actelor a căror valoare este dela 100.000 la 500.000 lei inclusiv, pe certificatele de cazier judiciar, pe cererile de transcriere a actelor sub semnătură privată, precum și pe actele autentificate de instituțiile de credit, potrivit legii lor speciale.

Pentru protestul cambiilor în valoare mai mare de 200.000 lei, ca și pentru actele autentice, a căror valoare trece de 500.000 lei, se aplică pentru fiecare sută de mii de lei, un timbru judiciar de cincizeci lei.

Timbrul judiciar de cincizeci lei fix și proporțional, se aplică și pe cererile de investire a ordonanțelor și actelor de adjudecare, după normele de mai sus.

Timbrul judiciar de cincizeci lei, se aplică, de asemenea, cererilor de eliberare pe cauciune a celor ce sunt arestați preventiv.”

Art. 11, va avea următorul cuprins:

„Timbrul judiciar de 100 lei se aplică asupra cererilor pentru înscrierea mărcilor de

fabrică și de comerț, precum și pe orice mențiune în legătură cu această înscriere, pentru constituirea societăților comerciale, pentru validările și consolidările petrolifere, pentru înscrierea în registrul special petrolifer, pentru schimbarea de nume, pentru naturalizare, pentru viza registre'or comerciale, pentru eliberarea ordonanțelor de adjudecare și pentru eliberarea certificatelor de cazier judiciar.

Același timbru se aplică cererilor de înscriere la oficiul registrului de comerț a firmelor individuale.

Cererilor de înscriere la oficiu a societăților comerciale se timbrează cu 200 lei timbru judiciar.

Cererile de investire a hotărârilor: panale pentru despăgubiri civile se timbrează cu timbru judiciar fix de 50 lei, iar atunci când valoarea despăgubirilor acordate este mai mare de 200.000 lei, se va aplica timbrul judiciar fix de 100 lei.

Diplomele de naturalizare se timbrează cu timbrul judiciar de 2.000 lei".

Articolul 16, va avea următorul cuprins:

"Fondul timbrului judiciar, realizat din venitul timbrului judiciar ca și din celelalte resurse prevăzute în prezenta lege, este la dispoziția Ministerului Justiției și se va cheltui, obligatoriu, numai în modul următor:

a) 60 la sută pentru nevoile justiției, pentru cheltuieli de cancelarie și personal suplimentar strict necesar la instanțele judecătorești, la Ministerul Justiției și celelalte instituții depinzând de acest minister, pentru înzestrarea acestor instanțe cu biblioteci și mobilier, pentru achiziționări, reparațiuni și întreținerea localurilor instanțelor și penitenciarelor, pentru construcțiuni și achiziționări de localuri, indispensabile instanțelor și penitenciarelor, pentru cumpărări de terenuri necesare unor astfel de construcțiuni, pentru plata diurnelor sau a indemnizațiilor de transport și deplasare diferitelor comisii, inspectorilor judecătorești și membrilor parchetelor și pentru cheltuieli penale, atunci când nu pot fi acoperite în întregime din

fondurile prevăzute în acest scop în bugetul ordinar al Ministerului Justiției.

Din această cotă se va putea completa de asemenea plata pe exercițiul 1939—1940 a indemnizațiilor speciale acordate membrilor corpului judecătoresc și ai Consiliului Legislativ prin jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 1.024 din 27 Martie 1939, precum și salariile și celelalte cheltuieli necesitate de crearea prin decretul-lege Nr. 2.796 dela 12 Iulie 1939, a noilor secțiuni și posturi de magistrați la diferitele instanțe, în cazul când nu vor putea fi acoperite în întregime din fondurile prevăzute prin bugetul pe anul în curs al Ministerului Justiției;

b) 20% pentru construirea sau procurarea de localuri proprii pentru Ministerul Justiției și Consiliul Legislativ ca și pentru construirea unui local destinat Inaltei Curți de Casație și Justiție sau Tribunalului Ilfov.

După ce se vor acoperi în întregime sumele necesitate de construirea sau procurarea localurilor proprii pentru Ministerul Justiției și Consiliul Legislativ, ca și acelea necesitate de construirea unui local destinat Inaltei Curți de Casație și Justiție sau Tribunalului Ilfov, această cotă va fi adăogată în părți egale cotelor prevăzute de alineatele a și c din prezentul articol;

c) 20% pentru cheltuielile de reprezentare ale prim-președintelui, procurorului general și președinților de secție ai Inaltei Curți de Casație și Justiție, ale prim-președintelui și președinților de secție ai Consiliului Legislativ a prim-președinților și procurorilor generali dela Curțile de Apel, a prim-președintelui și prim-procurorului Tribunalului Ilfov, pentru acordarea de ajutoare magistraților împovărați de greutate materiale, pentru tipărire de lucrări juridice, pentru abonamente și subvenții la reviste care interesează justiția sau prezintă o importanță de interes general, pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și reparație a automobilelor Ministerului Justiției, a prim-președintelui și procurorului general ai Inaltei Curți de Casație și Justiție, a prim-președinților Curților de Apel și a procurorului general al Curții de Apel din

București, când nu pot fi îndestulate din fondurile prevăzute în acest scop în bugetul ordinar al ministerului, pentru suplimentarea cheltuielilor prevăzute de alineatele a și b, de sub acest articol, înfățișat, pentru orice alte nevoi și cerințe ale Departamentului Justiției și a instanțelor și celorlalte instituții ce-i sunt dependente.

Ministerul justiției poate contracta împrumuturi pentru plata construcțiilor și achiziționării de localuri ce-i sunt necesare, garantându-le prin afectuarea specială și directă a unei părți din veniturile ce se realizează pe baza acestei legi.

Ministerul justiției poate, în aceleași condițiuni, garanta direct plata localurilor ce le construiește sau le achiziționează.

Repartiția cotelor după care urmează să se cheltuiască venitul timbrului judiciar, stabilită prin modificarea alineatelor a, b și c, din prezentul articol, va fi considerată ca intrată în vigoare pe ziua de 1 Aprilie 1939, iar bugetul timbrului judiciar, pe exercițiul financiar în curs, va fi rectificat potrivit dispozițiilor din menționatele alineate.

Odată cu această rectificare a bugetului timbrului judiciar, pe exercițiul în curs, se va atribui cotelor dela alineatele a și c câte 5 la sută de fiecare (adică diferența dintre 30 la sută și 20 la sută) din excedentul realizat în exercițiul 1938 | 1939, la cota prevăzută de alineatul b și care se găsește depus la Banca Națională a României.

Art. 18, va avea următorul cuprins:

Comisiunea este prezidată de secretarul general al Ministerului Justiției.

Ea are următoarele atribuțiuni:

a) Să întocmească bugetul veniturilor și cheltuielilor;

b) Să fixeze, dela caz la caz, cheltuielile de cancelarie și întreținere pentru fiecare instanță judecătorească;

c) Să examineze și să-și dea avizul, dacă ministrul justiției va socoti necesar, asupra angajării cheltuielilor prevăzute de alineatul a de sub art. 16, al prezentei legi;

d) Să-și dea avizul asupra ofertelor, concursurilor și recepțiilor de lucrări;

e) Să vizeze ordonanțele de plată potrivit dispozițiilor alineatului final din art. 19 al acestei legi.

Art. 19 va avea următorul cuprins:

„Sumele realizate de cotele prevăzute de art. 16 al acestei legi, se vor cheltui, pe bază de aprobări speciale, date de Ministrul Justiției și de ordonanțe emise în virtutea unui credit bugetar sau extraordinar cu acoperire specială ce se va deschide prin Jurnal al Consiliului de Miniștri și Înalt Decret Regal.

Acoperirea acestor ordonanțe se va face prin emisiune de cecuri de către Ministerul Finanțelor asupra Băncii Naționale a României care va remite, în baza acestora, sumele respective Administrației Financiare plătitoare.

Ordonanțele de plată vor avea viza prealabilă a Comisiunii prevăzută de art. 17 al prezentei legi și a Consilierului controlor, conform dispozițiilor art. 44 din legea contabilității publice”.

Articolul 22 va avea următorul cuprins:

„Ministerul Justiției și instanțele judecătorești de orice grad și natură nu vor da curs nici unui act juridic și nici unei cereri sau reclamațiuni ce li se adresează care nu vor purta timbrul judiciar prevăzut de articolele respective ale legii de față.

Actele juridice care nu vor purta timbrul judiciar stabilit prin această lege vor fi lovite de nulitate.

Infraactorii apelanți și recurenți pot fi scutiți de șefii instanțelor respective de timbrul judiciar dacă vor face dovada că sunt complect lipsiți de mijloace și dacă se prezintă în instanță numai cu apărători din oficiu”.

Articolul 24 va avea următorul cuprins:

„Controlul timbrului judiciar se face, în mod obligatoriu, de membrii și de secretarul comisiunii prevăzută de art. 17 al prezentei legi și de șefii tuturor instanțelor sau de delegații lor și de șefii serviciilor respective.

Constatările făcute cu prilejul acestui control vor fi raportate, la sfârșitul fiecărei luni, Ministerului Justiției.

Inspectorii judecătorești sunt, deasemenea, obligați, când inspectează instanțele respective, să controleze și condițiunile în care se aplică timbrul judiciar, raportând Ministerului Justiției despre cele constatate.

Șefii de instanțe, magistrații, funcționarii Ministerului Justiției ca și funcționarii judecătorești sau dela celelalte instituții dependente de acest departament, care vor primi spre soluționare acte juridice sau orice alte cereri și reclamațiuni, fără a fi timbrate cu timbrul judiciar legal, vor fi pedepsiți disciplinar, reținându-li-se, totodată, din salariu în contul Ministerului Justiției, o sumă egală cu de două zeci ori valoarea timbrului judiciar ce trebuia aplicat.

Art. II. Dispozițiunile prezentului decret intră în vigoare cu începere dela 1 Septembrie 1939.

Dat în București la 18 August 1939.

CAROL

Președintele Consiliului de Miniștri,
ministru de interne
și ad-interim al apărării naționale,

Armand Calinescu.

Ministrul justiției, Ministrul finanțelor,
Victor Iamandi. M. Constantinescu.

CIRCULARA

Ministerului de Finanțe Dir. M.A.T.

Nr. 83364 din 15 Decembrie 1938.

Prelungirea orelor de vânzare la debitanții de băuturi spirtuoase peste ora de închidere fixată de legea M. A. T.

Art. 203 din Legea M. A. T., arată tim- și orele în care debitanții de băuturi spirtuoase din comunele rurale și urbane au dreptul de a ține debitele deschise, pentru consumație.

Decretul Lege Nr. 2426 publicat în Mon. Of, Nr. 154 din 8 Iulie 1938, prin art. 5 și 6, modifică în parte dispozițiile art. 203 din legea M. A. T., în sensul că dă dreptul autorităților

polițienești să permită comercianților de băuturi spirtuoase, prelungirea orelor de vânzare peste ora de închidere fixată de legea M. A. T.

Cum, art. 203 alin. 3 din lege, prevede că prelungirea orelor de vânzare peste ora de închidere, se acordă de Administrația Comercială M. A. T., pentru viitor, vă delegăm dreptul de a aproba Dvs. asemenea autorizațiuni, însă numai la cererea debitantului, însoțită neapărat de autorizațiunea șefului autorității polițienești locale, pentru comercianții din comunele urbane și a pretorului pentru cei din comunele rurale.

Deci, sub nici un cuvânt, nu veți aproba asemenea autorizațiuni dacă nu sunt depuse, în preslabil, și anexate la cerere, autorizațiunile organelor polițienești arătate.

De pe aceste autorizațiuni veți reține copii certificate de Dvs.

Valabilitatea autorizațiunilor acordate de Dvs. precum și orele de vânzare prelun- gite peste ora de închidere, vor fi cele prevăzute în autorizațiunile date de autoritățile în drept.

Pentru aceste autorizațiuni, fiscalul nu percepe nici o taxă la eliberarea lor, și nici pentru orele de funcționare, acordate în plus.

Ministerul de Interne, este singurul în drept a percepe taxele fixate de art. 6 din Decretul Lege menționat, prin organele sale arătate.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestei delegații veți lua contact, personal, cu d-l Prefect al județului și șeful autorității polițienești, pentru ca împreună să stabiliți modalitățile cele mai potrivite, în soluționarea acestor cazuri, spre a se preîntâmpina orice motiv de fricțiune între autorități și solicitanți.

Veți da dispozițiuni organelor în subordine, pentru a nu dresa acte de contravenție debitantilor, cari eventual s'ar găsi că funcționează peste orele legale (oficiale) pe baza autorizațiunii eliberate de către pretori sau șeful poliției și din necunoștința acestor măsuri n'au și autorizația Dvs., ci vor fi îndrumați acești debitanți să obțină și această autorizațiune.

Sumarul general al Nr. 9-10

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII ETC.

	Pag.
In fața uraganului . . . (cronica), de Dl I. N. L. — — — — —	373
Obligație și contract în dreptul Roman și în dreptul modern, de Dl I. N. Lungulescu — —	375
O nouă Direcțiune în Ministerul Justiției, de Dl Dr. Ioan Lazăr — — — — —	381
Specii de cazuri neaplanate (continuare), de Dl Dr. Petru Penfla — — — — —	383
Rezolvarea locală a diferendelor dintre săteni, de Dl Ioan Țărângă — — — — —	383
Informator legislativ, de Dr. Ion Țenchea — — — — —	386
Informator bibliografic, de Dl E. F. — — — — —	387

LEGISLAȚIE

Lege pentru modificarea și complectarea unor dispozițiuni din legea privitoare la înlocuirea taxelor benevole cu timbrul judiciar — — — — —	441
Circulara Min. de Finanțe No. 83364/938 (Prelungirea orelor de vânzare la debitantii de băuturi spirtoase peste ora de închidere fixată de legea M. A. T.) — — — — —	444

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. Drept civil și procedură civilă sp 153—163	V. Legi speciale — — — sp. 175—179
II. Drept comercial — — — sp. 164	VI. Drept administrativ — — sp. 180—182
III. Drept penal și procedură penală sp. 165—172	VII. Drept fiscal — — — sp. 183—184
IV. Carte funduară — — — sp. 173—174	VIII. Pensii — — — — sp. 185—187

INDEX ALFABETIC

	Pagina		Pagina
Abuz de încredere.		Normele privitoare la sezișarea instanței dintre care face parte și acea privitoare la locul unde are a se depune un apel, sunt întotdeauna sancționate cu nulitatea și aceeași nulitate fiind declarată de ordine publică, ea urmează a fi cercetată și pronunțată chiar din oficiu de instanța de judecată. Art. 103, 446 pr. pen. C. II ...	411
Sp. 167. — Delictul de abuz de încredere nu este constituit, dacă lipsește elementul relei credințe. În principiu un inculpat achitat poate fi obligat la despăgubiri civile, dacă materialitatea faptului este constatată de instanța care a pronunțat achitarea. Potrivit art. 8 combinat cu art. 4 pct. 3 alin. ultim pr. pen. C. II, instanța achitând pe inculpat în abuzul de încredere imputat, pentru lipsa elementului relei credințe, este obligată să se ocupe și să constate dacă faptele săvârșite personal de inculpat sunt generatoare de daune — — — — —	408	Cale de atac. Intregire. Termen.	
Anulare. Revizuirea cetățeniei. Cerere.		Sp. 171. — Atunci când inculpatul este reprezentat în instanța penală prin apărător cu procură specială, într'unul din cazurile enumerate de art. 77 pr. pen. C. II. nu este necesar a-i se comunica și personal sentința pronunțată și într'un asemenea caz termenul de 10 zile pentru declararea căii de atac prevăzută de lege, curge numai dela pronunțarea sentinței. Intregirea căiei de atac declarată, cu motive noi, se poate face numai înăuntrul termenului prevăzut de lege pentru exercitarea căiei de atac. — — — — —	415
V. speța 179 — — — — —	426	Cale de atac. Prenotarea dreptului de ipotecă. Carte funduară.	
Arbitraj. Contract de muncă. Conciliațiune.		V. Sp. 174 — — — — —	418
V. speța 176 — — — — —	423		
Cale de atac.			
Sp. 168. — Unde se declară. Potrivit art. 446 pr. pen. Carol II, orice cale de atac se declară la grefa instanței a cărei hotărâre o violează.			

Cambie în alb. Concordat preventiv. Valoarea probativă.

- Sp. 164. — Cambiile prezentate în alb de creditori la verificarea creanțelor debitorului, deși constituiesc titluri cu eficacitate juridică între părți, însă ele sunt lipsite de valoarea probativă față de ceilalți creditori prezenți la verificarea creanțelor atâta timp cât acoele cambii nu cuprind toate elementele esențiale cerute de lege și deci nu fac deplină dovadă a creanțelor cambiale față de aceștia și a condițiilor pentru admiterea la concordat. 405

Carte funduară.

- Sp. 173 Valabilitatea actelor sub semnătură privată. Un act sub semnătură privată încheiat în Ardeal și Banat, privind înscrierile în cartea funduară, pentru a putea servi ca bază de intabulare, confecționat sub imperiul legii avocaților modificată prin legea din 6 Aprilie 1932, trebuie să întrunească condiția de formă prevăzută de art. 70 din acea lege, adică să fie redactat de avocat sau notarul public, ori de notarul comunal când părțile sunt săteni cultivatori de pământ — — — — — 418
- Sp. 174. — Prenotarea dreptului de ipotecă. Cale de atac. Cumpărătorii unui imobil ipotecat, fiind și obligați ca debitori propter rem, au calitatea de interesați în cartea funduară și îndreptățiți la exercitarea căilor de atac. Prenotarea dreptului de ipotecă pe baza art. 92 regul. funduar, nu poate avea loc pentru cheltueli de judecată, acestea neintrând în noțiunea de creanță vizată de textul citat. — — — — — 418

Cetățenle română Pierdere. folosirea de pașaport.

- Sp. 177. — Renunțarea la naționalitatea română anterior legii din 1924, poate reieși și din folosirea unui pașaport strein chiar dacă partea prin această folosire nu a dobândit naționalitatea streină. — — — — — 425

Concordat preventiv. Cambie în alb. Valoarea Probativă.

- V. Sp. 164. — — — — — 405

Constituționalitate.

- Sp. 183. Impunere suplimentară. Tratat internațional. Art. 30 alin. 14 legea contrib. directe, potrivit căruia contribuabilii cari țin registrele de contabilitate în limbi străine, vor fi supuși la plata unui supliment reprezentând echivalentul cheltuelilor de traducere, expertize, etc., necesitate cu controlul registrelor pentru impunere, nu creează nici o distincție de clasă sau de origine etnică, nici nu vizează o anume categorie de contribuabili și deci nu contravine principiului prescris de art. 8 din Const. — — — — — 433
- Tratatele internaționale dobândind, prin ratificare, puterea și efectul unor legi ordinare, nu pot fi invocate ca temei de neconstituționalitatea legilor. — — — — —

Contencios administrativ.

- Sp. 180. — Cererea pentru plata unei sume de bani cu titlu de salarii, sporuri, gradație și diferențe de salarii la diferite epoci, dar neprimite, este de competența instanțelor ordinare. Art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ. — — — — — 429
- Sp. 182. — Act administrativ de autoritate. Refuzul unei administrațiuni publice de a plăti unui funcționar public salariul convenit după lege, este un act administrativ de autoritate susceptibil de a fi atacat prin acțiune în contencios administrativ. Simpla dispoziție cu caracter provizoriu, de natură gospodărească, luată de Ministerul de resort, prin care dispune ștergerea funcționarului din statele de salariu, până la clasificarea unei anumite situațiuni, nu poate fi calificată ca act administrativ de autoritate în sensul legii contenciosului administrativ. — — — — — 431

Contencios administrativ. Data dela care se calculează numirea unui funcționar public.

- V. Sp. 181. — — — — — 430

Contract de muncă.

- Sp. 176. — Conciliațiune și arbitraj Dispozițiunile legii conflictelor de muncă din 1920, în ce privește procedura de conciliațiune și arbitraj ce trebuie urmată în litigiile rezultate din contractele de muncă, nu au fost abrogate de nici una din legile posterioare, care s'a ocupat de reglementarea raporturilor dintre patroni și salariați, ci din contră, toate aceste legi posterioare au la baza lor principiile din legea dela 1920, pe care le respectă în totul. — — — — — 423

Contravențiile fiscală.

- Sp. 184. — Declarația averii successorale prevăzută de art 59 Legea timbrului. Criteriul după care se fixează amenda este impozitul, de unde rezultă că atunci când nu există o bază legală pentru stabilirea impozitului, deoarece averea rămasă pe urma defunctului nu este taxabilă, nu se poate aplica nici amenda, pentru că nu are nici o bază legală și în acest caz declarațiunea prevăzută de art. 59 legea timbrului nu este necesară. — — — — — 434

Creanțele hypotecare ale supușilor unguri. Reglm. Tratatul dela Trianon.

- V. Sp. 162. — — — — — 397

Decădere din beneficiul conversiunii.

- V. sp. 175 — — — — — 421

Divorț.

- Sp. 156. — Căsătorie contractată în Vechiul Regat sau Basarabia. Divorț pronunțat în Bucovina. Hotărâre definitivă. Produce efecte valabile. Nu este necesară transcrierea prevăzută de codul civil român. — — — — — 390

	Pagina
Funcționar public. Numire. Dela ce dată se calculează.	
Sp. 181. — Decretul Regal de numire a unui funcționar public pe o dată anterioară emiterii însăși a decretului de numire, căruia i s'a dat putere retroactivă nu are valoare legală și deci urmează a fi considerat nul și de nul efect, față de principiul că actele administrative de autoritate nu au putere de a dispune decât pentru viitor. — — — — —	430
Incheiere.	
Sp. 170. — Cale de atac. Incheiere este hotărârea prin care instanțele se pronunță asupra mijloacelor de apărare sau procedurilor pregătitoare asupra vreunui incident sau chestiune premergătoare soluțiunii fondului. Atunci, când instanța se desezisează de judecarea cauzei printr'un declinator de competență, nu se dă o simplă incheiere, ci o hotărâre propriu zisă, care potrivit art. 455 pr. pen. este susceptibilă a fi atacată cu apel separat. Dimpotrivă nu va putea fi apelată decât odată cu fondul, incheierea prin care instanța de judecată respingând excepțiunea de incompetență, și-a atribuit competența de a judeca. — — — — —	414
Inculpat.	
Sp. 165. — Prezență prin procurator. Art. 77 pr. pen. C. II prevede că în procesele penale, la instanțele de fond, inculpatul trebuie să se prezinte în persoană, afară de procesele de contravenții, de delictе care atrag după lege pedeapsa închisoarei mai mică de trei luni, în acțiunile directe și în procesele în care acțiunea se poate stinge prin împăcare, în care inculpatul se poate prezenta și prin mandatar. Aceiași situație se prezintă și în cazul când inculpatul este dat judecății pentru infracțiuni pedepsibile după lege cu închisoare mai mare de trei luni, dar a fost condamnat în primă instanță la mai puțin de trei luni și Parchetul nu a făcut apel. — — — — —	406
Infractor minor.	
V. sp. 172. — — — — —	417
Intregirea căii de atac. Termen.	
V. sp. 171. — — — — —	415
Lichidarea datoriilor.	
Sp. 175. — Decădere. Decăderile din beneficiul conversiunii nu pot fi aplicate decât în mod restrictiv și pot fi extinse prin analogie la cazuri neprevăzute. Față de dispozițiunile art. 10 legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, care prevede decăderea din beneficiul asanării a debitorului care n'a făcut în termenul prescripției declarația de asanare, nu este de admis, ca pe cale de interpretare, să se extindă decăderea din beneficiul conversiunii și la cazul când debitorul, deși a făcut declarațiunea în termen, a omis să treacă una din datoriile sale. — — — — —	421

	Pagina
Litispendență.	
Sp. 161. — Procesul lăsat în nelucrare timp de trei ani, se consideră stins ipso jure, astfel că între un proces perimat și un altul intentat sub același titlu și între aceleași părți, nu există litispendență. — — — — —	397
Mărturie mincinoasă.	
Sp. 166. — Retractare. Potrivit art. 281 punct. 3 c. p. Carol II, acela care își retrage mărturia sau declarația falsă, înainte de a se fi deschis acțiunea publică contra sa și mai înainte de a se fi produs, prin faptul său, vre-un prejudiciu victimei, este apărât de penalitate. Revenirea asupra mărturiei false, după ce prejudiciul s'a produs, este inoperantă. Constituirea ca parte civilă în fața organelor de instruire este valabilă și deci repetarea ei în cursul desbaterilor este superflua. — — — — —	407
Minori infractor.	
Sp. 172. — Criminalii minori sunt de jurisdicția secțiunilor criminale. Art. 463 și 150 cod. penal. Art. 20 pr. pen. — — — — —	417
Penal. Revizuire.	
Sp. 169. — Revizuirea este inadmisibilă în baza invocării de fapte și probe noi cari tind a duce la stabilirea unei infracțiuni mai ușoare, deoarece legea prevede limitativ cazurile de revizuire. Fazele procedurii de revizuire. Art. 499, 501 și 509 pr. pen. Disp. art. 599 pr. pen. nu se aplică decât după ce cererea de revizuire a fost admisă în principiu. — — — — —	412
Pensie.	
Sp. 187. — Ultima retribuțiune. Prin retribuțiunea corespunzătoare funcțiunii sale, se înțelege toate sumele de bani primite de funcționar în momentul ieșirii la pensie și cari nu erau plătiți pentru preîntâmpinarea unor anumite cheltuieli ce erau în directă legătură cu exercitarea funcțiunii. Indemnitatea de chirie și ajutorul de familie, intră în ultima retribuțiune. — — — — —	438
Pensie alimentară provizorie.	
Sp. 154. — Infidelitatea conjugală stabilită în sarcina soției, neavând un caracter de continuitate, nu-i închide definitiv pentru viitor calea acțiunii de întreținere provizorie, excepțiunea dedusă din infidelitatea conjugală fiind limitată numai pe durata infidelității. — — — — —	389
Pensiuni.	
Sp. 185. — Cererea de revizuire a unei deciziuni de înscriere la pensie, este de competența Comisiunii de Pensiuni în primă instanță cu apel la Curtea de Conturi. Art. 67 din legea generală de pensiuni. — — — — —	436
Sp. 186. — Dacă mama este divorțată de soțul pensionar în momentul morții acestuia în acest caz se aplică principiul reversibilității pensiunii dela văduvă la copii în sensul că cota ce se cuvenea văduvei trebuie să vină să mărească pe cea a copiilor cari sunt a se considera orfani. — — — — —	437

Perimare.

- Sp. 157. — Are loc nu numai atunci când procesul este lăsat în nelucrare, prin lipsa părților la dezbateri, ci și în cazul când părțile omit plata taxelor de timbru pentru citații și prin aceasta provoacă ținerea cauzei în nelucrare timp de trei ani. Art. 443. 446 pr. civ. ard. — — — — — 391

Pierderea cetățeniei române folosirea de pașaport.

- V. sp. 177. — — — — — 425

Prezență inculpatului prin procurator.

- V. Sp. 165. — — — — — 406

Proprietatea literară și artistică.

- Sp. 163 — Legalitatea drepturilor de autor încasate dela cinematografe pentru filme sonore. Cu nota D-lui Dr. Eus. Niculescu — — — — — 400

Proprietate imobiliară.

- Sp. 158. — Transmisiune. Proba faptului juridic existent la baza titlului, este supusă aprecierii instanței, ca și condițiunea existenței elementelor contractuale subiective, dacă există documentul scris din punct de vedere formal, cerut de Ord. Nr. 4420—918 și din conținutul lui se stabilesc condițiunile esențiale. — — — — — 391

Repoziție sumară.

- Sp. 159. — Caracterizare; condițiuni. Partea reclamantă este dispensată de condițiunea analizei posesiunii anterioare actului de turburare sau deposedare, când posesiunea sa actuală are o bază legală constând în titlu just, deciziunea legală a unei autorități sau o sentință judecătorească.

Potrivit ordinului imperial din 27 Oct. 1849 și art. 25 ord. Minist. Just. ungar cu No. 34601 din 1881, în teritoriile foste grănicerești termenul pentru intentarea acțiunii de repoziție sumară este de 30 zile, calculat dela data când partea a luat cunoștință de ultimul act turburător. În materia coproprietății indivize, nici unul dintre coproprietari nu poate schimba folosința și nici să-i aducă vre-o restricție în detrimentul celorlalți, iar terții nu pot dobândi vre-un drept de servitute asupra imobilului coproprietate indiviză fără consimțământul tuturor coproprietarilor.

Jurământul tranzacțional; putere probatorie; chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond. — — — — —

Pagina

392

Retractarea mărturiei mincinoase.

- V. sp. 166. — — — — — 407

Revizuire.

- Sp. 160. — Termenul de revizuire, în cazul când recursul declarat împotriva hotărârei instanței de apel a fost revocat, se calculează dela data hotărârei instanței de recurs prin care ia act de revocare, căci numai dela această dată se poate socoti definitivă hotărârea instanței de apel. Art. 496, 567 proc. civ. ard. — — — — — 395
- V. sp. 169. — — — — — 412

Revizuirea cetățeniei.

- Sp. 179. — Cerere de anulare. Dacă e admisibilă în contra sentinței tribunalului ca instanță de recurs. Soluție. Cu nota D-lui Ion N. Băluț. — — — — — 426

Succesiune.

- Sp. 153. — Dreptul de a cere deschiderea procedurii de moștenire și de a interveni la aranjarea unei succesiuni, cu ocazia unei cereri pentru eliberarea certificatului de moștenire îl au numai acei creditori, în favoarea cărora se găsește intabulat dreptul ipotecar, sau în favoarea cărora s'a ordonat și notat definitiv sechestrul, asupra unui imobil din moștenire. — — — — — 389
- Sp. 155. — Cu ocazia procedurii pentru deschiderea succesiunii, care are un caracter provizoriu, nu se poate examina valabilitatea titlurilor succesoriale în fond, ci se poate examina numai sumar existența acestor titluri în vederea măsurilor de asigurare. — — — — — 390

Transmisiune de proprietate imobiliară.

- V. sp. 158 — — — — — 391

Tratatul din Trianon.

- Sp. 162. — Convenția cu Ungaria asupra reglementării creanțelor supușilor unguri. Creanțe ipotecare, regimul lor. Necedarea lor către Stat în termenul prevăzut de lege. Efecte. Plata creanței în rentă de împroprietărire. Neaplicarea art. 190 Leg. exec. din Ardeal, fiind abrogat. — — — — — 397

Vamal. Apel. Termen.

- Sp. 178. — Termenul de apel contra deciziunii de amendare este de 10 zile libere dela comunicare, deoarece principiul înscris în art. 729 pr. civ., rom. după care termenele însemnate cu zile se înțeleg pe zile libere, se aplică la toate legile speciale, când nu s'a derogat expres. — — — — — 425

Pagina

Juridice

I. N. Lungulescu : Dreptul forței și forța dreptului R.-Vâlcea 1921.	I. N. Lungulescu : Clasicism și romantism juridic (lucrare premiată) Timișoara 1937.
I. N. Lungulescu : Evoluția Dreptului și exegeza legii Timișoara 1934.	I. N. Lungulescu : În preajma votării noului cod de procedură penală Timișoara 1935.
I. N. Lungulescu : Călăuza ofițerului de poliție judiciară Timișoara 1938.	I. N. Lungulescu : Drept și Dreptate (lucrare premiată) București Fund. culturală Carol II,
I. N. Lungulescu Codul legilor penale speciale	I. N. Lungulescu Călăuza judecătorilor Comunale

Literar filosofice

I. N. Lungulescu : O nouă concepție despre lume R.-Vâlcea 1929.	I. N. Lungulescu : De pe culmile gândirii spre zarea Absolutului R.-Vâlcea 1930.
I. N. Lungulescu : Școala Alexandrină în lumina operelor lui Panten, Clement și Origen R.-Vâlcea 1930.	I. N. Lungulescu : Energia spirituală R.-Vâlcea 1931.
	I. N. Lungulescu : Problema sufletului în cultura contemporană Sibiu 1934.

INDUSTRIA LÂNEI S. A.

Capital: 80.000.000 lei;

Fabrică de postav, torcătorii de Kammgarn și Streichgarn, tricotaj și împletituri, fabrică de panglică. (Stofe moderne și efine pt. doamne și domni).

Sediul central: Timișoara II. Spl. Industria Lânei I. Telefon 141-145

Sucursale: București str. Franklin Bouillon (fost Gabroveni) 4

Adresa telegrafică: ILSA Timișoara

Banca Românească S. A.

CAPITAL (31 XII. 1936): 544,362.101;

Operațiuni bancare în țară și străinătate; Sediul central: București (Reg. Soc. banc. No. 45 din 29 Oct. 1934); Sucursale: Arad, Bacău, Bălți, Bazargic, Botoșani, Brăila, Brașov, Cernăuți, Cetea Albă, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Ismail, Oradia, Ploesti, Satu Mare, Sibiu, Tg. Mureș, Timișoara, Tighina, Tulcea;

Adresa telegrafică: Românească

Băncile Bănățene Unite S. A. Timișoara

Fondat în anul 1888-Capital social deplin vărsat Lei 52,000.000 - Rezerve Lei 4,500.000 Centrala: Timișoara - Sucursale: Arad, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Sănnicolaul-mare

Autorizată pentru comerțul cu devize. — Preia depuneri pe livrete de economie și pe cont curent; la vedere și pe termen. Acordă credite și escontează remise. — Execută încasări și asemnări. — Cumpără și vinde efecte de stat. — Se ocupă cu transacțiuni în devize. — Inchiriază safe-uri. — Preia în păstrare efecte și alte valori. — Execută toate afacerile bancare cu conștiinciozitate și pe lângă condițiunile cele mai favorabile

Banca Victoria S. A. Arad

SUCURSALA TIMIȘOARA

Capital Lei 80,225.000 Rezerve Lei 24,000.000

Telefon: 5-10

Sedii: Arad, Oradea, Buteni, Chișineu-Criș, Radna, Salonta, Șiria

Face toate operațiunile de bancă.